

Zakon je objavljen u «Službenom glasniku RS» broj 50/03 od 27. juna 2003. godine.

ZAKON O KRIVICNOM POSTUPKU

DIO PRVI

OPŠTE ODREDBE

Glava I

OSNOVNA NAČELA

Član 1.

Predmet i primjena ovog zakona

Ovim zakonom utvrduju se pravila krivičnog postupka po kojima su dužni postupati sudovi, tužilac i drugi učesnici u krivičnom postupku predviđeni ovim zakonom, kada postupaju u krivičnim stvarima.

Član 2.

Princip zakonitosti

(1) Pravila utvrđena ovim zakonom trebaju obezbijediti da niko nevin ne bude osuđen, a da se učiniocu krivičnog djela izrekne krivična sankcija pod uslovima koje predviđa Krivični zakon Republike Srpske (u daljem tekstu: Krivični zakon) i drugi zakoni u kojima su propisana krivična djela u granicama koje određuje Krivični zakon i zakonom propisanim postupku.

(2) Prije donošenja pravosnažne presude osumnjiceni, odnosno optuženi može biti ograničen u svojoj slobodi i drugim pravima samo pod uslovima koje određuje ovaj zakon.

(3) Krivičnu sankciju može učiniocu krivičnog djela izreci samo nadležan sud, odnosno sud kome je Sud Bosne i Hercegovine prenio vođenje postupka i to u postupku koji je pokrenut i sproveden po ovom zakonu.

Član 3.

Pretpostavka nevinosti i načelo in dubio pro reo

(1) Svako se smatra nevinim za krivično djelo dok se pravosnažnom presudom ne utvrdi njegova krivica.

(2) Sumnju u pogledu postojanja činjenica koje čine obilježja krivičnog djela ili od kojih zavisi primjena neke odredbe krivičnog zakonodavstva, sud rješava odlukom na način koji je povoljniji za optuženog.

Clan 4.

Ne bis in idem

Niko ne može biti ponovo suđen za djelo za koje je već bio suđen pred sudom i za koje je donesena pravosnažna sudska odluka.

Clan 5.

Prava lica lišenog slobode

(1) Lice lišeno slobode mora se na maternjem jeziku ili jeziku koji razumije odmah obavijestiti o razlozima lišenja slobode i istovremeno prije prvog ispitivanja poučiti da nije dužno dati iskaz, da ima pravo uzeti branioca kojeg može sam izabrati, kao i o tome da ima pravo da njegova porodica ili drugo lice koje on odredi budu obaviješteni o njegovom lišenju slobode.

(2) Licu koje je lišeno slobode postaviće se branilac na njegov zahtjev ako prema svom imovnom stanju ne može snositi troškove odbrane.

Clan 6.

Prava osumnjicenog, odnosno optuženog

(1) Osumnjiceni već na prvom ispitivanju mora biti obaviješten o djelu za koje se tereti i o osnovima sumnje koji stoje protiv njega.

(2) Osumnjicenom, odnosno optuženom se mora omogućiti da se izjasni o svim činjenicama i dokazima koji ga terete i da iznese sve činjenice i dokaze koji mu idu u korist.

(3) Osumnjiceni, odnosno optuženi nije dužan iznijeti svoju odbranu niti odgovarati na postavljena pitanja.

Clan 7.

Pravo na odbranu

(1) Osumnjiceni, odnosno optuženi ima pravo braniti se sam ili uz stručnu pomoć branioca koga sam izabere.

(2) Ako osumnjiceni, odnosno optuženi sam ne uzme branioca, postaviće mu se branilac kad je to određeno ovim zakonom.

(3) Osumnjicenom, odnosno optuženom se mora obezbijediti dovoljno vremena za pripremanje odbrane.

Clan 8.

Jezik i pismo

(1) U krivičnom postupku u ravnopravnoj su upotrebi službeni jezici Republike Srpske - jezik srpskog naroda, jezik bošnjačkog naroda i jezik hrvatskog naroda. Službena pisma su cirilica i latinica.

(2) Stranke, svjedoci i ostali učesnici u postupku imaju pravo služiti se svojim jezikom. Ako lice ne razumije jedan od službenih jezika Republike Srpske, obezbijedice se usmeno prevodenje onoga što ono, odnosno drugi iznose, kao i isprava i drugog pisanog dokaznog materijala.

(3) O pravima iz stava 2. ovog člana poučice se navedena lica prije prvog ispitivanja koja se tih prava mogu odreci ako znaju jezik na kome se vodi postupak. U zapisniku će se zabilježiti da je data pouka i izjava učesnika na datu pouku.

(4) Prevodenje obavlja sudski prevodilac.

Član 9.

Upućivanje i dostavljanje pismena

(1) Pozive, odluke i druga pismena upućuje sud i drugi organi koji učestvuju u postupku na službenim jezicima iz člana 8. stav 1. ovog zakona.

(2) Na službenim jezicima iz stava 1. ovog člana dostavljaju se sudu i drugim organima koji učestvuju u postupku tužbe, žalbe i drugi podnesci.

(3) Licu koje je lišeno slobode ili je u pritvoru, na izdržavanju kazne ili na obaveznom psihijatrijskom liječenju, odnosno obaveznom liječenju od zavisnosti, dostavice se i prevod pismena iz st. 1. i 2. ovog člana, na jeziku kojim se služi u postupku.

Član 10.

Pravno nevaljani dokazi

(1) Zabranjeno je od osumnjicenog, optuženog ili bilo kojeg drugog lica koje učestvuje u postupku iznudivati priznanje ili kakvu drugu izjavu.

(2) Sud ne može zasnivati svoju odluku na dokazima pribavljenim povredama ljudskih prava i sloboda propisanih Ustavom i međunarodnim ugovorima, koje je ratifikovala Bosna i Hercegovina, niti na dokazima koji su pribavljeni povredama ovog zakona.

(3) Sud ne može zasnivati svoju odluku na dokazima koji su dobijeni na osnovu dokaza iz stava 2. ovog člana.

Član 11.

Pravo na oštetu i rehabilitaciju

Lice koje je neopravdano osuđeno za krivično djelo ili je bez osnova lišeno slobode ima pravo na rehabilitaciju, pravo na naknadu štete iz bužetskih sredstava, kao i druga prava utvrđena zakonom.

Clan 12.

Pouka o pravima

Osumnjicnog, odnosno optuženog ili drugo lice koje učestvuje u postupku koje bi iz neznanja moglo propustiti neku radnju u postupku ili da se zbog toga ne koriste svojim pravima, sud, tužilac i drugi organi koji učestvuju u postupku će poučiti o pravima koja im po ovom zakonu pripadaju i o posljedicama propuštanja radnje.

Clan 13.

Pravo na sudenje bez odlaganja

(1) Osumnjiceni, odnosno optuženi ima pravo da u najkracem razumnom roku bude izveden pred nezavisan i nepristrasan sud i da mu bude suđeno bez odlaganja.

(2) Sud je dužan da postupak sprovede bez odugovlačenja i onemogući svaku zloupotrebu prava koja pripadaju licima koja učestvuju u postupku.

(3) Trajanje pritvora mora biti svedeno na najkrace nužno vrijeme.

Clan 14.

Princip istine

Sud, tužilac i drugi organi koji učestvuju u postupku dužni su istinito i potpuno utvrditi kako činjenice koje terete osumnjicnog, odnosno optuženog, tako i one koje im idu u korist.

Clan 15.

Slobodna ocjena dokaza

Pravo suda, tužioca i drugih organa koji učestvuju u krivičnom postupku da ocjenjuju postojanje ili nepostojanje činjenica nije vezano ni ograničeno posebnim formalnim dokaznim pravilima.

Clan 16.

Princip akuzatornosti

Krivični postupak se može pokrenuti i sprovesti samo po zahtjevu tužioca.

Clan 17.

Princip legaliteta krivicnog gonjenja

Tužilac je dužan preduzeti krivicno gonjenje ako postoje dokazi da je ucinjeno krivicno djelo, osim ako ovim zakonom nije drukcije propisano.

Clan 18.

Posljedice pokretanja postupka

Kad je propisano da pokretanje krivicnog postupka ima za posledicu ogranicenje određenih prava, ove posljedice, ako ovim zakonom nije drukcije određeno, nastupaju potvrđivanjem optužnice, a za krivicna djela za koja je propisana kao glavna kazna novcana kazna ili zatvor do pet godina - od dana kad je donesena osudjuca presuda, bez obzira na to da li je postala pravnosnažna.

Clan 19.

Prethodna pitanja

(1) Ako primjena krivicnog zakona zavisi od prethodnog rješnja kakvog pravnog pitanja za cije je rješavanje nadležan sud u kojem drugom postupku ili neki drugi organ, sud kad sudi u krivicnom predmetu može sam riješiti i to pitanje po odredbama koje važe za dokazivanje u krivicnom postupku. Rješnje ovog pravnog pitanja od strane suda ima dejstvo samo za krivicni predmet koji ovaj sud raspravlja.

(2) Ako je o takvom prethodnom pitanju vec donio odluku sud u kojem drugom postupku ili neki drugi organ, takva odluka ne veže sud u pogledu ocjene da li je ucinjeno djelo krivicno djelo.

Glava II

ZNACEWE IZRAZA

Clan 20.

Osnovni pojmovi

Osim ako ovim zakonom nije drukcije određeno, pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedece značenje:

- a) "Osumnjiceni" je lice za koje postoje osnovi sumnje da je ucinilo krivicno djelo.
- b) "Optuženi" je lice protiv kojeg je jedna ili više tacaka u optužnici potvrđena.
- v) "Osudeni" je lice za koje je pravnosnažnom odlukom utvrđeno da je krivicno odgovorno za određeno krivicno djelo.

- g) “Sudija za prethodni postupak” je sudija koji u toku istrage postupa u slučajevima kada je to propisano ovim zakonom.
- d) “Sudija za prethodno saslušanje” je sudija koji nakon potvrđivanja optužnice postupa u slučajevima kada je to propisano ovim zakonom i koji ima ovlašćenja sudije za prethodni postupak.
- d) “Stranke” su tužilac, osumnjiceni, odnosno optuženi i osuđeni.
- e) “Ovlašćeno službeno lice” je ono lice koje ima odgovarajuća ovlašćenja unutar državne granicne službe, policijskih organa Republike Srpske, sudske policije, kao i carinskih organa, organa finansijske policije, poreskih organa i organa vojne policije.
- ž) “Oštećeni” je lice kome je licno ili imovinsko pravo krivičnim djelom povrijeđeno ili ugroženo.
- z) “Pravna lica” su korporacije, preduzeca, udruženja, firme i druga privredna društva, koja su kao takva definisana u Krivičnom zakonu Republike Srpske.
- i) “Istraga” obuhvata aktivnosti preduzete od strane tužioca ili ovlašćenog službenog lica u skladu sa ovim zakonom, uključujući prikupljanje i čuvanje obavještenja i dokaza.
- j) “Unakrsno ispitivanje” je ispitivanje svjedoka i vještaka od stranke, odnosno branioca koja nije pozvala svjedoka, odnosno vještaka.
- k) “Direktno ispitivanje” je ispitivanje svjedoka i vještaka od stranke, odnosno branioca koja je pozvala svjedoka, odnosno vještaka.
- l) “Osnovana sumnja” je veći stepen sumnje zasnovan na prikupljenim dokazima koji upućuju na zaključak da je izvršeno krivično djelo.
- lj) “Zabilješke” i “spisi” su slova, riječi ili brojke ili njihov ekvivalent, zapisane rukopisom, otkucane pisacom mašinom, odštampane, fotokopirane, fotografisane, zabilježene magnetskim impulsima, mehanicki ili elektronski ili nekim drugim oblikom sakupljanja podataka.
- m) “Fotografije” su fotografski, digitalni i rendgenski snimci, video trake i filmovi.
- n) “Original” je sam spis ili snimak ili slican ekvivalent kojim se ostvaruje isto dejstvo od strane lica koje ga piše, snima ili izdaje. “Original” fotografija uključuje negativ i sve kopije. Ako su podaci pohranjeni u kompjuteru ili slicnom uređaju za automatsku obradu podataka, original je i svaki odštampani primjerak ili okom vidljivi pohranjeni podatak.
- nj) “Kopija” je preslikavanje originala ili matrice, uključujući uvećanja i umanjenja, mehanickim ili elektronskim presnimavanjem, hemijskom reprodukcijom ili nekom drugom ekvivalentnom tehnikom kojom se precizno reprodukuje original.
- o) “Telekomunikacijska adresa” je svaki telefonski broj, linijski ili mobilni ili e-mail ili internet adresa koju posjeduje ili koristi određeno lice.

Glava III

PRAVNA POMOĆ I SLUŽBENA SARADNJA

Član 21.

Obaveza pružanja pravne pomoći i službene saradnje

- (1) Svi sudovi u Republici Srpskoj dužni su da pruže pravnu pomoć sudu koji vodi krivični postupak.
- (2) Svi organi vlasti u Republici Srpskoj dužni su službeno saradivati sa sudovima, tužiocem i drugim organima koji učestvuju u krivičnom postupku.

Član 22.

Pružanje pravne pomoći

- (1) Sud će uputiti zahtjev za pravnu pomoć, odnosno službenu saradnju nadležnom sudu, odnosno organu vlasti.
- (2) Pružanje pravne pomoći i službena saradnja sprovode se bez naknade.
- (3) Stavovi 1. do 2. ovog člana primjenjuju se i na zahtjeve koje je tužilac uputio prema drugim organima vlasti u Republici Srpskoj.

Glava IV

NADLEŽNOST SUDA

1. Stvarna nadležnost i sastav suda

Član 23.

Opšta odredba

Sudovi sude u krivičnim stvarima u granicama svoje stvarne nadležnosti određene zakonom.

Član 24.

Sastav suda

- (1) U prvom stepenu sudovi sude u vijećima sastavljenim od trojice sudija, a za krivična djela za koja je propisana kao glavna kazna novčana kazna ili kazna zatvora do pet godina, u prvom stepenu sudi sudija pojedinac.
- (2) U drugom stepenu sudi vijeće sastavljeno od trojice sudija.

(3) U trecem stepenu sudovi sude u vije cima sastavljenim od pet sudija.

(4) Sudija za prethodni postupak, sudija za prethodno saslu šanje, predsjednik suda i predsjednik vijeca odlucuju u slucajevima predvidenim u ovom zakonu.

(5) U vije cu sastavljenom od trojice sudija sud odlucuje o žalbama protiv rješnja kada je to određeno ovim zakonom i donosi druge odluke van glavnog pretresa.

(6) U vije cu sastavljenom od trojice sudija sud odlucuje i o zahtjevu za ponavljanje postupka.

2. Mjesna nadležnost

Clan 25.

Forum delicti commissi

(1) Mjesno nadležan je sud na cijem podrucju je krivicno djelo izvršeno ili pokušano.

(2) Ako je krivicno djelo izvršeno ili pokušano na podrucjima raznih sudova ili na granici tih podrucja ili je neizvjesno na kom je podrucju izvršeno ili pokušano, nadležan je onaj od tih sudova koji je prvi potvrdio optužnicu, a ako optužnica nije potvrđena - sud koji je prvi primio optužnicu na potvrđivanje.

Clan 26.

Nadležnost ako je krivicno djelo ucinjeno na domacem brodu ili domacem vazduhoplovu

Ako je krivicno djelo ucinjeno na domacem brodu ili domacem vazduhoplovu dok se nalazi u domacem pristaništu, nadležan je sud na cijem podrucju se nalazi to pristanište. U ostalim slucajevima kada je krivicno djelo ucinjeno na domacem brodu ili domacem vazduhoplovu, nadležan je sud na cijem se podrucju nalazi maticna luka broda, odnosno vazduhoplova ili domace pristanište u kome se brod, odnosno vazduhoplov prvi put zaustavi.

Clan 27.

Posebna nadležnost

(1) Ako nije poznato mjesto izvršenja krivicnog djela ili ako je to mjesto van teritorije Republike Srpske, nadležan je sud na cijem podrucju osumnjiceni, odnosno optuženi ima prebivalište ili boravište.

(2) Ako je sud na cijem podrucju osumnjiceni, odnosno optuženi ima prebivalište ili boravište vec zapoceo postupak, ostaje nadležan i ako se saznalo za mjesto izvršenja krivicnog djela.

(3) Ako nije poznato mjesto izvršenja krivičnog djela ni prebivalište ili boravište osumnjicenog, odnosno optuženog ili se oba mjesta nalaze van teritorije Republike Srpske, nadležan je sud na cijem se području osumnjiceni, odnosno optuženi uhvati ili se sam prijavi.

Član 28.

Nadležnost za krivična djela

Ako je neko lice učinilo krivična djela u Republici Srpskoj i van teritorije Republike Srpske, a između tih djela postoji međusobna veza i isti dokazi, nadležan je sud koji je nadležan za krivično djelo učinjeno u Republici Srpskoj.

Član 29.

Forum ordinatum

Ako se prema odredbama ovog zakona ne može ustanoviti koji je sud mjesno nadležan, Vrhovni sud će odrediti jedan od stvarno nadležnih sudova pred kojim će se sprovesti postupak.

3. Spajanje i razdvajanje postupka

Član 30.

Spajanje postupka

(1) Ako je isto lice optuženo za više krivičnih djela, pa je za neka od tih djela nadležan niži, a za neka viši sud, nadležan je viši sud, a ako su nadležni sudovi iste vrste, nadležan je onaj sud koji je po zahtjevu ovlaštenog tužioca prvi započeo postupak, a ako postupak još nije započet - sud kome je prvo podnesen zahtjev za pokretanje postupka.

(2) Prema odredbama stava 1. ovog člana određuje se nadležnost i u slučaju ako je oštećeni istovremeno učinio krivično djelo prema optuženom.

(3) Za saizvršioce je nadležan, po pravilu, sud koji je kao nadležan za jednog od njih prvi započeo postupak.

(4) Sud koji je nadležan za izvršioca krivičnog djela nadležan je, po pravilu, i za saučesnike, prikrivace, lica koja su pomogla učiniocu poslije izvršenja krivičnog djela, kao i za lica koja nisu prijavila pripremanje krivičnog djela, izvršenje krivičnog djela ili učinioca.

(5) U svim slučajevima iz st. 1. do 4. ovog člana sprovede se, po pravilu, jedinstveni postupak i donijeti jedna presuda.

(6) Sud može odlučiti da se sprovede jedinstveni postupak i donese jedna presuda i u slučaju kad je više lica optuženo za više krivičnih djela, ali samo ako između izvršenih krivičnih djela postoji međusobna veza. Ako je za neka od ovih krivičnih djela nadležan viši, a za neka niži sud, jedinstveni postupak može se sprovesti samo pred višim sudom.

(7) Sud može odluciti da se sprovede jedinstveni postupak i donese jedna presuda ako se pred istim sudom vode odvojeni postupci protiv istog lica za više krivичnih djela ili protiv više lica za isto krivичno djelo.

(8) O spajanju postupka odlucuje sud koji je nadležan za sprovođenje jedinstvenog postupka. Protiv rješenja kojim je određeno spajanje postupka ili kojim je odbijen prijedlog za spajanje nije dozvoljena žalba.

Clan 31.

Razdvajanje postupka

(1) Sud koji je po članu 30. ovog zakona nadležan može iz važnih razloga ili iz razloga cjelishodnosti do završetka glavnog pretresa odluciti da se postupak za pojedina krivичna djela ili protiv pojedinih optuženih razdvoji i posebno dovrši.

(2) Rješenje o razdvajanju postupka donosi sudija, odnosno vijeće, po saslušanju stranaka i branioca.

(3) Protiv rješenja kojim je određeno razdvajanje postupka ili kojim je odbijen prijedlog za razdvajanje postupka nije dopuštena žalba.

4. Prenošenje mjesne nadležnosti

Clan 32.

Određivanje drugog stvarno nadležnog suda

(1) Kada je nadležan sud iz pravnih ili stvarnih razloga spriječen da postupa, dužan je da o tome izvjesti neposredno viši sud koji će po saslušanju stranaka i branioca odrediti drugi stvarno nadležan sud na svom području.

(2) Protiv rješenja iz stava 1. ovog člana nije dopuštena žalba.

Clan 33.

Prenošenje vodenja postupka

(1) Vrhovni sud može za vodenje postupka odrediti drugi stvarno nadležan sud ako postoje važni razlozi.

(2) Rješenje u smislu stava 1. ovog člana, protiv koga nije dozvoljena žalba, može se donijeti na prijedlog sudije za prethodni postupak, sudije za prethodno saslušanje, sudije ili predsjednika vijeća ili na prijedlog jedne od stranaka ili branioca.

5. Posljedice nenadležnosti

Clan 34.

Dužnost da se pazi na nadležnost i posljedice nenadležnosti

- (1) Sud je dužan da pazi na svoju stvarnu i mjesnu nadležnost i cim primjeti da nije nadležan oglasice se nenadležnim i po pravosnažnosti rješenja uputice predmet nadležnom sudu.
- (2) Ako u toku glavnog pretresa sud ustanovi da je za sudenje nadležan niži sud, neće dostaviti predmet tom sudu nego će sam sprovesti postupak i donijeti odluku.
- (3) Pošto optužnica bude potvrđena, sud se ne može oglasiti mjesno nenadležnim niti stranke mogu isticati prigovor mjesne nenadležnosti.
- (4) Nenadležan sud je dužan da preduzme one radnje u postupku za koje postoji opasnost od odlaganja.

Clan 35.

Pokretanje postupka za rješavanje sukoba nadležnosti

- (1) Ako sud kome je predmet ustupljen kao nadležnom smatra da je nadležan sud koji mu je predmet ustupio ili neki drugi sud, pokrenuce postupak za rješavanje sukoba nadležnosti.
- (2) Kada je povodom žalbe protiv odluke prvostepenog suda kojom se ovaj oglasio nenadležnim odluku donio drugostepeni sud, za tu odluku vezan je u pitanju nadležnosti i sud kome je predmet ustupljen ako je drugostepeni sud nadležan za rješavanje sukoba nadležnosti između tih sudova.

Clan 36.

Rješavanje sukoba nadležnosti

- (1) Sukob nadležnosti između sudova rješava zajednicki neposredno viši sud.
- (2) Prije nego što donese rješenje povodom sukoba nadležnosti sud će zatražiti mišljenje stranaka i branioca. Protiv ovog rješenja žalba nije dopuštena.
- (3) Dok se ne riješi sukob nadležnosti između sudova, svaki od njih je dužan da preduzme one radnje u postupku za koje postoji opasnost od odlaganja.

Glava V

IZUZEJE

Clan 37.

Razlozi za izuzete

Sudija ne može vršiti sudijsku dužnost:

- a) ako je oštećen krivičnim djelom;
- b) ako mu je osumnjiceni, odnosno optuženi, njegov branilac, tužilac, oštećeni, njegov zakonski zastupnik ili punomoćnik, braćni, odnosno vanbraćni drug ili srodnik po krvi u pravoj liniji do bilo kog stepena, u pobocnoj liniji do četvrtog stepena, a po tazbini do drugog stepena;
- v) ako je sa osumnjicenim, odnosno optuženim, njegovim braniocem, tužiocem ili oštećenim u odnosu staraoca, staranika, usvojioca, usvojenika, hranioca ili hranjenika;
- g) ako je u istom krivičnom predmetu učestvovao kao sudija za prethodni postupak, sudija za prethodno saslušanje ili je postupao kao branilac, zakonski zastupnik ili punomoćnik oštećenog, odnosno tužioca, ili je saslušan kao svjedok ili kao vještak;
- d) ako je u istom predmetu učestvovao u donošenju odluke koja se pobija pravnim lijekom;
- d) ako postoje okolnosti koje izazivaju razumnu sumnju u njegovu nepristrasnost.

Član 38.

Izuzeci po zahtjevu stranke

- (1) Izuzeci predsjednika suda i sudije može tražiti stranka ili branilac.
- (2) Stranke i branilac mogu podnijeti zahtjev za izuzeci do početka glavnog pretresa, a ako su za razlog izuzeca iz člana 37. tac. a) do d) ovog zakona saznale kasnije, zahtjev podnose odmah po saznanju.
- (3) Zahtjev za izuzeci sudije višeg suda stranke i branilac mogu staviti u žalbi ili u odgovoru na žalbu.
- (4) Stranka i branilac mogu tražiti izuzeci samo poimenično određenog sudije, odnosno predsjednika vijeća koji u predmetu postupaju.
- (5) Stranke i branilac su dužni da u zahtjevu navedu okolnosti zbog kojih smatraju da postoji neki od zakonskih osnova za izuzeci. U zahtjevu se ne mogu ponovo navoditi razlozi koji su isticali u ranijem zahtjevu za izuzeci koji je odbijen.

Član 39.

Postupak za izuzeci

- (1) Sudija, čim sazna da postoji koji od razloga za izuzeci iz člana 37. tac. a) do d) ovog zakona, dužan je da prekine svaki rad na tom predmetu i da o tome obavijesti predsjednika suda. Ako sudija

smatra da postoje okolnosti iz člana 37. tačka d) ovog zakona, obavijestite o tome predsjednika suda.

(2) U slučaju iz stava 1. ovog člana, kao i u slučaju kada se radi o izuzecu predsjednika suda - o njihovom izuzecu odlučuje opšta sjednica.

Član 40.

Odlučivanje po zahtjevu za izuzete

(1) O zahtjevu za izuzete iz člana 38. ovog zakona odlučuje opšta sjednica.

(2) Prije donošenja rješenja o izuzecu pribavice se izjava sudije, odnosno predsjednika suda, a po potrebi sprovede se i drugi izvidaji.

(3) Protiv rješenja kojim se usvaja ili odbija zahtjev za izuzete nije dopuštena žalba.

(4) Ako je zahtjev za izuzete iz člana 37. tačka d) ovog zakona podnesen poslije početka glavnog pretresa ili ako je postupljeno protivno odredbama člana 38. st. 4. i 5. ovog zakona, zahtjev će se odbaciti u cjelini, odnosno djelimično. Rješenje kojim se zahtjev odbacuje donosi vijeće iz člana 24. stav 5. ovog zakona. U donošenju tog rješenja ne može učestvovati sudija čije se izuzete traži. Protiv rješenja kojim se zahtjev odbacuje nije dozvoljena žalba.

Član 41.

Valjanost radnji preduzetih nakon podnošenja zahtjeva za izuzete

Kada sudija sazna da je stavljen zahtjev za njegovo izuzete, dužan je da odmah obustavi svaki rad na predmetu, a ako se radi o izuzecu iz člana 37. tačka d) ovog zakona, može do donošenja rješenja o zahtjevu preduzimati samo one radnje za koje postoji opasnost od odlaganja.

Član 42.

Izuzete tužioca i drugih učesnika u postupku

(1) Odredbe o izuzecu sudije shodno će se primjenjivati i na tužioce i lica koja su na osnovu zakona ovlašćena da tužioce zastupaju u postupku, zapisničare, sudske tumace, stručna lica i na vještace - ako za njih nije šta drugo određeno.

(2) Tužilac odlučuje o izuzecu lica koja su na osnovu zakona ovlašćena da ga zastupaju u krivičnom postupku. O izuzecu tužioca odlučuje kolegij tužilaštva.

(3) O izuzecu zapisničara, tumaca, stručnog lica i vještaka odlučuje vijeće, predsjednik vijeća ili sudija.

(4) Kada ovlašćena službena lica preduzimaju istražne radnje na osnovu ovog zakona, o njihovom izuzecu odlucuje tužilac. Ako prilikom preduzimanja ovih radnji sudjeluje zapisnicar, o njegovom izuzecu odlucuje službeno lice koje preduzima radnju.

Glava VI

TU@ILAC

Clan 43.

Prava i dužnosti tu žioca

(1) Osnovno pravo i dužnost tu žioca je otkrivanje i gonjenje ucinilaca krivicnih djela.

(2) Tužilac ima pravo i dužnost da:

a) odmah po saznanju da postoje osnovi sumnje da je ucinjeno krivicno djelo preduzme potrebne mjere u cilju njegovog otkrivanja i sprovođenja istrage, pronala ženja osumnjicenog, rukovođenja i nadzora nad istragom, kao i radi upravljanja aktivnostima ovlašćenih službenih lica vezanih za pronala ženje osumnjicenog i prikupljanje izjava i dokaza,

b) sprovede istragu u skladu sa ovim zakonom,

v) daje imunitet u skladu s zakonom,

g) zahtjeva dostavljanje informacija od državnih organa, preduzeća, pravnih i fizickih lica u Republici Srpskoj,

d) izdaje pozive i naredbe i predlaže izdavanje poziva i naredbi u skladu sa ovim zakonom,

d) naredi ovlašćenom službenom licu da izvrši naredbu izdatu od strane suda u skladu sa ovim zakonom,

e) predlaže izdavanje kaznenog naloga u skladu sa clanom 340. ovog zakona,

ž) podiže i zastupa optužnicu pred sudom,

z) izjavljuje pravne lijekove,

i) obavlja i druge poslove određene zakonom.

(3) U skladu sa st. 1. i 2. ovog clana, svi organi koji ucestvuju u istrazi dužni su da o svakoj preduzetoj radnji obavijeste tu žioca i da postupe po svakom njegovom zahtjevu.

Clan 44.

Preduzimanje radnji

Tužilac preduzima sve radnje u postupku za koje je po zakonu ovlašćen sam ili preko lica koja su na osnovu zakona obavezna da postupaju po njegovom zahtjevu u krivičnom postupku.

Član 45.

Sukob nadležnosti

Sukob nadležnosti između tužilaca rješava glavni republički tužilac.

Član 46.

Princip mutabiliteta

Tužilac može odustati od gonjenja do završetka glavnog pretresa, a pred višim sudom - kada je to predviđeno ovim zakonom.

Glava VII

BRANILAC

Član 47.

Pravo na branioca

- (1) Osumnjiceni, odnosno optuženi može imati branioca u toku cijelog postupka.
- (2) Za branioca se može uzeti advokat pod uslovima koji su propisani zakonom.
- (3) Ukoliko osumnjiceni, odnosno optuženi sam ne uzme branioca, osumnjicenom, odnosno optuženom, osim ako se on tome izricito ne protivi, mogu branioca uzeti njegov zakonski zastupnik, braćni, odnosno vanbraćni drug, krvni srodnik u pravoj liniji do bilo kog stepena, usvojenik, usvojenik, brat, sestra ili hranilac.
- (4) Branilac mora predati punomoć za zastupanje prilikom preduzimanja prve radnje u postupku.

Član 48.

Broj branilaca

- (1) Više osumnjicenih, odnosno optuženih mogu imati zajedničkog branioca, osim ako branioca postavlja sud, u skladu sa čl. 53. i 54. ovog zakona.

(2) Osumnjiceni, odnosno optuženi može imati više branilaca, ali samo jedan od njih će imati status glavnog branioca, o čemu će se osumnjiceni, odnosno optuženi izjasniti. Smatra se da je odbrana obezbijedena kada u postupku učestvuje jedan od branilaca.

Član 49.

Ko ne može biti branilac

(1) Branilac ne može biti oštećeni, braćni, odnosno vanbraćni drug oštećenog ili tužioca, niti njihov srodnik po krvi u pravoj liniji do bilo kog stepena, u pobocnoj liniji do četvrtog stepena ili po tazbini do drugog stepena.

(2) Branilac koji je pozvan kao svjedok, ne može biti branilac u tom predmetu.

(3) Branilac ne može biti lice koje je u istom predmetu postupalo kao sudija ili tužilac.

Član 50.

Isključenje branioca iz postupka

(1) Razlog za isključenje branioca postoji i u pogledu lica koje zloupotrebljava kontakt sa osumnjiceni, odnosno optuženim koji je u pritvoru kako bi osumnjiceni, odnosno optuženi učinio krivično djelo ili ugrozio sigurnost ustanove u kojoj se pritvor izvršava.

(2) U slučaju iz stava 1. ovog člana, osumnjiceni, odnosno optuženi će se pozvati da u određenom roku uzme drugog branioca.

(3) Ako osumnjiceni, odnosno optuženi u slučajevima obavezne odbrane sam ne uzme branioca ili branioca ne angažuju lica iz člana 47. stav 3. ovog zakona, postupice se na način predviđen u članu 53. stav 4. ovog zakona.

(4) U slučaju iz st. 2. i 3. ovog člana, novom braniocu će se ostaviti dovoljno vremena za pripremu odbrane osumnjicenog, odnosno optuženog.

(5) Za vrijeme trajanja isključenja branilac ne može braniti osumnjicenog, odnosno optuženog u drugom postupku. Branilac ne može braniti druge osumnjicene, odnosno optužene u istom postupku, kao ni u razdvojenom postupku.

Član 51.

Postupak isključenja branioca

(1) Odluka o isključenju branioca donosi se na posebnom saslušanju kome prisustvuju javni tužilac, osumnjiceni, odnosno optuženi, branilac i predstavnik advokatske komore čiji je branilac član.

(2) Postupak isključenja se može sprovesti i bez branioca ako je uredno pozvan i ako je u pozivu za saslušanje bio upozoren da će se postupak voditi i u njegovoj odsutnosti. O saslušanju se sastavlja zapisnik.

Clan 52.

Postupak za isključenje

(1) Rješenje o isključenju iz clana 51. ovog zakona prije pocetka glavnog pretresa donosi vijeće (clan 24. stav 5.), a na glavnom pretresu sudija, odnosno vijeće. U postupku pred drugostepenim vijećem rješenje o isključenju branioca donosi vijeće nadležno za odlučivanje po žalbi.

(2) Protiv rješenja iz stava 1. ovog clana žalba nije dopuštena.

(3) Ako je branilac isključen iz postupka, može mu se narediti da snosi troškove nastale zbog prekida ili odlaganja postupka.

Clan 53.

Kada osumnjiceni, odnosno optuženi mora imati branioca

(1) Osumnjiceni, odnosno optuženi mora imati branioca već prilikom prvog ispitivanja ako je nijem ili gluv ili ako je osumnjicen za krivično djelo za koje se može izreći kazna dogotrajnog zatvora.

(2) Osumnjiceni, odnosno optuženi mora imati branioca odmah nakon što mu je određen pritvor, za vrijeme dok pritvor traje.

(3) Nakon podizanja optužnice za krivično djelo za koje se može izreći kazna od deset godina zatvora ili teže kazna, optuženi mora imati branioca u vrijeme dostavljanja optužnice.

(4) Ako osumnjiceni, odnosno optuženi u slučajevima obavezne odbrane ne uzme sam branioca ili branioca ne angažuju lica iz clana 47. stav 3. ovog zakona, branioca će mu postaviti sudija za prethodni postupak, sudija za prethodno saslušanje, sudija, odnosno predsjednik vijeća. U ovom slučaju, osumnjiceni, odnosno optuženi ima pravo na branioca do pravosnažnosti presude, a ako je izrečena kazna dugotrajnog zatvora - i za postupak po vanrednom pravnom lijeku.

(5) Branilac će biti postavljen osumnjicenom, odnosno optuženom ako sud utvrdi da je to zbog složenosti predmeta ili mentalnog zdravlja osumnjicenog, odnosno optuženog u interesu pravde.

(6) U slučaju postavljanja branioca, osumnjiceni, odnosno optuženi će se prvo pozvati da sam izabere branioca sa predocene liste. Ukoliko osumnjiceni, odnosno optuženi sam ne izabere branioca sa predocene liste, branioca će postaviti sud.

Clan 54.

Postavljanje branioca zbog slabog imovnog stanja

(1) Kad ne postoje uslovi za obaveznu odbranu, a postupak se vodi za krivično djelo za koje se može izreći kazna zatvora tri godine ili teža kazna ili kada to zahtijevaju interesi pravice bez obzira na zapriječenu kaznu, osumnjicenom, odnosno optuženom će se, na njegov zahtjev, postaviti branilac, ako prema svom imovnom stanju ne može snositi troškove odbrane.

(2) Zahtjev za postavljanje branioca po stavu 1. ovog člana može se podnijeti u toku cijelog krivičnog postupka. Branioca postavlja sudija za prethodni postupak, sudija za prethodno saslušanje, sudija odnosno predsjednik vijeća, nakon što je osumnjicenom, odnosno optuženom prvo pružena prilika da sa predocene liste izabere branioca.

Član 55.

Pravo branioca da pregleda spise i dokumentaciju

(1) U toku istrage branilac ima pravo da razmatra spise i razgleda pribavljene predmete koji su u korist osumnjicenog. Ovo pravo se braniocu može uskratiti ako je riječ o spisima i predmetima čije bi otkrivanje moglo dovesti u opasnost cilj istrage.

(2) Izuzetno od stava 1. ovog člana, kada se osumnjiceni, odnosno optuženi nalazi u pritvoru, tužilac će dostaviti sudiji za prethodni postupak dokaze radi obavještanja branioca.

(3) Nakon podizanja optužnice, branilac osumnjicenog odnosno optuženog ima pravo uvida u sve spise i dokaze.

(4) Sudija za prethodni postupak, sudija za prethodno saslušanje, sudija, odnosno vijeće, kao i tužilac dužni su, kada dođu u posjed bilo koje informacije ili činjenice koja može poslužiti kao dokaz na suđenju, staviti ih na uvid braniocu.

(5) U slučaju iz st. 3. i 4. ovog člana, branilac može izvršiti fotokopiranje svih spisa i dokumenata.

Član 56.

Komunikacija osumnjicenog, odnosno optuženog s braniocem

(1) Ako se osumnjiceni, odnosno optuženi nalazi u pritvoru, ima pravo odmah komunicirati s braniocem, i to usmeno ili pismeno.

(2) Tokom razgovora osumnjiceni, odnosno optuženi i branilac mogu biti posmatrani, ali se ne smije slušati njihov razgovor.

Član 57.

Razrješenje postavljenog branioca

(1) Umjesto postavljenog branioca, osumnjiceni, odnosno optuženi može sam uzeti drugog branioca. U tom slučaju, razriješice se postavljeni branilac.

(2) Branilac može tražiti da bude razriješen samo na način predviđen ovim zakonom.

(3) O razrješenju branioca u slučaju iz st. 1. i 2. ovog člana odlučuje u toku istrage sudija za prethodni postupak, nakon podizanja optužnice - sudija za prethodno saslušanje, a u toku glavnog pretresa sudija, odnosno vijeće. Protiv ove odluke nije dozvoljena žalba.

(4) Sudija za prethodni postupak, sudija za prethodno saslušanje, sudija, odnosno vijeće može, na traženje osumnjicenog, odnosno optuženog ili uz njegovu saglasnost razriješiti postavljenog branioca koji neodgovorno vrši svoju dužnost. Umjesto razriješenog branioca postavice se drugi branilac. O razrješenju branioca odmah će se obavijestiti advokatska komora čiji je član.

Član 58.

Preduzimanje radnji od strane branioca

(1) Branilac mora, zastupajući osumnjicenog, odnosno optuženog, preduzimati sve neophodne radnje u cilju utvrđivanja činjenica, prikupljanja dokaza koji idu u korist osumnjicenog, odnosno optuženog, kao i zaštite njegovih prava.

(2) Prava i dužnosti branioca ne prestaju u slučaju opoziva punomoći, sve dok sudija za prethodni postupak, sudija za prethodno saslušanje, sudija, odnosno vijeće ne razriješi branioca njegovih prava i dužnosti.

Glava VIII

PODNESCI I ZAPISNICI

Član 59.

Način dostavljanja podnesaka

(1) Optužnica, prijedlozi, pravni lijekovi i druge izjave i saopštenja podnose se pismeno ili se daju usmeno na zapisnik.

(2) Podnesci iz stava 1. ovog člana moraju biti razumljivi i sadržavati sve što je potrebno da bi se po njima moglo postupati.

(3) Ako u ovom zakonu nije drukčije određeno, sud će podnosioca podneska koji je nerazumljiv ili ne sadrži sve što je potrebno da bi se po njemu moglo postupati pozvati da podnesak ispravi, odnosno dopuni, a ako on to ne učini u određenom roku, sud će podnesak odbaciti.

(4) U pozivu za ispravku, odnosno dopunu podneska podnosilac će se upozoriti na posljedice propuštanja.

Član 60.

Dostavljanje podnesaka suprotnoj stranci

(1) Podnesci koji se po ovom zakonu dostavljaju protivnoj stranci predaju se sudu u dovoljnom broju primjeraka za sud i drugu stranku.

(2) Ako ovakvi podnesci nisu predati sudu u dovoljnom broju primjeraka, sud ce pozvati podnosica da u odrednom roku preda dovoljan broj primjeraka. Ako podnosilac ne postupi po nalogu suda, sud ce potrebne primjerke prepisati o trošku podnosica.

Clan 61.

Kažnjavanje lica koja vrije daju sud, tu žoca ili lica koja ucestvuju u postupku

Sud ce kazniti novcanom kaznom do 5.000 KM tužioca, branioca, punomocnika, za konskog zastupnika i oštecenog koji u podnesku ili u usmenoj rijeci vrije da sud. Protiv rje šenja o ka žnjavanju dopuštena je žalba. O ka žnjavanju tužioca izvještava se Visoki sudski i tužilacki savjet Republike Srpske, a o ka žnjavanju advokata obavijestice se nadle žna advokatska komora.

Clan 62.

Obaveza sastavljanja zapisnika

(1) O svakoj radnji preduzetoj u toku krivicnog postupka sastavice se zapisnik istovremeno kad se radnja obavlja, a ako to nije moguće, onda neposredno poslije toga.

(2) Zapisnik piše zapisnicar. Samo kad se obavlja pretresanje stana ili lica ili se radnja preduzima van službenih prostorija organa, a zapisnicar se ne može obezbijediti, zapisnik može pisati lice koje preduzima radnju.

(3) Kad zapisnik piše zapisnicar, zapisnik se sastavlja na taj na cin što lice koje preduzima radnju kazuje glasno zapisnicaru šta ce unijeti u zapisnik.

(4) Licu koje se ispituje dopustice se da samo kazuje odgovore u zapisnik. U slucaju zloupotrebe, ovo pravo mu se može uskratiti.

Clan 63.

Sadržaj zapisnika

(1) Zapisnik sadrži: naziv državnog organa pred kojim se obavlja radnja, mjesto gdje se obavlja radnja, dan i cas kad je radnja zapoceta i završena, imena i prezimena prisutnih lica, u kojem svojstvu prisustvuju, kao i nazna cenje krivicnog predmeta po kojem se preduzima radnja.

(2) Zapisnik treba sadržavati bitne podatke o toku i sadržaju preduzete radnje. U zapisnik se doslovno unose postavljena pitanja i dati odgovori. Ako su prilikom preduzimanja radnje oduzeti predmeti ili spisi, to ce se naznaciti u zapisniku, a oduzete stvari ce se prikljuciti zapisniku ili ce se navesti gdje se nalaze na cuva nju.

(3) Prilikom preduzimanja radnji kao što je uvidaj, pretresanje stana ili lica ili prepoznavanje lica ili predmeta, u zapisnik će se unijeti i podaci koji su važni s obzirom na prirodu takve radnje ili za utvrđivanje istovjetnosti pojedinih predmeta (opis, mjere i velicina predmeta ili tragova, stavljanje oznake na predmetima i dr.), a ako su napravljene skice, crteži, planovi, fotografije, filmski snimci i slično, to će se navesti u zapisniku i priključiti zapisniku.

Član 64.

Vodenje zapisnika

(1) Zapisnik se mora voditi uredno, u njemu se ne smije ništa izbrisati, dodati ili mijenjati. Precrtana mjesta moraju ostati čitka.

(2) Sva preinacjenja, ispravke i dodaci unose se na kraju zapisnika i moraju biti ovjereni od strane lica koja potpisuju zapisnik.

Član 65.

Citanje i potpisivanje zapisnika

(1) Lica koja se ispituju, kao i osumnjiceni, odnosno optuženi, branilac i oštećeni, imaju pravo pročitati zapisnik ili zahtijevati da im se pročita. Na to je dužno da ih upozori lice koje preduzima radnju, a u zapisniku će se naznačiti da li je upozorenje učinjeno i da li je zapisnik pročitan. Zapisnik će se uvijek pročitati ako nije bilo zapisničara i to će se naznačiti u zapisniku.

(2) Zapisnik potpisuje ispitano, odnosno saslušano lice. Ako se zapisnik sastoji od više listova, ispitano, odnosno saslušano lice potpisuje svaki list.

(3) Na kraju zapisnika potpisuje se tumač, ako ga je bilo, svjedoci čija je prisutnost obavezna pri preduzimanju istražnih radnji, a pri pretresanju i lice koje se pretresa ili čiji se stan pretresa. Ako zapisnik ne piše zapisničar, zapisnik potpisuju lica koja su prisutna radnji. Ako takvih lica nema ili nisu u stanju shvatiti sadržaj zapisnika, zapisnik potpisuju dva svjedoka, osim ako nije moguće obezbijediti njihovo prisustvo.

(4) Nepismeno lice umjesto potpisa stavlja otisak kažiprsta desne ruke, a zapisničar će ispod otiska upisati njegovo ime i prezime. Ako se usljed nemogućnosti da se stavi otisak desnog kažiprsta stavlja otisak nekog drugog prsta ili otisak prsta lijeve ruke, u zapisniku će se naznačiti od kojeg je prsta i s koje ruke uzet otisak.

(5) Ako ispitano lice nema obje ruke, pročitaće zapisnik, a ako je nepismeno - zapisnik će mu se pročitati i to će se zabilježiti u zapisniku.

(6) Ako ispitano lice odbije da potpiše zapisnik ili da stavi otisak prsta, zabilježiće se to u zapisniku i navešće se razlog odbijanja.

(7) Ako se radnja nije mogla obaviti bez prekida, u zapisniku će se naznačiti dan i čas kad je nastao prekid, kao i dan i čas kad se radnja nastavlja.

(8) Ako je bilo prigovora u pogledu sadržaja zapisnika, navešće se u zapisniku i ti prigovori.

(9) Zapisnik, na kraju, potpisuje lice koje je preduzelo radnju i zapisnicar.

Član 66.

Snimanje audio-vizuelnim sredstvima

(1) Sve preduzete radnje u toku krivičnog postupka, u pravilu, snimaju se uređajem za zvucno snimanje. Tužilac ili ovlašćeno službeno lice će o tome prethodno obavijestiti lice koje se ispituje, odnosno saslušava i poučiti ga da ima pravo da zatraži reprodukciju snimka kako bi provjerilo svoju izjavu.

(2) Snimak mora sadržavati podatke iz člana 63. stav 1. ovog zakona, podatke potrebne za identifikaciju lica čija se izjava snima i podatak u kojem svojstvu to lice daje izjavu. Kad se snimaju izjave više lica, mora se obezbijediti da se iz snimke može jasno razaznati ko je dao izjavu.

(3) Na zahtjev saslušano lice, snimak će se odmah reprodukovati, a ispravke ili objašnjenja tog lica će se snimiti.

(4) U zapisnik o istražnoj radnji unijet će se da je izvršeno zvucno snimanje, ko je snimanje izvršio, da je lice koje se saslušava prethodno obaviješteno o snimanju, da je snimak reprodukovan i gdje se zvucni snimak čuva ako nije priložen spisima predmeta.

(5) Tužilac može odrediti da se zvucni snimak u cjelini ili djelimično prepíše. Tužilac će prepis pregledati, ovjeriti i priključiti zapisniku o preduzimanju istražne radnje.

(6) Zvucni snimak čuva se do vremena do kojeg se čuva i krivični spis.

(7) Tužilac može dopustiti da lica koja imaju opravdan interes pomoću uređaja za zvucno snimanje snime izvođenje istražne radnje.

(8) Odredbe st. 1. do 7. ovog člana shodno se primjenjuju i kad se vrši filmsko ili drugo snimanje istražne radnje.

(9) Snimci iz st. 1. do 8. ovog člana ne mogu se javno prikazivati, bez pismenog odobrenja stranaka i učesnika snimljene radnje.

Član 67.

Shodna primjena drugih odredbi ovog zakona

Za zapisnik o glavnom pretresu važe i odredbe čl. 260. i 261. ovog zakona.

Član 68.

Zapisnik o vijećanju i glasanju

- (1) O vijećanju i glasanju sastavice se poseban zapisnik.
- (2) Zapisnik o vijećanju i glasanju sudskog vijeća sadrži tok glasanja i odluku koja je donesena.
- (3) Zapisnik potpisuju svi članovi vijeća i zapisničar. Odvojena mišljenja priključice se zapisniku o vijećanju i glasanju, ako nisu unesena u zapisnik.
- (4) Zapisnik o vijećanju i glasanju zatvorice se u poseban omot. Ovaj zapisnik može razgledati samo vijeće višeg suda kad rješava o pravnom lijeku i u tom slučaju dužno je da zapisnik ponovno zatvori u poseban omot i da na omotu naznači da je razgledalo zapisnik.

Glava IX

ROKOVI

Član 69.

Rokovi predaje podnesaka

- (1) Rokovi predviđeni ovim zakonom ne mogu se produžavati, osim kad to ovaj zakon izricito dopušta. Ako je u pitanju rok koji je ovim zakonom određen radi zaštite prava odbrane i drugih procesnih prava osumnjicenog, odnosno optuženog, taj rok se može skratiti ako to zahtijeva osumnjiceni, odnosno optuženi pismeno ili usmeno na zapisnik pred sudom.
- (2) Kad je izjava vezana za rok smatra se da je data u roku ako je prije nego što rok istekne predata onom ko je ovlašćen da je primi.
- (3) Kad je izjava upućena preko pošte preporučenom pošiljkom ili telegrafom ili drugim telekomunikacijskim putem, dan slanja ili predaje pošti smatra se kao dan predaje onome kome je upućena.
- (4) Osumnjiceni, odnosno optuženi koji se nalazi u pritvoru može izjavu koja je vezana za rok dati i na zapisnik kod suda ili je predati upravi zatvora, a lice koje se nalazi na izdržavanju kazne ili se nalazi u nekoj ustanovi radi primjene mjere bezbjednosti ili vaspitne mjere može takvu izjavu predati upravi ustanove u kojoj je smješteno. Dan kad je sastavljen takav zapisnik, odnosno kad je izjava predata upravi ustanove smatra se kao dan predaje organu koji je nadležan da je primi.
- (5) Ako je podnesak koji je vezan za rok zbog neznanja ili očigledne omaške podnosica predat ili upućen nenadležnom sudu prije isteka roka, pa sudu stigne poslije isteka roka, uzete se da je na vrijeme podnesen.

Član 70.

Racunanje rokova

- (1) Rokovi se računaju na casove, dane, mjesece i godine.

(2) Cas ili dan kad je dostavljanje ili saopštenje izvršeno, odnosno u koji pada događaj od kada treba racunati trajanje roka, ne uracunava se u rok vec se za pocetak roka uzima prvi naredni cas, odnosno dan. U jedan dan racunaju se 24 casa, a mjesec se racuna po kalendarskom vremenu.

(3) Rokovi odredeni po mjesecima, odnosno godinama završavaju se istekom onog dana posljednjeg mjeseca, odnosno godine koji po svom broju odgovara danu kad je rok otpceo. Ako nema toga dana u posljednjem mjesecu, rok se završava posljednjeg dana tog mjeseca.

(4) Ako posljednji dan roka pada na državni praznik ili u subotu ili u nedjelju ili u neki drugi dan kada državni organ ne radi, rok istice istekom prvog narednog radnog dana.

Clan 71.

Uslovi za povracaj u predašnje stanje

(1) Optuženom koji iz opravdanih razloga propusti rok za izjavu žalbe na presudu ili na rješenje o primjeni mjere bezbjednosti ili vaspitne mjere ili o oduzimanju imovinske koristi, sud ce dopustiti povracaj u predašnje stanje radi izjave žalbe ako u roku od osam dana poslije prestanka uzroka zbog kojeg je propustio rok podnese molbu za povracaj u predašnje stanje i ako istovremeno s molbom preda i žalbu.

(2) Poslije protoka tri mjeseca od dana propuštanja ne može se tražiti povracaj u predašnje stanje.

Clan 72.

Odlucivanje o povracaju u predašnje stanje

(1) O povracaju u predašnje stanje odlucuje sudija, odnosno predsjednik vijeca, koji je donio presudu ili rješenje koje se pobija žalbom.

(2) Protiv rješenja kojim se dopušta povracaj u predašnje stanje nije dozvoljena žalba.

Clan 73.

Posljedice podnošenja molbe za povracaj u predašnje stanje

Molba za povracaj u predašnje stanje ne zadržava, po pravilu, izvršenje presude, odnosno rješenja o primjeni mjere bezbjednosti ili vaspitne mjere ili o oduzimanju imovinske koristi, ali sud može odluciti da se s izvršenjem zastane do donošenja odluke po molbi.

Glava X

DONOŠENJE I SAOPŠTAVANJE ODLUKA

Clan 74.

Vrste odluka

- (1) U krivičnom postupku odluke se donose u obliku presude, rješenja i naredbe.
- (2) Presudu donosi samo sud, a rješenje i naredbu donose i drugi organi koji učestvuju u krivičnom postupku.

Član 75.

Odlučivanje u sjednici o vijećanju i glasanju

- (1) Odluke vijeća donose se poslije usmenog vijećanja i glasanja. Odluka je donesena kad je za nju glasala većina članova vijeća.
- (2) Predsjednik vijeća rukovodi vijećanjem i glasanjem i glasa posljednji. On je dužan da se stara da se sva pitanja svestrano i potpuno razmotre.
- (3) Ako se u pogledu pojedinih pitanja o kojima se glasa glasovi podjele na više različitih mišljenja, tako da nijedno od njih nema većinu, razdvojice se pitanja i glasanje će se ponavljati dok se ne postigne većina. Ako se na taj način ne postigne većina, odluka će se donijeti tako što će se glasovi koji su najnepovoljniji za optuženog pribrojiti glasovima koji su od ovih manje nepovoljni, sve dok se ne postigne potrebna većina.
- (4) Članovi vijeća ne mogu odbiti da glasaju o pitanjima koja postavi predsjednik vijeća, ali član vijeća koji je glasao da se optuženi oslobodi ili da se presuda ukine i ostao u manjini, nije dužan glasati o sankciji. Ako ne glasa, uzete se kao da je pristao na glas koji je za optuženog najpovoljniji.

Član 76.

Način glasanja

- (1) Pri odlučivanju prvo se glasa je li sud nadležan, je li potrebno dopuniti postupak, kao i o drugim prethodnim pitanjima. Kad se donese odluka o prethodnim pitanjima, prelazi se na odlučivanje o glavnoj stvari.
- (2) Pri odlučivanju o glavnoj stvari prvo će se glasati je li optuženi učinio krivično djelo i je li krivično odgovoran, a zatim će se glasati o kazni, drugim krivičnim sankcijama, troškovima krivičnog postupka, imovinskopравnim zahtjevima i ostalim pitanjima o kojima treba donijeti odluku.
- (3) Ako je isto lice optuženo za više krivičnih djela, glasace se o krivičnoj odgovornosti i kazni za svako od tih djela, a zatim o jedinstvenoj kazni za sva djela.

Član 77.

Tajno zasjedanje

(1) Vijecanje i glasanje vrši se u tajnom zasjeda nju.

(2) U prostoriji u kojoj se vrši vijecanje i glasanje mogu biti prisutni samo clanovi vijeca i zapisnicar.

Clan 78.

Saopštavanje odluka

(1) Ako ovim zakonom nije drukcije određeno, odluke se saopštavaju licima usmenim objavljivanjem, ako su prisutni, a dostavljanjem ovjerenog prepisa odluke, ako su odsutni.

(2) Ako je odluka usmeno saopštena, to ce se naznaciti u zapisniku i u spisu, a lice kojem je saopštenje ucinjeno - potvrdice to svojim potpisom. Ako lice izjavi da se nece žaliti, ovjereni prepis usmeno saopštene odluke nece mu se dostaviti, ako ovim zakonom nije drukcije određeno.

(3) Prepisi odluka protiv kojih je dozvoljena žalba dostavljaju se s uputstvom o pravu na žalbu.

Glava XI

DOSTAVQAWE PISMENA I RAZMATRAWE SPISA

Clan 79.

Nacin dostavljanja

(1) Pismena se dostavljaju, po pravilu, preko pošte. Dostavljanje se može vršiti i preko službenog lica organa koji je odluku donio ili neposredno kod tog organa.

(2) Poziv za glavni pretres ili druge pozive sud može i usmeno saopštiti licu koje se nalazi pred sudom, uz pouku o posljedicama nedolaska. Poziva nje izvršeno na ovaj nacin zabilježice se u zapisniku koji ce pozvano lice potpisati, osim ako je to pozivanje zabilježeno u zapisniku o glavnom pretresu. Smatra se da je time izvršeno punovažno dostavljanje.

Clan 80.

Licno dostavljanje

Pismeno za koje je u ovom zakonu određeno da se ima licno dostaviti predaje se neposredno licu kome je upuceno. Ako se lice kome se pismeno mora licno dostaviti ne zatekne na mjestu gdje se dostavljanje ima izvršiti, dostavljac ce se obavijestiti kad i na kom mjestu može to lice da zatekne i ostavice kod jednog od lica navedenih u clanu 81. ovog zakona pismeno obavještenje da radi primanja pismena bude u odredeni dan i cas u svom stanu ili na svom radnom mjestu. Ako i poslije ovog dostavljac ne zatekne lice kome se dostavljanje ima izvršiti, postupice po odredbi clana 81. stav 1. ovog zakona. Time se smatra da je dostavljanje izvršeno.

Clan 81.

Posredno dostavljanje

(1) Pismena za koja u ovom zakonu nije određeno da se moraju licno dostaviti dostavljaju se takode licno, ali takva pismena u slučaju da se primalac ne zatekne u stanu ili na radnom mjestu mogu se predati kome od njegovih odraslih članova domaćinstva, koji je dužan da primi pismeno. Ako se oni ne zateknu u stanu pismeno će se predati susjedu, ako oni na to pristanu. Ako se dostavljanje vrši na radnom mjestu licu kojem se pismeno ima dostaviti, a to lice se tamo ne zatekne, pismeno se može uručiti licu ovlaštenom za prijem pošte koje je dužno primiti pismeno ili licu koje je zaposleno na istom mjestu, ako ono pristane primiti pismeno.

(2) Ako se utvrdi da je lice kome se pismeno ima dostaviti odsutno i da mu lice iz stava 1. ovog člana zbog toga ne može pismeno na vrijeme predati, pismeno će se vratiti uz naznacenje gdje se odsutni nalazi.

Clan 82.

Sadržaj licnog dostavljanja

(1) Osumnjicenom, odnosno optuženom će se licno dostaviti poziv za prvo ispitivanje u prethodnom postupku, poziv za glavni pretres i poziv za pretres za određivanje sankcije.

(2) Optuženom koji nema branioca, licno će se dostaviti optužnica, presuda i druge odluke od kojeg dostavljanja teče rok za žalbu, kao i žalba protivne stranke koja se dostavlja radi odgovora. Po zahtjevu optuženog, presuda i druge odluke dostavice se licu koje on odredi.

(3) Ako optuženom koji nema branioca treba dostaviti presudu kojom mu je izrečena kazna zatvora, a dostavljanje se ne može izvršiti na njegovu dosadašnju adresu, sud će optuženom postaviti branioca po službenoj dužnosti, koji će vršiti ovu dužnost dok se ne sazna nova adresa optuženog. Postavljenom braniocu će se odrediti potreban rok za upoznavanje sa spisom, a poslije toga će se presuda dostaviti postavljenom braniocu i postupak nastaviti. Ako je u pitanju koja druga odluka od kojeg dostavljanja teče rok za žalbu ili žalba protivne stranke koja se dostavlja radi odgovora, ta će se odluka, odnosno žalba istaci na oglasnoj tabli suda. Po proteku roka od osam dana od dana isticanja smatra se da je izvršeno punovažno dostavljanje.

(4) Ako optuženi ima branioca, optužnica i sve odluke od kojeg dostavljanja teče rok za žalbu, kao i žalba protivne stranke koja se dostavlja radi odgovora, dostavice se braniocu i optuženom po odredbama člana 81. ovog zakona. U tom slučaju, rok za izjavu pravnog lijeka, odnosno odgovora na žalbu teče od dana dostavljanja pismena optuženom ili braniocu. Ako se optuženom ne može dostaviti odluka, odnosno žalba zato što nije prijavio promjenu adrese, ta će se odluka, odnosno žalba istaci na oglasnu tablu suda. Po proteku roka od osam dana od dana isticanja smatra se da je izvršeno punovažno dostavljanje.

(5) Ako se pismeno ima dostaviti braniocu optuženog, a on ima više branilaca, dovoljno je da se pismeno dostavi jednom od njih.

Clan 83.

Dostavnica

(1) Potvrdu o izvršenom dostavljanju (dostavnicu) potpisuju primalac i dostavljač. Primalac će na dostavnici sam naznačiti dan prijema pismena.

(2) Ako je primalac nepismen ili nije u stanju da se potpiše, dostavljač će ga potpisati, naznačiti dan prijema i staviti napomenu za što je potpisao primaoca.

(3) Ako primalac odbije da potpiše dostavnicu, dostavljač će to zabilježiti na dostavnici i naznačiti dan predaje i time je dostavljanje izvršeno.

Član 84.

Odbijanje prijema pismena

Kad primalac ili odrasli član njegovog domaćinstva odbije da primi pismeno, dostavljač će zabilježiti na dostavnici dan, čas i razlog odbijanja prijema, a pismeno će ostaviti u stanu primaoca ili u prostoriji gdje je on zaposlen. Time je dostavljanje izvršeno.

Član 85.

Posebni slučajevi dostavljanja

(1) Licima lišenim slobode dostavljanje se obavlja u sudu ili preko uprave ustanove u kojoj su smješteni.

(2) Licima koja uživaju pravo imuniteta u Republici Srpskoj, ako međunarodni ugovori što drugo ne određuju, dostavljanje se obavlja preko ministarstva nadležnog za inostrane poslove Bosne i Hercegovine.

(3) Dostavljanje državljanima Bosne i Hercegovine, ako se ne primjenjuje postupak predviđen u čl. 419. i 420. ovog zakona, obavlja se posredstvom diplomatskog ili konzularnog predstavništva Bosne i Hercegovine u stranoj državi, pod uslovom da se strana država ne protivi takvom načinu dostavljanja i da lice kome se dostavljanje obavlja dobrovoljno pristaje da primi pismeno. Ovlašćeni službenik diplomatskog ili konzularnog predstavništva potpisuje dostavnicu kao dostavljač ako je pismeno uručeno u samom predstavništvu, a ako je pismeno dostavljeno poštom potvrđuje to na dostavnici.

Član 86.

Dostavljanje tužiocu

(1) Tužiocu se odluke i druga pismena ili obavještenja dostavljaju predajom pisarnici tužilaštva.

(2) Kad se obavlja dostavljanje odluka kod kojih od dana dostavljanja teče rok, kao dan dostavljanja smatra se dan predaje pismena pisarnici tužilaštva.

Član 87.

Shodna primjena odredbi drugog zakona

U slučajevima koji nisu predviđeni ovim zakonom, dostavljanje se vrši po odredbama koje važe za parnicni postupak.

Član 88.

Obavještavanje telegramom ili telefonom

(1) Lica koja učestvuju u postupku, osim optuženog, mogu se o pozivu za glavni pretres ili drugom pozivu, kao i o odluci o odlaganju glavnog pretresa ili drugih zakazanih radnji, izvijestiti telegramom ili telefonom, ako se prema okolnostima može pretpostaviti da će obavijest obavljenu na taj način primiti lice kome je upućena.

(2) O poziva nju ili obavještavanju o odlukama koje je izvršeno na način predviđen u stavu 1. ovog člana, sastavice se na spisu službena zabilježka.

(3) Prema licu koje je po stavu 1. ovog člana obaviješteno, odnosno kome je odluka upućena, mogu nastupiti štetne posljedice predviđene za propuštanje samo ako se utvrdi da je ono blagovremeno primilo poziv, odnosno odluku i da je bilo poučeno o posljedicama propuštanja.

Glava XII

IZVRŠEWE ODLUKA

Član 89.

Pravnosnažnost i izvršnost presude

(1) Presuda postaje pravnosnažna kad se više ne može pobijati žalbom ili kad žalba nije dozvoljena.

(2) Pravnosnažna presuda izvršava se kad je izvršeno njeno dostavljanje i kada za izvršenje ne postoje zakonske smetnje. Ako nije izjavljena žalba ili su se stranke odrekle ili odustale od žalbe, presuda je izvršna istekom roka za žalbu, odnosno od dana odricanja ili odustanka od izjavljene žalbe.

(3) Za izvršenje pravnosnažnih presuda nadležan je sud.

(4) Ako je vojni starješina osuđen na kaznu, sud će ovjereni prepis pravnosnažne presude dostaviti organu nadležnom za poslove odbrane u kojem se osuđeni vodi u evidenciji.

Član 90.

Nemogućnost naplate novčane kazne

Ako se novčana kazna ne plati u utvrđenom roku, sud će postupiti na način određen u Krivičnom zakonu.

Član 91.

Izvršenje odluke o troškovima postupka i o oduzimanju predmeta

- (1) Izvršenje presude u pogledu troškova krivičnog postupka, oduzimanja imovinske koristi i imovinskopravnih zahtjeva vrši sud po odredbama koje važe za izvršni postupak.
- (2) Prinudna naplata troškova krivičnog postupka u korist bužeta Republike Srpske vrši se po službenoj dužnosti. Troškovi prinudne naplate prethodno se isplacuju iz sredstava suda.
- (3) Ako je u presudi izrečena mjera bezbjednosti oduzimanja predmeta, sud će odlučiti hoće li se takvi predmeti prodati po odredbama koje važe za izvršni postupak ili će se predati kriminalističkom muzeju ili drugoj ustanovi ili će se uništiti. Novac dobijen prodajom predmeta unosi se u bužet Republike Srpske.
- (4) Odredba stava 3. ovog člana shodno se primjenjuje i kad se donese odluka o oduzimanju predmeta na osnovu člana 402. ovog zakona.
- (5) Pravosnažna odluka o oduzimanju predmeta može se van slučaja ponavljanja krivičnog postupka izmijeniti u parničnom postupku ako se pojavi spor o svojini oduzetih predmeta.

Član 92.

Izvišnost drugih odluka

- (1) Ako ovim zakonom nije drukčije određeno, rješenja se izvršavaju kad postanu pravosnažna. Naredbe se izvršavaju odmah, ako organ koji je naredbu izdao ne naredi drukčije.
- (2) Pravosnažnost rješenja nastupa kad se ono ne može pobijati žalbom ili kad žalba nije dozvoljena.
- (3) Rješenja i naredbe, ako nije drukčije određeno, izvršavaju organi koji su te odluke donijeli. Ako je sud rješenjem odlučio o troškovima krivičnog postupka, naplata tih troškova vrši se po odredbama člana 91. st. 1. i 2. ovog zakona.

Član 93.

Sumnja u dozvoljenost izvršenja

- (1) Ako se pojavi sumnja u dozvoljenost izvršenja sudske odluke ili o racunanju kazne ili ako u pravosnažnoj presudi nije odlučeno o uracunavanju pritvora ili ranije izdržane kazne ili uracunavanje nije pravilno obavljeno, o tome će odlučiti posebnim rješenjem sudija, odnosno predsjednik vijeća koje je sudilo u prvom stepenu. @alba ne zadržava izvršenje rješenja, osim ako sud nije drukčije odredio.

(2) Ako se pojavi sumnja o tumačenju sudske odluke, o tome odlučuje sudija, odnosno vijeće koje je donijelo pravosnažnu odluku.

Član 94.

Pravosnažnost odluke o imovinskopravnom zahtjevu

Kad je odluka kojom je odlučeno o imovinskopravnom zahtjevu postala pravosnažna, oštećenom će se na njegov zahtjev izdati ovjereni prepis pravosnažne odluke, s naznačenjem da je odluka izvršna.

Član 95.

Propis o krivičnoj evidenciji

Propise o krivičnoj evidenciji donosi ministar pravde Republike Srpske.

Glava XIII

TROŠKOVI KRIVICNOG POSTUPKA

Član 96.

Vrste troškova

(1) Troškovi krivičnog postupka su izdaci učinjeni povodom krivičnog postupka od njegovog pokretanja do njegovog završetka.

(2) Troškovi krivičnog postupka obuhvataju:

a) troškove za svjedoke, vještake, tumace i stručna lica i troškove uvidaja;

b) podvozne troškove osumnjicenog, odnosno optuženog;

v) izdatke za dovođenje osumnjicenog, odnosno optuženog ili lica lišenog slobode;

g) podvozne i putne troškove službenih lica;

d) troškove liječenja osumnjicenog, odnosno optuženog dok se nalazi u pritvoru, kao i troškove porodaja, osim troškova koji se naplaćuju iz fonda za zdravstveno osiguranje;

d) troškove tehničkog pregleda vozila, analize krvi i prevoza leša do mjesta obdukcije;

e) paušalni iznos;

ž) nagradu i nužne izdatke branioca;

z) nužne izdatke oštećenog i njegovog zakonskog zastupnika.

(3) Paušalni iznos utvrđuje se u okviru iznosa određenih odgovarajućim propisom, s obzirom na trajanje i složenost postupka i imovno stanje lica obave znog da plati ovaj iznos.

(4) Troškovi iz tac. a) do d) stava 2. ovog člana i nužni izdaci postavljenog branioca isplacuju se unaprijed iz sredstava tužilaštva, odnosno suda, a naplacuju se kasnije od lica koja su dužna da ih naknade po odredbama ovog zakona. Organ koji vodi prekrivični ili krivični postupak dužan je da sve troškove koji su unaprijed isplaceni unese u popis koji se prilaže spisu.

(5) Troškovi prevodenja na jezik stranke, svjedoka ili drugih lica koja učestvuju u krivičnom postupku, a koji nastaju primjenom odredbi ovog zakona neće se naplaćivati od lica koja su po odredbama ovog zakona dužna da naknade troškove krivičnog postupka.

Član 97.

Odluka o troškovima

(1) U presudi i rješenju kojim se obustavlja krivični postupak odlucice se ko će snositi troškove postupka i koliko oni iznose.

(2) Ako nedostaju podaci o visini troškova, sud će donijeti posebno rješenje o visini troškova, kad se ti podaci pribave. Zahtjev sa podacima o visini troškova može se podnijeti najkasnije u roku od šest mjeseci od dana dostavljanja pravosnažne presude ili rješenja o obustavi krivičnog postupka licu koje ima pravo da postavi takav zahtjev.

(3) Kad je odluka o troškovima sadržana u posebnom rješenju, o žalbi protiv tog rješenja odlucuje vijeće iz člana 24. stav 5. ovog zakona.

Član 98.

Ostali troškovi

(1) Osumnjiceni, odnosno optuženi, branilac, zakonski zastupnik, svjedok, vještak, prevodilac i stručno lice, bez obzira na ishod krivičnog postupka, snose troškove svog dovođenja, odgadanja istražne radnje ili glavnog pretresa i ostale troškove postupka koje su prouzrokovali svojom krivicom.

(2) O troškovima iz stava 1. ovog člana donosi se posebno rješenje, osim ako se o troškovima koje snosi optuženi rješava u odluci o glavnoj stvari.

Član 99.

Troškovi postupka za optuženog kad se optuženi oglasi krivim

(1) Kad sud optuženog oglasi krivim, izreci ce u presudi da je dužan da naknadi troškove krivicnog postupka.

(2) Lice koje je optuženo za više krivicnih djela neće se osuditi na naknadu troškova u pogledu djela za koja je oslobođeno optužbe, ukoliko se ti troškovi mogu izdvojiti iz ukupnih troškova.

(3) U presudi kojom je više optuženih oglašeno krivim, sud će odrediti koliki će dio troškova snositi svaki od njih, a ako to nije moguće osudice sve optužene da solidarno snose troškove. Plaćanje paušalnog iznosa odredice se za svakog optuženog posebno.

(4) U odluci kojom rješava o troškovima, sud može osloboditi optuženog dužnosti da naknadi u cjelini ili djelimično troškove krivicnog postupka iz člana 96. stav 2. tac. a) do ž) ovog zakona, ako bi njihovim plaćanjem bilo dovedeno u pitanje izdržavanje optuženog ili lica koja je dužan da izdržava. Ako se ove okolnosti utvrde nakon donošenja odluke o troškovima, sudija može donijeti posebno rješenje kojim osloba da optuženog dužnosti naknade troškova krivicnog postupka.

Član 100.

Troškovi postupka u slučaju obustave postupka, oslobađajuće ili odbijajuće presude

(1) Kad se obustavi krivicni postupak ili kad se donese presuda kojom se optuženi osloba da optužbe ili kojom se optužba odbija, izreci će se u rješenju, odnosno presudi da troškovi krivicnog postupka iz člana 96. stav 2. tac. a) do d) ovog zakona, kao i nužni izdaci optuženog i nužni izdaci i nagrada branioca padaju na teret bužetskih sredstava, osim u slučajevima određenim u stavu 2. ovog člana.

(2) Lice koje je svjesno podnijelo lažnu prijavu, snosice troškove krivicnog postupka.

(3) Kad sud odbije optužbu zbog nenadležnosti, odluku o troškovima donijee nadležni sud.

(4) Ako zahtjev za naknadu nužnih izdataka i nagrade iz stava 1. ovog člana ne bude usvojen ili sud o njemu ne donese odluku u roku od tri mjeseca od dana podnošenja zahtjeva, optuženi i branilac imaju pravo da potraživanja ostvaruju u parničnom postupku protiv Republike Srpske.

Član 101.

Nagrada i nužni izdaci branioca

Nagradu i nužne izdatke branioca dužno je platiti zastupano lice, bez obzira na to ko je po odluci suda dužan snositi troškove krivicnog postupka, osim ako po odredbama ovog zakona nagrada i nužni izdaci branioca padaju na teret sredstava suda, odnosno tužilaštva. Ako je osumnjičenom, odnosno optuženom bio postavljen branilac, a plaćanjem nagrade i nužnih izdataka bi bilo dovedeno u pitanje njegovo izdržavanje ili izdržavanje lica koja je obavezan izdržavati, nagrada i nužni izdaci branioca isplate se iz sredstava suda, odnosno tužilaštva.

Član 102.

Poseban propis o naknadi troškova

(1) O dužnosti plaćanja troškova u postupku po pravnim lijekovima odlučuje se u skladu s odredbama čl. 96. do 101. ovog zakona.

(2) Detaljnije propise o naknadi troškova krivičnog postupka i visini paušalnog iznosa donosi Vlada Republike Srbije.

Glava XIV

IMOVINSKOPRAVNI ZAHTJEVI

Član 103.

Predmet imovinskopravnog zahtjeva

(1) Imovinskopravni zahtjev koji je nastao usljed izvršenja krivičnog djela raspraviće se na prijedlog ovlašćenih lica u krivičnom postupku ako se time ne bi znatno odugovlačio ovaj postupak.

(2) Imovinskopravni zahtjev može se odnositi na naknadu štete, povrat stvari ili poništavanje određenog pravnog posla.

Član 104.

Podnošenje prijedloga za ostvarivanje imovinsko-pravnog zahtjeva

(1) Prijedlog za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva u krivičnom postupku može podnijeti lice koje je ovlašćeno da takav zahtjev ostvaruje u parničnom postupku.

(2) Ako je usljed krivičnog djela oštećena imovina Republike Srbije, organ ovlašćen zakonom da se stara o zaštiti te imovine može u krivičnom postupku učestvovati u skladu sa ovlašćenjima koja ima na osnovu tog zakona.

Član 105.

Postupak za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva

(1) Prijedlog za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva u krivičnom postupku podnosi se sudu.

(2) Prijedlog se može podnijeti najkasnije do završetka glavnog pretresa, odnosno pretresa za izricanje sankcije pred sudom.

(3) Lice ovlašćeno na podnošenje prijedloga dužno je da određeno oznaci svoj zahtjev i da podnese dokaze.

(4) Ako ovlašćeno lice nije podnijelo prijedlog za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva u krivičnom postupku do potvrđivanja optužnice, bice obaviješteno da taj prijedlog može podnijeti do završetka pretresa, odnosno pretresa za izricanje sankcije.

(5) Ako su usljed krivicnog djela oštecena sredstva Republike Srpske, a prijedlog nije stavljen, sud ce o tome obavijestiti organ iz clana 104. stav 2. ovog zakona.

(6) Ako ovlašćeno lice ne postavi imovinskopravni zahtjev do završetka glavnog pretresa ili ako predloži upucivanje na parnicni postupak, a podaci krivicnog postupka pružaju pouzdan osnov za potpuno ili djelimično rješenje imovinskopravnog zahtjeva, sud ce u osudujucjoj presudi odluciti da se optuženom izrekne mjera oduzimanja imovinske koristi.

Clan 106.

Odustajanje od prijedloga

(1) Ošteceno lice može do završetka pretresa, odnosno pretresa za izricanje sankcije odustati od prijedloga za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva u krivicnom postupku i ostvarivati ga u parnicnom postupku. U slucaju odustajanja od prijedloga, takav prijedlog se ne može ponovo podnijeti, osim ako ovim zakonom nije drukcije određeno.

(2) Ako je imovinskopravni zahtjev poslije stavljenog prijedloga, a prije završetka pretresa za određivanje sankcije prešao na drugo lice po pravilima imovinskog prava, pozvace se to lice da se izjasni da li ostaje kod prijedloga. Ako se uredno pozvani ne odazove, smatra se da je odustao od prijedloga.

Clan 107.

Obaveze tužioca i suda u vezi utvrđivanja cinjenica

(1) Tužilac je dužan da prikupi dokaze i izvidi sve što je potrebno za odlucivanje o imovinskopravnom zahtjevu vezanom za krivicno djelo.

(2) Sud pred kojim se vodi postupak ispitaće optuženog o cinjenicama vezanim za prijedlog oštecenog lica.

Clan 108.

Odlucivanje o imovinskopravnom zahtjevu

(1) O imovinskopravnom zahtjevu odlucuje sud.

(2) Sud može predložiti oštecenom i optuženom, odnosno braniocu sprovođenje postupka medijacije putem medijatora u skladu s zakonom, ako ocijeni da je imovinskopravni zahtjev takav da je svrsishodno da ga uputi na medijaciju. Prijedlog za upucivanje na medijaciju mogu dati i ošteceni i optuženi, odnosno branilac i to do završetka glavnog pretresa.

(3) U presudi kojom optuženog oglašava krivim sud može oštecenom dosuditi imovinskopravni zahtjev u cjelini ili mu može dosuditi imovinskopravni zahtjev djelimično, a za ostatak ga uputiti na parnicni postupak. Ako podaci krivicnog postupka ne pružaju pouzdan osnov ni za potpuno ni za djelimično presuđenje, sud ce oštecenog uputiti da imovinskopravni zahtjev u cjelini može da ostvaruje u parnicnom postupku.

(4) Kad sud donese presudu kojom se optuženi oslobada optužbe ili kojom se optužba odbija ili kad rješenjem obustavi krivični postupak, uputice oštećenog da imovinskopravni zahtjev može ostvarivati u parničnom postupku.

Clan 109.

Odluka o predaji stvari oštećenom

Ako se imovinskopravni zahtjev odnosi na povrat stvari, a sud ustanovi da stvar pripada oštećenom i da se nalazi kod optuženog ili kod nekog od učesnika na glavnom pretresu ili kod lica kome su je oni dali na čuvanje, odredice u presudi da se stvar preda oštećenom.

Clan 110.

Odlučivanje o poništavanju određenog pravnog posla

Ako se imovinskopravni zahtjev odnosi na poništavanje određenog pravnog posla, a sud utvrdi da je zahtjev osnovan, izreći će u presudi potpuno ili djelimično poništavanje tog pravnog posla, s posljedicama koje otuda proisticu, ne dirajući u prava trećih lica.

Clan 111.

Izmjena odluke o imovinskopravnom zahtjevu

(1) Sud može izmijeniti pravnosnažnu presudu koja sadrži odluku o imovinskopravnom zahtjevu samo povodom ponavljanja krivičnog postupka.

(2) Van ovog slučaja osuđeni, odnosno njegovi nasljednici mogu samo u parničnom postupku zahtijevati da se pravnosnažna presuda kojom je odlučeno o imovinskopravnom zahtjevu izmeni i to ako postoje uslovi za ponavljanje po odredbama koje važe za parnični postupak.

Clan 112.

Privremene mjere obezbjeđenja

(1) Privremene mjere obezbjeđenja imovinskopravnog zahtjeva nastalog usljed izvršenja krivičnog djela mogu se odrediti u krivičnom postupku po odredbama koje važe za izvršni postupak.

(2) Rješenje iz stava 1. ovog člana donosi sud. Dozvoljena je žalba protiv ovog rješenja o kojoj odlucuje vijeće iz člana 24. stav 5. ovog zakona. Žalba ne zadržava izvršenje rješenja.

Clan 113.

Vraćanje stvari u toku postupka

(1) Ako je rec o stvarima koje nesumljivo pripadaju oštećenom, a ne služe kao dokaz u krivičnom postupku, te ce se stvari predati oštećenom i prije završetka postupka.

(2) Ako se više oštećenih spore o svojini na stvari, uputice se na parnicni postupak, a sud ce u krivičnom postupku odrediti samo cuva nje stvari kao privremenu mjeru obezbe denja.

(3) Stvari koje služe kao dokaz oduze ce se privremeno i po završetku postupka vratiti vlasniku. Ako je ovakva stvar neophodno potrebna vlasniku, ona mu se može vratiti i prije završetka postupka, uz obavezu da je na zahtjev donese.

Clan 114.

Mjere obezbe denja prema trecim licima

(1) Ako oštećeni ima zahtjev prema trecem licu zbog toga što se kod njega nalaze stvari pribavljene krivičnim djelom ili zbog toga što je ono usljed krivičnog djela ostvarilo imovinsku korist, sud može u krivičnom postupku, na prijedlog ovla šćenih lica (clan 104.) i po odredbama koje va že za izvršni postupak, odrediti privremene mjere obezbje denja i prema trecem licu. Odredbe clana 112. stav 2. ovog zakona va že i u ovom slucaju.

(2) U presudi kojom se optuženi oglašava krivim sud ce ili ukinuti mjere iz stava 1. ovog clana, ako vec ranije nisu ukinute ili ce oštećenog uputiti na parnicni postupak, s tim što ce se ove mjere ukinuti ako parnicni postupak ne bude pokrenut u roku koji odredi sud.

Glava XV

RADWE DOKAZIVAWA

1. Pretresanje stana, prostorija i lica

Clan 115.

Pretresanje stana, ostalih prostorija i pokretnih stvari

(1) Pretresanje stana i ostalih prostorija osumnjicenog, odnosno optuženog i drugih lica, kao i njihovih pokretnih stvari van stana može se preduzeti samo onda ako ima dovoljno osnova za sumnju da se kod njih nalaze ucinilac, saucenik, tragovi krivičnog djela ili predmeti važni za postupak.

(2) Pretresanje pokretnih stvari, u smislu odredbe stava 1. ovog clana, obuhvata i pretresanje kompjutera i slicnih uredaja za automatsku obradu podataka koji su s njima povezani. Na zahtjev suda, lica koja se koriste ovim uredajima dužna su im omoguciti pristup, predati diskete, trake ili neki drugi oblik na kome su pohranjeni podaci, kao i pružiti potrebna obavještenja za upotrebu tih uredaja. Lice koje odbije njihovu predaju, iako za to ne postoje razlozi iz clana 148. ovog zakona, organ koji obavlja pretres može kazniti prema odredbi clana 129. stav 5. ovog zakona.

(3) Pretresanje kompjutera i slicnih uredaja iz stava 2. ovog clana ce se obaviti uz pomoc strucnog lica.

Clan 116.

Pretresanje lica

(1) Pretresanje lica može se preduzeti kad je vjerovatno da je to lice učinilo krivično djelo ili da će se pretresanjem pronaći predmeti ili tragovi važni za krivični postupak.

(2) Pretresanje lica obavlja lice istog pola.

Clan 117.

Izdavanje naredbe za pretresanje

(1) Sud može izdati naredbu za pretresanje pod uslovima propisanim ovim zakonom.

(2) Naredbu za pretresanje može izdati sud na prijedlog tužioca ili na prijedlog ovlašćenih službenih lica koja su dobila odobrenje od tužioca.

Clan 118.

Forma naredbe za pretresanje

Zahtjev za izdavanje naredbe za pretresanje može se podnijeti u pismenoj ili usmenoj formi. Ako se zahtjev podnosi u pismenoj formi, mora biti sastavljen, potpisan i ovjeren na način kako je to određeno u članu 119. stav 1. ovog zakona. Zahtjev za izdavanje naredbe za pretresanje može se podnijeti u skladu sa članom 120. ovog zakona.

Clan 119.

Sadržaj zahtjeva za izdavanje naredbe za pretresanje

(1) Zahtjev za izdavanje naredbe za pretresanje mora sadržavati:

- a) naziv suda, kao i ime i funkciju podnosioca zahtjeva,
- b) činjenice koje ukazuju na vjerovatnost da će se lica, odnosno tragovi i predmeti navedeni u članu 114. stav 1. ovog zakona naći na označenom ili opisanom mjestu ili kod određenog lica,
- v) zahtjev da sud izda naredbu za pretresanje radi pronalaska lica ili oduzimanja predmeta.

(2) U zahtjevu se može predložiti:

- a) da se naredba za pretresanje izvrši u bilo koje vrijeme zato što postoji opravdan razlog da pretresanje neće moći biti izvršeno u vremenskom periodu od 6 do 21 čas, da će se traženi predmeti skloniti ili uništiti ako se naredba ne izvrši odmah, kao i da će lice koje se traži pobjeći ili pociiniti

drugo krivično djelo ili da može ugroziti bezbjednost ovlaštenog službenog lica ili drugog lica ako se naredba ne izvrši odmah ili u vremenskom periodu od 21 do 6 časova;

b) da ovlašćeno službeno lice izvrši naredbu bez prethodne predaje naredbe ako postoji osnovana sumnja da se traženi predmeti mogu lako i brzo uništiti ako se odmah ne oduzmu, da predaja naredbe može ugroziti bezbjednost ovlaštenog službenog ili drugog lica kao i da će lice koje se traži učiniti drugo krivično djelo.

Clan 120.

Usmeni zahtjev za izdavanje naredbe

(1) Usmeni zahtjev za izdavanje naredbe za pretresanje može se podnijeti kada postoji opasnost od odlaganja.

(2) Usmeni zahtjev za izdavanje naredbe o pretresanju može se saopštiti sudiji za prethodni postupak i telefonom, radio vezom ili drugim sredstvom elektronske komunikacije.

(3) Kad je podnesen usmeni zahtjev za izdavanje naredbe za pretresanje, sudija za prethodni postupak će dalji tok razgovora zabilježiti. U slučaju kada se koristi zvučni ili stenografski zapisnik, sudija za prethodni postupak je dužan dati zapisnik na prepis, ovjeriti istovjetnost prepisa i predati originalni zapisnik i prepis sudu u roku od 24 časa od izdavanja naredbe. U slučaju doslovnog bilježenja razgovora, sudija za prethodni postupak će potpisati kopiju zapisnika i predati je sudu u roku od 24 časa od izdavanja naredbe.

Clan 121.

Izdavanje naredbe za pretresanje

(1) Ako sudija za prethodni postupak ustanovi da je zahtjev za izdavanje naredbe za pretresanje opravdan, može odobriti zahtjev i izdati naredbu za pretres.

(2) Kad sudija za prethodni postupak odluci da izda naredbu za pretres na osnovu usmenog zahtjeva, podnosilac takvog zahtjeva sam će sastaviti naredbu u skladu sa članom 122. ovog zakona i pročitace ga u cjelini sudiji za prethodni postupak.

Clan 122.

Sadržaj naredbe za pretresanje

Naredba za pretresanje sadrži:

a) naziv suda koji izdaje naredbu, osim kada se naredba za pretresanje odobrava na osnovu usmenog zahtjeva i potpis sudije za prethodni postupak koji izdaje naredbu;

b) ako se naredba za pretresanje odobrava na osnovu usmenog zahtjeva, to će se navesti uz naznacenje imena sudije za prethodni postupak koji izdaje naredbu i vremena i mjesta izdavanja;

- v) svrhu pretresanja;
- g) ime i funkciju ovlaštenog lica na koje se naredba odnosi;
- d) opis lica koje treba pronaci ili opis stvari koje su predmet pretresanja;
- d) određivanje ili opis mjesta, prostorija ili lica koja se traže, sa navođenjem adrese, vlasništva, imena ili slicnog za sigurno utvrđivanje identiteta;
- ž) uputstvo da se naredba ima izvršiti između 6-21 čas ili ovlaštenje da se naredba može izvršiti u bilo koje vrijeme;
- z) ovlaštenje, kada to sud izricito odredi, izvršiocu naredbe da može ući u prostorije koje se imaju pretresti bez prethodne najave;
- i) uputstvo da se naredba i oduzete stvari donesu u sud bez odlaganja;
- j) pouku da osumnjiceni ima pravo obavijestiti branioca i da se pretresanje može izvršiti i bez prisustva branioca ako to zahtijevaju izuzetne okolnosti.

Clan 123.

Vrijeme izvršenja naredbe za pretresanje

- (1) Naredba za pretresanje mora se izvršiti najkasnije 72 casa od izdavanja naredbe, nakon čega se, bez odlaganja, mora vratiti sudu.
- (2) Naredba za pretresanje se može izvršiti bilo kojeg dana u sedmici. Naredba se može izvršiti samo u periodu od 6-21 čas, osim ako u naredbi nije izricito dato ovlaštenje da se može izvršiti u bilo koje doba dana ili noci, u skladu sa članom 119. stav 2. ovog zakona.

Clan 124.

Postupak izvršenja naredbe za pretresanje

- (1) Prije početka pretresanja ovlašteno službeno lice mora dati obavještenje o svojoj funkciji i razlogu dolaska i predati naredbu za pretresanje licu kod kojeg će se izvršiti pretresanje. Ako je nakon toga ovlaštenom službenom licu pristup uskracen, može upotrijebiti silu u skladu sa zakonom.
- (2) Prilikom izvršavanja naredbe za pretresanje kojim se određuje pretresanje stana i drugih prostorija, ovlašteno službeno lice nije dužno obavijestiti bilo koga o svojoj funkciji i razlozima pretresanja, već može odmah ući u stan ili druge prostorije ako su one prazne ili ako ovlašteno službeno lice opravdano smatra da su prazne i ako je ovlašteno službeno lice naredbom izricito ovlašteno da uđe bez prethodne najave.

(3) Korisnik stana i drugih prostorija pozvace se da bude prisutan pretresanju, a ako je on odsutan - pozvace se njegov zastupnik ili neko od odraslih clanova domacinstva ili susjeda. Ukoliko lice kod koga se pretresanje ima izvršiti nije prisutno, naredba se ostavlja u prostoriji gdje se vrši pretresanje, a pretresanje izvršava i bez njegovog prisustva.

(4) Pretresanju stana, ostalih prostorija ili lica prisustvuju dva punoljetna gradanina kao svjedoci. Pretresanju lica prisustvuju svjedoci istog pola. Svjedoci ce se prije pocetka pretresanja upozoriti da paze kako se pretresanje vrši, kao i da imaju pravo da prije potpisivanja zapisnika o pretresanju stave svoje prigovore, ako smatraju da sadržaj zapisnika nije tacan.

(5) Prilikom vršenja pretresanja službenih prostorija pozvace se njihov starješina ili rukovodilac da bude prisutan pretresanju.

(6) Ako se pretresanje mora preduzeti u vojnom objektu, pismena naredba o pretresanju dostavlja se vojnim vlastima, koje ce odrediti najmanje jedno vojno lice da bude prisutno pretresanju.

Clan 125.

Obaveze i ovlašćenja ovlašćenog službenog lica

Prilikom izvršenja naredbe za pretresanje lica, ovlašćeno službeno lice mora dati obavještenje o svojoj funkciji i predati naredbu za pretresanje licu na kojem ce se pretresanje izvršiti. Ovlašćeno službeno lice može upotrijebiti silu u skladu sa zakonom.

Clan 126.

Zapisnik o pretresanju

(1) O svakom pretresanju stana, prostorije ili lica sastavice se zapisnik koji potpisuje lice kod kojeg se ili na kojem se vrši pretresanje i lica cija je prisutnost obavezna. Prilikom vršenja pretresanja oduzece se privremeno samo oni predmeti i isprave koji su u vezi sa svrhom pretresanja. U zapisnik ce se unijeti i tacno opisati predmeti i isprave koji se oduzimaju, a to ce se naznaciti i u potvrđi o oduzimanju predmeta koja ce se odmah izdati licu kojem su predmeti, odnosno isprave oduzete.

(2) Ako se pri pretresanju stana, prostorije, odnosno lica nađu predmeti koji nisu u vezi s krivicnim djelom zbog kojeg je izdata naredba za pretresanje, ali upucuje na drugo krivicno djelo, oni ce se opisati u zapisniku i privremeno oduzeti, a o oduzimanju ce se odmah izdati potvrda. O tome ce se izvjestiti tužilac. Ti ce se predmeti odmah vratiti ako tužilac ustanovi da nema osnova za pokretanje krivicnog postupka, a ne postoji neki drugi zakonski osnov po kojem bi se ti predmeti imali oduzeti.

(3) Predmeti upotrijebljeni kod pretresanja kompjutera i slicnih uredaja za automatsku obradu podataka vratice se nakon pretresanja njihovim korisnicima, ako nisu potrebni za vodenje krivicnog postupka. Licni podaci pribavljeni pretresanjem mogu se koristiti samo u svrhe krivicnog postupka i izbrisace se, bez odlaganja, kad ta svrha prestane.

Clan 127.

Oduzimanje predmeta na osnovu naredbe za pretresanje

(1) Nakon privremenog oduzimanja predmeta na osnovu naredbe za pretresanje, ovlašćeno službeno lice će napisati i potpisati potvrdu u kojoj će navesti oduzete predmete i naziv suda koji je izdao naredbu.

(2) Ako je predmet privremeno oduzet od određenog lica, takva potvrda mora se uruciti tom licu. Ako je predmet privremeno oduzet iz stana ili prostorije, takva potvrda mora se uruciti vlasniku, stanaru ili korisniku.

(3) Nakon oduzimanja predmeta na osnovu naredbe za pretresanje, ovlašćeno službeno lice mora, bez odlaganja, vratiti sudu naredbu i predati predmete i spisak oduzetih predmeta.

(4) Nakon prijema stvari oduzetih na osnovu naredbe za pretresanje, sud će zadržati predmete pod svojim nadzorom do konačne odluke.

Clan 128.

Pretresanje bez naredbe

(1) Ovlašćeno službeno lice može ući u stan i druge prostorije bez naloga i bez svjedoka, po potrebi, izvršiti pretresanje ako stanar tog stana to želi, ako neko zove u pomoć, ako je potrebno uhvatiti učinioca krivičnog djela koji je zatečen na djelu ili radi bezbjednosti ljudi i imovine, ako se u stanu ili drugoj prostoriji nalazi lice koje se po naredbi suda ima pritvoriti ili prinudno dovesti ili koje se tu sklonilo od gonjenja.

(2) Ovlašćeno službeno lice može pretresti lice bez naredbe za pretresanje i bez prisutnosti svjedoka:

a) prilikom izvršenja naredbe za dovođenje,

b) prilikom lišenja slobode,

v) ako postoji sumnja da to lice poseduje vatreno ili hladno oružje,

g) ako postoji opasnost da će sakriti, uništiti ili odbaciti predmete koji se trebaju od njega oduzeti i upotrijebiti kao dokaz u krivičnom postupku.

(3) Nakon izvršenja pretresanja bez naredbe za pretresanje, ovlašćeno službeno lice mora odmah podnijeti izvještaje sudiji za prethodni postupak. Izvještaje mora sadržati razloge pretresanja bez naredbe.

2. Privremeno oduzimanje predmeta i imovine

Clan 129.

Naredba za oduzimanje predmeta

(1) Predmeti koji se po Krivičnom zakonu imaju oduzeti ili koji mogu poslužiti kao dokaz u krivičnom postupku privremeno će se oduzeti i na osnovu sudske odluke će se obezbijediti njihovo čuvanje.

(2) Naredbu za oduzimanje predmeta izdaje sudija na prijedlog tužioca ili ovlaštenog službenog lica koje je dobilo odobrenje od tužioca.

(3) Naredba za privremeno oduzimanje predmeta sadrži: naziv suda, pravni osnov za privremeno oduzimanje predmeta, naznaku predmeta koji podliježu oduzimanju, ime lica od kojeg se oduzimaju predmeti, mjesto oduzimanja predmeta, rok u kojem se predmeti trebaju oduzeti, i pouka o pravnom lijeku.

(4) Na osnovu izdate naredbe ovlašteno službeno lice vrši oduzimanje predmeta.

(5) Ko drži takve predmete, dužan ih je predati po naredbi suda. Lice koje ih odbije predati, može se kazniti do 5.000 KM, a u slučaju daljnjeg odbijanja - može se zatvoriti. Zatvor traje do predaje predmeta ili do završetka krivičnog postupka, a najduže 90 dana. Na isti način postupice se prema službenom ili odgovornom licu u državnom organu ili pravnom licu.

(6) Odredbe stava 5. ovog člana odnose se i na podatke pohranjene u kompjuteru ili sličnim uređajima za automatsku obradu podataka. Pri njihovom pribavljanju posebno će voditi računa o propisima koji se odnose na čuvanje tajnosti određenih podataka.

(7) O žalbi protiv rješenja kojim je izrečena novčana kazna ili je nareden zatvor odlučuje vijeće (član 24. stav 5.). žalba ne zadržava izvršenje rješenja.

(8) Pri oduzimanju predmeta naznačice se gdje su pronađeni i opisace se, a po potrebi i na drugi način obezbijedice utvrđivanje njihove istovjetnosti. Za oduzete predmete izdace se potvrda.

(9) Mjere iz stava 5. ovog člana ne mogu se primjeniti prema osumnjicenom, odnosno optuženom niti licima koja su oslobođena dužnosti svjedočenja.

Član 130.

Privremeno oduzimanje predmeta bez naredbe

(1) Predmeti iz člana 129. stav 1. ovog zakona mogu se privremeno oduzeti i bez naredbe suda, ukoliko postoji opasnost od odlaganja. Ukoliko se lice koje se pretresa izricito usprotivi oduzimanju predmeta, tužilac će u roku 48 časova od izvršenog pretresa podnijeti zahtjev sudiji za prethodni postupak za naknadno odobrenje oduzimanja predmeta.

(2) Ukoliko sudija za prethodni postupak odbije zahtjev tužioca, oduzeti predmeti se ne mogu koristiti kao dokaz u krivičnom postupku. Privremeno oduzeti predmeti će se odmah vratiti licu od kojeg su oduzeti.

Član 131.

Privremeno oduzimanje pisama, telegrama i drugih pošiljki

- (1) Privremeno se mogu oduzeti pisma, telegrami i druge pošiljke upucene osumnjicenom, odnosno optuženom ili koje on odašilje, a koje se nalaze kod preduzeca i lica koja vrše poslove pošte i telekomunikacija.
- (2) Pošiljke iz stava 1. ovog člana mogu se privremeno oduzeti ako postoje okolnosti zbog kojih se s osnovom može očekivati da će ove pošiljke poslužiti kao dokaz u postupku.
- (3) Naredbu za privremeno oduzimanje pošiljki iz stava 1. ovog člana izdaje sudija za prethodni postupak, na prijedlog tužioca.
- (4) Naredbu za privremeno oduzimanje pošiljki može izdati i tužilac, ako postoji opasnost od odlaganja, s tim da ova naredba mora biti potvrđena od strane sudije za prethodni postupak u roku 48 casova od privremenog oduzimanja pošiljki.
- (5) Ukoliko naredba, u smislu stava 4. ovog člana ne bude potvrđena, te pošiljke se ne mogu koristiti kao dokaz u krivičnom postupku.
- (6) Mjere preduzete u skladu s ovim članom ne mogu se primjenjivati na pisma, telegrame i druge pošiljke razmijenjene između osumnjicenog, odnosno optuženog i njegovog branioca.
- (7) Naredba iz stava 3. ovog člana sadrži: podatke o osumnjicenom, odnosno optuženom na kojeg se naredba odnosi, način izvršenja naredbe i vrijeme trajanja mjere, kao i preduzeće koje će izvršiti naloženu mjeru. Preduzete mjere mogu trajati najduže tri mjeseca, a iz važnih razloga sudija za prethodni postupak može produžiti trajanje ovih mjera za još tri mjeseca, s tim da će se preduzete mjere ukinuti čim prestanu razlozi za njihovo dalje preduzimanje.
- (8) Ukoliko to interesi postupka dopuštaju, o preduzetim mjerama iz stava 1. ovog člana obavijestice se osumnjiceni, odnosno optuženi protiv koga su primijenjene te mjere.
- (9) Izdate pošiljke otvara tužilac u prisutnosti dva svjedoka. Pri otvaranju će se paziti da se ne povrijedi pečat, a omoti i adresa će se sačuvati. O otvaranju će se sastaviti zapisnik.
- (10) Sadržaj pošiljke ili dijela pošiljke će se saopštiti osumnjicenom, odnosno optuženom, odnosno licu kojem je upucena, a dio pošiljke ili pošiljka predaje se tom licu, osim ako, izuzetno, tužilac smatra da bi to imalo štetne posljedice za uspješno vođenje krivičnog postupka. Ako je osumnjiceni, odnosno optuženi odsutan, članovi njegove porodice obavijestice se o upucenoj pošiljci. Ako osumnjiceni, odnosno optuženi nakon toga ne zatraži predaju pošiljke, pošiljka će se vratiti pošiljaocu.

Član 132.

Popis privremeno oduzetih predmeta i dokumentacije

- (1) Nakon privremenog oduzimanja predmeta i dokumentacije, u zapisnik će se popisati privremeno oduzeti predmeti i dokumentacija, kao i izdati o tome potvrdu.

(2) Ako popis predmeta i dokumentacije nije moguć, predmeti i dokumentacija će se staviti u omot i zapečatiti.

(3) Predmet koji je oduzet od fizičkog, odnosno pravnog lica ne može se prodati, pokloniti niti se može s njim na drugi način raspolagati.

Član 133.

Pravo žalbe

(1) Lice od kojeg se privremeno oduzima predmet i dokumentacija ima pravo žalbe.

(2) Žalba iz stava 1. ovog člana ne odlaže privremeno oduzimanje predmeta i dokumentacije.

(3) O žalbi iz stava 1. ovog člana odlučuje vijeće iz člana 24. stav 5. ovog zakona.

(4) Protiv odluke suda kojom se vraćaju predmeti i dokumentacija pravo žalbe ima tužilac.

Član 134.

Čuvanje privremeno oduzetih predmeta i dokumentacije

Privremeno oduzeti predmeti i dokumentacija deponuju se u sudu ili sud na drugi način obezbjeđuje njihovo čuvanje.

Član 135.

Otvaranje i pregled privremeno oduzetih predmeta i dokumentacije

(1) Otvaranje i pregled privremeno oduzetih predmeta i dokumentacije vrši tužilac.

(2) O otvaranju privremeno oduzetih predmeta i dokumentacije tužilac je dužan obavijestiti lice ili preduzeće od kojeg su predmeti oduzeti, sudiju za prethodni postupak i branioca.

(3) Pri otvaranju i pregledu oduzetih predmeta i dokumentacije mora se voditi računa da njihov sadržaj ne saznaju neovlašćena lica.

Član 136.

Naredba banci ili drugom pravnom licu

(1) Ako postoje osnovi sumnje da je neko lice učinilo krivično djelo koje je povezano s dobijanjem imovinske koristi, sud može na osnovu prijedloga tužioca narediti da banka ili drugo pravno lice koje vrši finansijsko poslovanje dostavi podatke o bankovnim depozitima i drugim finansijskim transakcijama i poslovima tog lica podacima koji se odnose na to lice, kao i lica za koja se osnovano vjeruje da su uključena u finansijske transakcije ili poslove osumnjicenog, ako bi ta kvipodaci mogli biti dokaz u krivičnom postupku.

(2) Sudija za prethodni postupak može, na prijedlog tužioca, narediti preduzimanje i drugih potrebnih radnji iz člana 226. ovog zakona, kako bi se omogućilo utvrđivanje i pronalaženje nezakonito pribavljene imovine i prikupljanje dokaza o tome.

(3) U hitnim slučajevima mjere iz stava 1. ovog člana može odrediti tužilac na osnovu naredbe. O preduzetim mjerama, tužilac odmah obavještava sudiju za prethodni postupak koji može u roku od 72 casa izdati naredbu. Tužilac će dobijene podatke zapečatiti dok ne bude izdata sudska naredba. U slučaju da sudija za prethodni postupak ne izda naredbu, tužilac će podatke vratiti bez prethodnog otvaranja.

(4) Sud može rješenjem naložiti pravnom ili fizickom licu da privremeno obustavi izvršenje finansijske transakcije za koju postoji sumnja da predstavlja krivično djelo ili da je namije njena izvršenju krivičnog djela, da služi prikrivanju krivičnog djela ili prikrivanju dobiti ostvarene krivičnim djelom.

(5) Rješenjem iz stava 4. ovog člana sud će odrediti da se finansijska sredstva namijenjena za transakciju iz stava 4. ovog člana i gotovinski iznosi novca domace i strane valute privremeno oduzmu prema članu 129. stav 1. ovog zakona, pohrane na poseban racun i cuvaju do okoncanja postupka, odnosno dok se ne steknu uslovi za njihovo vracanje.

(6) Protiv rješenja iz stava 4. ovog člana žalbu mogu podnijeti tužilac, vlasnik finansijskih sredstava ili gotovinskog novca domace i strane valute, osumnjiceni, odnosno optuženi, kao i pravna ili fizička lica iz st. 4. i 5. ovog člana.

Clan 137.

Privremeno oduzimanje nezakonito stecene imovine

(1) Sud može, u bilo koje vrijeme u toku postupka, donijeti na prijedlog tužioca, privremenu mjeru oduzimanja nezakonito stecene imovine koja se ima oduzeti po Krivičnom zakonu mjeru zaplijene ili drugu neophodnu, privremenu mjeru kako bi se spriječilo korišćenje, otuđenje ili raspolaganje tom imovinom.

(2) Ovlašćena službena lica mogu, kada postoji opasnost od odlaganja, po nalogu tužioca, privremeno oduzeti nezakonito stecenu imovinu iz stava 1. ovog člana zaplijeniti imovinu ili preduzeti druge neophodne privremene mjere kako bi se spriječilo bilo kakvo korišćenje, otuđenje ili raspolaganje tom imovinom. O preduzetim mjerama ovlašćena službena lica odmah obavještavaju tužioca, a preduzete mjere moraju biti odobrene od strane sudije za prethodni postupak u roku od 72 casa od preduzimanja mjera.

(3) U slučaju da sudija za prethodni postupak uskrati odobrenje, preduzete mjere će se obustaviti, a oduzeti predmeti i imovina će biti odmah vraćeni licu od kojeg su oduzeti.

Clan 138.

Vracanje privremeno oduzetih predmeta

Predmeti koji su u toku krivičnog postupka privremeno oduzeti vratice se vlasniku, odnosno držaocu, kada u toku postupka postane očigledno da njihovo zadržavanje nije u skladu s članom 129. ovog zakona, a ne postoje razlozi na njihovo oduzimanje (član 402.).

3. Postupak sa sumnjivim stvarima

Član 139.

Oglašavanje sumnjivih stvari

(1) Nade li se kod osumnjicenog, odnosno optuženog tuda stvar, a ne zna se cija je, organ koji vodi postupak opisace tu stvar i opis objaviti na oglasnoj tabli opštine na cijem području osumnjiceni, odnosno optuženi živi i na cijem je području krivično djelo učinjeno. U oglasu ce se pozvati vlasnik da se javi u roku od jedne godine od dana objavljivanja oglasa, jer ce se inace stvar prodati. Novac dobijen prodajom unosi se u buxet Republike Srpske.

(2) Ako se radi o stvarima vece vrijednosti, objavljivanje se može izvršiti i putem dnevnog lista.

(3) Ako je stvar podložna kvaru ili je njeno cuvanje vezano sa znatnim troškovima, ona ce se prodati po odredbama koje važe za izvršni postupak, a novac predati na cuvanje u sudski depozit.

(4) Po odredbi stava 3. ovog člana postupice se i kad stvar pripada odbjeglom ili nepoznatom učinocu krivičnog djela.

Član 140.

Odlucivanje o sumnjivim stvarima

(1) Ako se u toku od jedne godine niko ne javi za stvari ili za novac dobijen od prodaje stvari, donijee se rješenje da stvar postaje svojina Republike Srpske, odnosno da se novac unosi u buxet Republike Srpske.

(2) Vlasnik stvari ima pravo da u parnici traži povracaj stvari ili novca dobijenog od prodaje stvari. Zastarjevanje ovog prava pocinje teći od dana objavljivanja oglasa.

4. Ispitivanje osumnjicenog

Član 141.

Poziv za ispitivanje

(1) Ispitivanje osumnjicenog u istrazi vrši tužilac.

(2) Ispitivanje treba vršiti tako da se u punoj mjeri poštuje licnost osumnjicenog. Prilikom ispitivanja osumnjicenog ne smije se upotrijebiti sila, prijetnja, prevara, narkotici ili druga sredstava koja mogu uticati na slobodu odlucivanja i izražavanja volje prilikom davanja izjave ili priznanja.

(3) Ako je postupljeno protivno odredbama ovog clana, na iskazu osumnjicenog ne može se zasnivati sudska odluka.

Clan 142.

Pouka osumnjicenom o njegovim pravima

(1) Kad se osumnjiceni prvi put ispituje, pitace se za ime i prezime, nadimak ako ga ima, ime i prezime rodite lja, djevojacko prezime majke, gdje je roden, gdje stanuje, dan, mjesec i godinu rodenja, koje je narodnosti i ciji je državljanin, jedinstven maticni broj građana državljana Republike Srpske i Bosne i Hercegovine, cime se zanima, kakve su mu porodicne prilike, da li je pismen, kakve je škole završio, da li je, gdje i kad služio vojsku, odnosno ima li cin rezervnog vojnog starje šine, vodi li se u vojnoj evidenciji i kod kojeg organa nadle žnog za poslove odbrane, da li je odlikovan, kakvog je imovnog stanja, da li je, kad i zašto osuđivan, da li je i kad izrecenu kaznu izdržao, da li se protiv njega vodi postupak za koje drugo krivicno djelo, a ako je maloljetan, ko mu je zakonski zastupnik. Osumnjiceni ce se pouciti da je dužan odazvati se pozivu i odmah saopštiti svaku promjenu adrese ili namjeru da promjeni boravište, a upozorice se i na posljedice ako po tome ne postupi.

(2) Na pocetku ispitivanja osumnjicenom ce se saopštiti za koje krivicno djelo se tereti i osnove sumnje protiv njega, a poucice se i o sljedećim pravima:

a) da nije dužan iznijeti svoju odbranu niti odgovarati na postavljena pitanja,

b) da može uzeti branioca po svom izboru koji može biti prisutan njegovom ispitivanju, kao i da ima pravo na branioca bez naknade u slucajevima predvidenim ovim zakonom,

v) da se može izjasniti o djelu koje mu se stavlja na teret i iznijeti sve cinjenice i dokaze koje mu idu u korist,

g) da ima pravo u toku istrage razmatrati spise i razgledati pribavljene predmete koji mu idu u korist, osim ako je rijec o spisima i predmetima cije bi otkrivanje moglo dovesti u opasnost cilj istrage,

d) da ima pravo na besplatne usluge prevodioca ako ne razumije ili ne govori jezik koji se koristi prilikom ispitivanja.

(3) Osumnjiceni se može dobrovoljno odreci prava navedenih u stavu 2. ovog clana, ali njegovo ispitivanje ne može zapoceti ukoliko se i dok se njegova izjava o odricanju ne zabilježi u zapisnik i dok ne bude potpisana od strane osumnjicenog. Osumnjiceni se ni pod kojim okolnostima ne može odreci prava na prisustvo branioca ako je njegova odbrana obavezna u skladu sa ovim zakonom.

(4) U slucaju da se osumnjiceni odrekao prava da uzme branioca, a kasnije izrazi želju da uzme branioca, ispitivanje ce se odmah prekinuti i ponovo ce se nastaviti kada osumnjiceni dobije branioca ili mu se branilac postavi ili ako osumnjiceni izrazi želju da nastavi da odgovara na pitanja.

(5) Ako se osumnjiceni dobrovoljno odrekne prava da ne odgovara na postavljena pitanja, mora mu se i u tom slucaju omogućiti da se izjasni o svim cinjenicama i dokazima koji mu idu u korist.

(6) Ako je postupljeno protivno odredbama ovog člana, na iskazu osumnjicenog ne može zasnivati sudska odluka.

Clan 143.

Snimanje ispitivanja osumnjicenog

(1) O svakom ispitivanju osumnjicenog sacinjava se zapisnik. Bitni dijelovi iskaza unijec se u zapisnik. Nakon što je zapisnik sacinjen, osumnjicenom ce se pročitati zapisnik i predati kopija zapisnika.

(2) Ispitivanje osumnjicenog u pravilu se snima na audio ili video traku, pod sljedecim uslovima:

a) da je osumnjiceni obaviješten na jeziku koji govori i razumije da se ispitivanje snima na audio ili video traku,

b) u slucaju prekida ispitivanja, razlog i vrijeme prekida ce se naznaciti u snimku, kao i vrijeme nastavljanja i zaključenja ispitivanja,

v) na kraju ispitivanja osumnjiceni ce dobiti mogucnost da pojasni sve što je rekao i da doda sve što želi,

g) zapis sa trake ce se prepisati nakon završetka ispitivanja, a kopija prepisa urucice se osumnjicenom zajedno sa kopijom snimljene trake ili ako je korišćena aparatura za istovremeno pravljenje veceg broja snimaka, urucice mu se jedna od originalno snimljenih traka,

d) pošto se napravi kopija originalne trake u svrhu prepisa, originalno snimljena traka ili jedna od originalno snimljenih traka ce se zapecatiti u prisustvu osumnjicenog, sa ovjerom potpisa organa krivicnog postupka i osumnjicenog.

Clan 144.

Ispitivanje preko tumaca

Ispitivanje osumnjicenog obavice se preko tumaca u slucajevima utvrdenim u članu 151. ovog zakona.

5. Saslušanje svjedoka

Clan 145.

Poziv za saslušanje svjedoka

(1) Svjedoci se saslušavaju kada postoji vjerovatnoca da ce svojim iskazom moci dati obavještenja o krivicnom djelu, uciniocu i o drugim važnim okolnostima.

(2) Poziv za svjedocenje dostavlja tužilac, odnosno sud. Pozivanje kao svjedoka maloljetnog lica koje nije navršilo 16 godina vrši se preko roditelja, odnosno zakonskog zastupnika, osim ako to nije moguće zbog potrebe da se hitno postupa ili drugih okolnosti.

(3) Svjedoci koji se zbog starosti, bolesti ili teških tjelesnih mana ne mogu odazvati pozivu, mogu se saslušati u svom stanu, bolnici ili na drugom mjestu.

(4) U pozivu se svjedok obavještava da se poziva u svojstvu svjedoka, mjesto i vrijeme kada se treba odazvati pozivu, kao i o posljedicama neodazivanja pozivu.

(5) Ukoliko se svjedok ne odazove pozivu, niti svoj izostanak opravda, sud može izreći novčanu kaznu do 5.000 KM ili narediti prinudno dovođenje.

(6) Naredbu za dovođenje svjedoka izvršava sudska policija. Izuzetno, naredbu može izdati i tužilac, ukoliko uredno pozvani svjedok ne dođe, a svoj izostanak ne opravda, s tim da ovu naredbu mora odobriti sudija za prethodni postupak u roku od 24 časa od izdavanja naredbe.

(7) Ukoliko svjedok odbije da svjedoci, sud može donijeti rješenje o kažnjavanju svjedoka novčanom kaznom do 5.000 KM. Protiv ovog rješenja dopuštena je žalba, koja ne zadržava izvršenje.

(8) O žalbi protiv rješenja kojim je izrečena novčana kazna odlučuje vijeće (član 24. stav 5.).

Član 146.

Lica koja se ne mogu saslušati kao svjedoci

Ne može se saslušati kao svjedok:

a) lice koje bi svojim iskazom povrijedilo dužnost čuvanja državne, vojne ili službene tajne, dok ga nadležni organ ne oslobodi te dužnosti,

b) branilac osumnjicenog, odnosno optuženog u pogledu činjenica koje su mu postale poznate u svojstvu branioca,

v) lice koje bi svojim iskazom povrijedilo dužnost čuvanja profesionalne tajne (vjerski službenik, odnosno ispovjednik, novinar u svrhu zaštite izvora informacija, advokat, bilježnik, ljekar, babica i dr.), osim ako je oslobođeno te dužnosti posebnim propisom ili izjavom lica u čiju je korist ustanovljeno čuvanje tajne,

g) maloljetno lice koje s obzirom na uzrast i duševnu razvijenost nije sposobno shvatiti značaj prava da ne mora svjedociti.

Član 147.

Lica koja mogu odbiti svjedocenje

(1) Svjedočenje mogu odbiti:

a) bračni i vanbračni drug osumnjicenog, odnosno optuženog,

b) srodnik osumnjicenog, odnosno optuženog po krvi u pravoj liniji, srodnici u pobocnoj liniji do treceg stepena zakljucno i srodnici po tazbini do drugog stepena, usvojenik i usvojilac osumnjicenog, odnosno optuženog.

(2) Organ koji vodi postupak dužan je da lica iz stava 1. ovog clana, prije njihovog saslušanja ili cim sazna za njihov odnos prema osumnjicenom, odnosno optuženom upozori da ne moraju svjedociti. Upozorenje i odgovor se unose u zapisnik.

(3) Lice koje može odbiti svjedočenje prema jednom od osumnjicenih, odnosno optuženih može odbiti svjedočenje i prema ostalim osumnjicenim, odnosno optuženim, ako se njegov iskaz prema prirodi stvari ne može ograniciti sam na ostale osumnjicene, odnosno optužene.

(4) Ako je kao svjedok saslušano lice koje se može odbiti svjedočenje ili je saslušano lice koje nije upozoreno da može odbiti svjedočenje ili to upozorenje nije uneseno u zapisnik, na takvom iskazu se ne može zasnivati sudska odluka.

Clan 148.

Pravo svjedoka da ne odgovara na pojedina pitanja

(1) Svjedok ima pravo da ne odgovara na pojedina pitanja ako bi ga istinit odgovor izložio krivicnom gonjenju.

(2) Svjedok koji koristi pravo iz stava 1. ovog clana, odgovorice na ta pitanja ako mu se da imunitet.

(3) Imunitet se daje odlukom tužioca.

(4) Svjedok koji je dobio imunitet i koji je svjedocio, ne ce se krivicno goniti osim ako je dao lažni iskaz.

(5) Svjedoku se može za savjetnika, odlukom suda, odrediti advokat za vrijeme trajanja saslušanja, ukoliko je æito da sam nije u stanju da koristi svoja prava u vrijeme saslušanja i ako njegovi interesi ne mogu biti zašticeni na drugi nacin.

Clan 149.

Nacin saslušanja, suo ce nje i prepoznavanje

(1) Svjedoci se saslušavaju pojedinačno i u odsustvu drugih svjedoka.

(2) U toku postupka svjedok se može suočiti sa drugim svjedocima i osumnjicenim, odnosno optuženim.

(3) Ako je potrebno da se utvrdi poznaje li svjedok lice ili predmet, tražice se od njega prvo da ga opiše ili da navede znakove po kojima se razlikuju, pa ce mu se tek poslije pokazati radi prepoznavanja i to zajedno s drugim njemu nepoznatim licima, odnosno ako je to moguće - zajedno s predmetima iste vrste.

Clan 150.

Tok saslušanja svjedoka

(1) Svjedok je dužan odgovore dati usmeno.

(2) Svjedok ce se prethodno opomenuti da je dužan govoriti istinu i da ne smije ništa precutati, a zatim ce se upozoriti da davanje lažnog iskaza predstavlja krivično djelo.

(3) Poslije toga svjedok ce se pitati za ime i prezime, ime oca ili majke, zanimanje, boravište, mjesto i godinu rođenja i njegov odnos s osumnjicnim, odnosno optuženim i oštećenim. Svjedok ce se upozoriti da je dužan da o promjeni adrese ili boravišta obavijesti sud.

(4) Prilikom saslušanja maloljetnog lica naročito ako je ono oštećeno krivičnim djelom, postupice se obazrivo, da saslušanje ne bi štetno uticalo na psihicko stanje maloljetnika. Ako je to potrebno, saslušanje maloljetnog lica obavice se uz pomoc pedagoga, psihologa ili drugog strucnog lica.

(5) Oštećenog krivičnim djelom nije dopušteno ispitivati o njegovom seksualnom životu prije izvršenog krivičnog djela, a ako je takvo ispitivanje obavljeno - na takvom iskazu ne može se zasnivati sudska odluka.

(6) S obzirom na životnu dob, tjelesno i duševno stanje ili druge opravdane interese, svjedok se može saslušati putem tehnickih uređaja za prenos slike i zvuka na način da mu stranke i branilac mogu postavljati pitanja bez prisustva u prostoriji gdje se svjedok nalazi. Za potrebe takvog ispitivanja može se odrediti stručno lice.

(7) Poslije opštih pitanja svjedok se poziva da iznese sve što mu je o predmetu poznato, a zatim ce mu se postavljati pitanja radi provjeravanja, dopune i razjašnjenja. Prilikom saslušanja svjedoka nije dopušteno služiti se obmanom niti postavljati takva pitanja u kojima je već sadržano kako bi trebalo odgovoriti.

(8) Svjedok ce se uvijek pitati otkud mu je poznato ono o čemu svjedoci.

(9) Svjedoci se mogu suociti ako se njihovi iskazi ne slažu u pogledu važnih činjenica. Suoceni ce se o svakoj okolnosti o kojoj se njihovi iskazi međusobno ne slažu ponaosob saslušati i njihov odgovor unijeti u zapisnik. Istovremeno se mogu suociti samo dva svjedoka.

(10) Oštećeni koji se saslušava kao svjedok pitace se da li želi da u krivičnom postupku ostvaruje imovinskopravni zahtjev.

Clan 151.

Saslušanje svjedoka preko tumaca

- (1) Ako je svjedok gluv ili nijem, njegovo saslušanje vrši se preko tumaca.
- (2) Ako je svjedok gluv, postavice mu se pitanja pismeno, a ako je nijem, pozvace se da pismeno odgovara. Ako se saslušanje ne može obaviti na ovaj način, pozvace se kao tumač lice koje se sa svjedokom može sporazumjeti.
- (3) Ako tumač nije ranije zaklet, položice zakletvu da će vjerno prenijeti pitanja koja se svjedoku upućuju i izjave koje on bude davao.

Clan 152.

Zakletva, odnosno izjava svjedoka

- (1) Ako su ispunjeni uslovi za saslušanje, sud može zahtijevati od svjedoka da prije svjedočenja položi zakletvu, odnosno da izjavu.
- (2) Prije glavnog pretresa, svjedok može položiti zakletvu, odnosno dati izjavu samo ako postoji bojazan da zbog bolesti ili zbog drugih razloga neće moći doći na glavni pretres. Zakletva, odnosno izjava se polaže pred sudijom, odnosno predsjednikom vijeća. Razlog zbog kojeg je položena zakletva, odnosno data izjava navode se u zapisniku.
- (3) Tekst zakletve, odnosno izjave glasi: "Zaklinjem se - izjavljujem da ću o svemu što pred sudom budem pitan govoriti istinu i da ništa od onoga što mi je poznato neću prećutati".
- (4) Svjedok zakletvu polaže, odnosno daje izjavu usmeno, citanjem njenog teksta ili potvrdnim odgovorom nakon saslušanog sadržaja teksta zakletve, odnosno izjave koju je pročitao sudija, odnosno predsjednik vijeća. Nijemi svjedoci koji znaju da citaju i pišu potpisuju tekst zakletve, odnosno izjave, a gluvi ili nijemi svjedoci koji ne znaju ni da citaju ni da pišu - zaklinju se, odnosno daju izjavu uz pomoć tumaca.
- (5) Odbijanje i razlozi odbijanja svjedoka da položi zakletvu, odnosno da izjavu unijec se u zapisnik.

Clan 153.

Lica koja ne polažu zakletvu, odnosno ne daju izjavu

Ne smiju se zaklinjati, odnosno davati izjavu lica koja nisu punoljetna u trenutku saslušanja, za koja je dokazano ili za koja postoji osnovana sumnja da su izvršila ili sudjelovala u krivičnom djelu zbog koga se saslušavaju ili koja zbog duševnog stanja ne mogu da shvate značaj zakletve.

Clan 154.

Snimanje saslušanja svjedoka audio -vizuelnim sredstvima

Saslušanje svjedoka se može snimati audio-vizuelnim sredstvima u svim fazama postupka. Saslušanje se mora snimiti u slučajevima kada se radi o licima koja su mlada od 16 godina i koja su bila oštećena krivičnim djelom, kao i ako postoje osnove za bojazan da se svjedok ne može saslušati na glavnom pretresu.

Clan 155.

Zaštićeni svjedok

Na položaj zaštićenog svjedoka u postupku pred sudom primjenjuju se odredbe posebnog zakona.

6. Uvidaj i rekonstrukcija

Clan 156.

Preduzimanje uvidaja

Uvidaj se preduzima kada je za utvrđivanje neke važne činjenice u postupku potrebno neposredno opažanje.

Clan 157.

Rekonstrukcija događaja

(1) Radi provjeravanja izvedenih dokaza ili utvrđivanja činjenica koje su od značaja za razjašnjenje stvari, organ koji vodi postupak može odrediti rekonstrukciju događaja, koja se vrši tako što se ponavljaju radnje ili situacije u uslovima pod kojima se prema izvedenim dokazima događaj odigrao. Ako su u iskazima pojedinih svjedoka ili osumnjičenih, odnosno optuženih radnje ili situacije različito prikazane, rekonstrukcija događaja će se, po pravilu, posebno izvršiti sa svakim od njih.

(2) Rekonstrukcija se ne smije vršiti na način kojim se vrijeđa javni red i moral ili se dovodi u opasnost život ili zdravlje ljudi.

(3) Prilikom rekonstrukcije mogu se, po potrebi, ponovo izvesti pojedini dokazi.

Clan 158.

Pomoć vještaka i stručnog lica

(1) Uvidaj i rekonstrukcija događaja vrši se uz pomoć stručnog lica kriminalističko-tehničke ili druge struke, koje će pomoći u pronalaganju, obezbjeđenju ili opisivanju tragova, izvršiti potrebna mjerenja i snimanja, saciniti skicu i fotodokumentaciju ili prikupiti i druge podatke.

(2) Na uvidaj ili rekonstrukciju može se pozvati i vještak, ako bi njegovo prisustvo bilo od koristi za davanje nalaza i mišljenja.

7. Vještacenje

Clan 159.

Određivanje vještacenja

Vještacenje se određuje kada za utvrđivanje ili ocjenu neke važne činjenice treba pribaviti nalaz i mišljenje lica koja raspolažu potrebnim stručnim znanjem. Ako naučno, tehničko ili druga stručna znanja mogu pomoći sudu da ocijeni dokaze ili razjasni sporne činjenice, vještak kao posebna vrsta svjedoka može svjedočiti davanjem nalaza o činjenicama i mišljenja koje sadrži ocjenu o činjenicama.

Clan 160.

Naredba o vještacenju

(1) Pismenu naredbu za vještacenje izdaje tužilac ili sud. U naredbi će se navesti činjenice u pogledu kojih se vrši vještacenje.

(2) Ako za određenu vrstu vještacenja postoji stručna ustanova ili se vještacenje može obaviti u okviru državnog organa, takva vještacenja, a posebno složenija, povjerice se, po pravilu, takvoj ustanovi, odnosno organu. U tom slučaju, ta ustanova, odnosno organ određuje jednog ili više stručnjaka koji će izvršiti vještacenje.

Clan 161.

Dužnosti vještaka kojeg je odredio tužilac, odnosno sud

Lice koje tužilac, odnosno sud odredi za vještaka dužno je tužiocu, odnosno sudu dostaviti svoj izvještaj koji sadrži sljedeće: dokaze koje je pregledao, obavljene testove, nalaz i mišljenje do kojeg je došao i sve druge relevantne podatke koje vještak smatra potrebnim za pravednu i objektivnu analizu. Vještak će detaljno obrazložiti kako je došao do određenog mišljenja.

Clan 162.

Ko ne može biti vještak

(1) Za vještaka se ne može odrediti lice koje ne može biti saslušano kao svjedok (clan 146.) ili lice koje je oslobođeno od dužnosti svjedočenja (clan 147.), kao ni lice prema kojem je krivično djelo učinjeno, a ako je takvo lice određeno na njegovom nalazu i mišljenju ne može se zasnivati sudska odluka.

(2) Razlog za izuzeće vještaka (clan 42.) postoji i u pogledu lica koje je zajedno s osumnjicenom, odnosno optuženim ili oštećenim u radnom odnosu u istom organu, preduzecu i drugom pravnom licu ili kod samostalnog privrednika, kao i u pogledu lica koje je u radnom odnosu kod oštećenog ili osumnjicenog, odnosno optuženog.

(3) Za vještaka se neće odrediti lice koje je saslušano kao svjedok.

Clan 163.

Postupak vještace nja

(1) Vještacenjem rukovodi organ koji je naredio vještacenje. Prije pocetka vještacenja pozvace se vještak da predmet vještacenja pažljivo razmotri, da tacno navede sve što zapazi i utvrdi i da svoje mišljenje iznese nepristrasno i u skladu sa pravilima nauke i vještine. Posebno ce se upozoriti da je lažno vještacenje krivicno djelo.

(2) Prilikom davanja nalaza i mišljenja o predmetu koji se pregleda, vještak ce se oslanjati na dokaze na koje mu je ukazalo ovlašćeno službeno lice, tužilac ili sud. Vještak može svjedočiti samo o cinjenicama koje proizilaze iz njegovih neposrednih saznanja, osim ako se prilikom pripreme svog nalaza i mišljenja nije koristio informacijama na koje bi se opravdano oslanjali ostali strucnjaci iste struke.

(3) Vještaku se mogu davati razjašnjenja, a može mu se dopustiti i da razmatra spise. Vještak može predložiti da se izvedu dokazi ili pribave predmeti i podaci koji su od važnosti za davanje njegovog nalaza i mišljenja. Ako prisustvuje uvidaju, rekonstrukciji događaja ili drugoj istražnoj radnji, vještak može predložiti da se razjasne pojedine okolnosti ili da se licu koje se saslušava postave pojedina pitanja.

Clan 164.

Pregledanje predmeta vještace nja

(1) Vještak pregleda predmete vještacenja na mestu gdje se oni nalaze, osim ako su za vještacenje potrebna dugotrajna ispitivanja ili ako se ispitivanja vrše u ustanovi, odnosno organu ili ako to zahtijevaju razlozi morala.

(2) Ako je u okviru vještacenja potrebno izvršiti analizu neke materije, vještaku ce se, ako je to moguće, staviti na raspolaganje samo dio te materije, a ostatak ce se u potrebnoj kolicini sacuvati za slucaj naknadnih analiza.

Clan 165.

Dostavljanje nalaza i mišljenja

Vještak dostavlja nalaz i mišljenje kao i radni materijal, skice i zabilješke organu koji ga je odredio.

Clan 166.

Vještacenje u strucnoj ustanovi ili državnom organu

(1) Ako se vještacenje povjerava strucnoj ustanovi, odnosno državnom organu, tužilac, odnosno sud ce upozoriti tu ustanovu ili organ koji vrši vještacenje da u davanju nalaza i mišljenja ne može učestvovati lice iz clana 162. ovog zakona ili lice za koje postoje razlozi za izuzeće od vještacenja predviđeni u ovom zakonu, a bice upozoreno i na posljedice davanja lažnog nalaza i mišljenja.

(2) Strucnoj ustanovi, odnosno državnom organu stavice se na raspolaganje materijal potreban za vještacenje, a ako je potrebno, postupice se u skladu sa postupkom određenim članom 163. ovog zakona.

(3) Pismeni nalaz dostavlja stručna ustanova, odnosno državni organ i mišljenje lica koja su izvršila vještacenje.

Član 167.

Obdukcija i ekshumacija leša

(1) Pregled i obdukcija leša preduzeće se uvijek kad u nekom smrtnom slučaju postoji sumnja da se ne radi o prirodnoj smrti. Ako je leš već zakopan, odredice se ekshumacija u cilju njegovog pregleda i obdukcije.

(2) Pri obdukciji leša preduzeće se potrebne mjere da se ustanovi identitet leša i u tom cilju posebno će se opisati podaci o vanjskim i unutrašnjim tjelesnim osobinama leša.

Član 168.

Obdukcija leša van specijalizovane ustanove

(1) Specijalizovana medicinska ustanova vrši pregled i obdukciju leša.

(2) Kad se vještacenje ne vrši u specijalizovanoj ustanovi, pregled i obdukciju leša vrši ljekar specijalista sudske medicine. Tim vještacenjem rukovodi tužilac i u zapisnik unosi nalaz i mišljenje vještaka.

(3) Za vještaka se ne može odrediti ljekar koji je liječio umrlog. Međutim, ljekar koji je liječio umrlog može se saslušati kao svjedok, radi davanja razjašnjenja o toku i okolnostima bolesti umrlog.

Član 169.

Izveštaj o pregledu i obdukciji

(1) Vještak sudske medicine će u svom mišljenju navesti uzrok i vrijeme kada je smrt nastupila.

(2) Ako je na lešu nadena bilo kakva povreda, utvrdice da li je tu povredu nanió neko drugi i ako jeste, cime, na koji način, koliko vremena prije nego što je smrt nastupila i da li je ona prouzrokovala smrt. Ako je na lešu nadeno više povreda, utvrdice se da li je svaka povreda izvršena istim sredstvom i koja je povreda prouzrokovala smrt, a ako je više smrtonosnih povreda, koja je od njih ili koje od njih su svojim zajedničkim djelovanjem bile uzrok smrti.

(3) U slučaju iz stava 2. ovog člana naročito će se utvrditi da li je smrt prouzrokovana samom vrstom i opštom prirodom povrede ili zbog ličnog svojstva ili naročitog stanja organizma povrijeđenog ili zbog slučajnih okolnosti ili okolnosti pod kojim je povreda nanijeta.

(4) Vještak je dužan da obrati pažnju na nadeni biološki materijal (krv, pljuvacka, sperma, urin i dr.) i da ga opiše i sacuva za biološko vještacenje - ako ono bude određeno.

Član 170.

Pregled i obdukcija zacetka i novorođenceta

(1) Pri pregledu i obdukciji zacetka treba posebno utvrditi njegovu starost, sposobnost za vanmatericni život i uzrok smrti.

(2) Pri pregledu i autopsiji leša novorođenceta, posebno će se utvrditi da li je rođeno živo ili mrtvo, da li je bilo sposobno za život, koliko je dugo živjelo, kao i vrijeme i uzrok smrti.

Član 171.

Toksikološko ispitivanje

(1) Ako postoji sumnja trovanja, sumnjive materije koje su nade u lešu ili na drugom mjestu uputice se na vještacenje ustanovi ili državnom organu koji vrši toksikološka ispitivanja.

(2) Pri pregledu sumnjivih materija posebno će se utvrditi vrsta, kolicina i djelovanje nadenog otrova, a ako se radi o pregledu materija uzetih iz leša, po mogućnosti i kolicina upotrijebljenog otrova.

Član 172.

Vještacenje tjelesnih povreda

(1) Vještacenje tjelesnih povreda vrši se, po pravilu, pregledom povrijeđenog, a ako to nije moguće ili nije potrebno - na osnovu medicinske dokumentacije ili drugih podataka u spisu.

(2) Pošto tačno opiše povrede, vještak će dati mišljenje, naročito o vrsti i težini svake pojedine povrede i njihovom ukupnom djelovanju s obzirom na njihovu prirodu ili posebne okolnosti slučaja, kakvo djelovanje te povrede obično proizvode, a kakvo su u konkretnom slučaju proizvele i čime su povrede izvršene i na koji način.

Član 173.

Tjelesni pregled i druge radnje

(1) Tjelesni pregled preduzeće se i bez pristanka osumnjicenog, odnosno optuženog, ako je potrebno da se utvrde činjenice važne za krivični postupak. Tjelesni pregled drugih lica može se bez

njihovog pristanka preduzeti samo onda ako se mora utvrditi da li se na njihovom tijelu nalazi određen trag ili posljediца krivicioг djela.

(2) Uzimanje krvi i druge ljekarske radnje koje se po pravilima medicinske nauke preduzimaju radi analize i utvrđivanja drugih važnih činjenica za krivicioг postupak, mogu se preduzeti i bez pristanka lica koje se pregleda - ako zbog toga ne bi nastupila kakva šteta po njegovo zdravlje.

(3) Preduzimanje tjelesnog pregleda osumnjicenoг, odnosno optuženog i druge radnje u vezi s tim, naređuje sud, a ako postoji opasnost od odlaganja -tužilac.

(4) Nije dopušteno da se prema osumnjicenoм, odnosno optuženom ili svjedoku primjene medicinske intervencije ili da im se daju takva sredstva kojima bi se uticalo na njihovu volju pri davanju iskaza.

(5) Ako je postupljeno protivno odredbama ovog člana na tako pribavljenim dokazima ne može se zasnivati sudska odluka.

Član 174.

Psihijatrijsko vještacenje

(1) Ako se pojavi sumnja da je isključena ili smanjena uracunljivost osumnjicenoг, odnosno optuženog ili da je osumnjiceni, odnosno optuženi učinio krivicioг djelo zbog zavisnosti od alkohola ili opojnih droga ili da zbog duševnih smetnji nije sposoban da učestvuje u postupku, odredice se psihijatrijsko vještacenje.

(2) Ako se u toku istrage osumnjiceni dobrovoljno ne podvrgne psihijatrijskom pregledu radi vještacenja ili ako je prema mišljenju vještaka potrebno duže posmatranje, osumnjiceni ce se poslati na psihijatrijski pregled, odnosno na posmatranje u odgovarajuću zdravstvenu ustanovu. Rješenje o tome donosi sudija za prethodni postupak na prijedlog tužioca. Posmatranje se može produžiti preko dva mjeseca samo na obrazloženi prijedlog upravnika zdravstvene ustanove po prethodno pribavljenom mišljenju vještaka, ali ne može ni u kom slučaju trajati duže od roka za pritvor.

(3) Ako vještaci ustanove da je duševno stanje osumnjicenoг, odnosno optuženog poremećeno, odredice prirodu, vrstu, stepen i trajnost poremećenosti i dati svoje mišljenje o tome kakav je uticaj takvo duševno stanje imalo i kakav još ima na shvatanje i postupke osumnjicenoг, odnosno optuženog, kao i da li je i u kojoj mjeri poremećaj duševnog stanja postojao u vrijeme izvršenja krivicioг djela.

(4) Ako se u zdravstvenu ustanovu upućuje osumnjiceni, odnosno optuženi koji se nalazi u pritvoru, sudija ce obavijestiti tu ustanovu o razlozima zbog kojih je određen pritvor, da bi se preduzele mjere potrebne za obezbjeđenje svrhe pritvora.

(5) Vrijeme provedeno u zdravstvenoj ustanovi uracunace se osumnjicenoм, odnosno optuženom u pritvor, odnosno u kaznu, ako bude izrećena.

Član 175.

Vještacenje poslovnih knjiga

(1) Kad je potrebno da se preduzme vještacenje poslovnih knjiga, organ pred kojim se vodi postupak dužan je vještacima naznaciti u kom pravcu i u kom obimu treba vršiti vještacenje i koje cinjenice i okolnosti treba utvrditi.

(2) Ako je za preduzimanje vještacenja poslovnih knjiga preduzeca, drugih pravnih lica ili samostalnog privrednika nužno da se prethodno sredi njihovo knjigovodstvo, troškovi oko sredivanja knjigovodstva padaju na njihov teret.

(3) Naredbu o sredivanju knjigovodstva donosi organ koji vodi postupak, na osnovu obrazloženog pismenog izvještaja vještaka kojem je naredeno vještacenje poslovnih knjiga. U naredbi ce se naznaciti i iznos koji je pravno lice, odnosno samostalni privrednik dužan položiti organu koji vodi postupak kao predujam za troškove oko sredivanja knjigovodstva.

(4) Naplata troškova, ukoliko njihov iznos nije bio predujmljen, vrši se u korist organa koji je unaprijed isplatio troškove i nagradu vještacima.

Clan 176.

Obavljanje analize dezoksiribonukleinske kiseline

Analizu dezoksiribonukleinske kiseline (u daljem tekstu: DNK) može obavljati isključivo institucija specijalizovana za tu vrstu vještacenja.

Clan 177.

Kada se vrši analiza DNK

Analiza DNK može se vršiti ukoliko je to neophodno potrebno za određivanje identiteta ili cinjenica da li tragovi materija koji su otkriveni poticu od osumnjicenog, odnosno optuženog ili oštećenog.

Clan 178.

Korišćenje rezultata analize DNK u drugim krivicnim postupcima

U cilju utrdivanja identiteta osumnjicenog, odnosno optuženog sa njegovog tijela mogu se uzeti celije radi analize DNK. Podaci dobijeni na ovaj nacin mogu se koristiti i u drugim krivicnim postupcima protiv istog lica.

Clan 179.

Registar izvršenih analiza DNK i zaštita podataka

(1) Sve izvršene analize DNK vode se u posebnom registru pri ministarstvu nadležnom za poslove zdravlja Republike Srpske.

(2) Zaštita podataka dobijenih analizama iz stava 1. ovog clana uređuje se posebnim zakonom.

Glava XVI

MJERE ZA OBEZBJE\WE PRISUSTVA OSUMWICENOG, ODNOSNO OPTU@ENOG I USPJEŠNO VO\WE KRIVICNOG POSTUPKA

1. Zajednicke odredbe

Clan 180.

Vrste mjera

(1) Mjere koje se mogu preduzeti prema optuženom za obezbjeđenje njegovog prisustva i za uspješno vodenje krivичnog postupka su poziv, dovođenje, zabrana napuštanja boravišta, jemstvo i pritvor.

(2) Prilikom odlucivanja koju ce od navedenih mjera primjeniti, nadležni organ pridržavaće se uslova određenih za primjenu pojedinih mjera, vodeći računa da se ne primje njuje teža mjera ako se ista svrha može postići blažom mjerom.

(3) Ove mjere ukinuće se i po službenoj dužnosti odmah kad prestanu razlozi koji su ih izazvali, odnosno zamienice se drugom blažom mjerom kad za to nastupe uslovi.

(4) Odredbe ove glave shodno se primje njuju i na osum njicnog.

2. Poziv

Clan 181.

Dostavljanje i sadržaj poziva

(1) Prisustvo optuženog pri izvršenju radnji u krivичnom postupku osigurava se njegovim pozivanjem. Poziv optuženom upućuje sud.

(2) Pozivanje se vrši dostavljanjem zatvorenog pismenog poziva koji sadrži: naziv organa koji poziva, ime i prezime optuženog, naziv krivичnog djela koje mu se stavlja na teret, mjesto gdje optuženi ima da dode, dan i čas kad treba da dode, oznacjenje da se poziva u svojstvu optuženog i upozorenje da ce u slučaju nedolaska biti prinudno doveden, da je dužan odmah obavijestiti tužioca, odnosno sud o promjeni adrese, kao i o namjeri da promijeni boravište i službeni pecat i potpis tužioca, odnosno sudije koji poziva.

(3) Kad se osum njiceni, odnosno optuženi prvi put poziva, poučice se u pozivu o pravu da uzme branioca i da branilac može biti prisutan njegovom ispitivanju.

(4) Kad se osum njiceni prvi put poziva, poučice se u pozivu o njegovim pravima u skladu sa članom 142. ovog zakona. Do podizanja optužnice poziv osum njicenom upućuje tužilac.

(5) Ako osumnjiceni, odnosno optuženi nije u stanju odazvati se pozivu usljed bolesti ili druge neotklonjive smetnje, ispitaće se u mjestu gdje se nalazi ili će se osigurati njegov prevoz do zgrade suda ili drugog mjesta gdje se radnja preduzima.

3. Dovodenje

Clan 182.

Naredba za dovodenje

(1) Naredbu da se osumnjiceni, odnosno optuženi dovede može izdati sud ako je doneseno rješenje o pritvoru ili ako uredno pozvani optuženi ne dođe, a svoj izostanak ne opravda, ili ako se nije moglo izvršiti uredno dostavljanje poziva, a iz okolnosti očigledno proizlazi da optuženi izbjegava prijem poziva.

(2) Izuzetno, u hitnim slučajevima, naredbu iz stava 1. ovog člana može izdati i tužilac - ukoliko uredno pozvani osumnjiceni ne dođe, a svoj izostanak ne opravda.

(3) Naredbu za dovodenje izvršava sudska policija.

(4) Naredba za dovodenje izdaje se pismeno. Naredba sadrži: ime i prezime optuženog koji se ima dovesti, naziv krivičnog djela koje mu se stavlja na teret uz navođenje odredbe Krivičnog zakona, razlog zbog koga se naređuje dovodenje, službeni pečat i potpis sudije koji naređuje dovodenje.

(5) Lice kome je povjereno izvršenje naredbe predaje naredbu osumnjicenom, odnosno optuženom i poziva ga da s njim pobje. Ako osumnjiceni, odnosno optuženi to odbije, dovest će ga prinudno.

4. Zabrana napuštanja boravišta

Clan 183.

Mjere zabrane

(1) Ako postoje okolnosti koje ukazuju da bi osumnjiceni, odnosno optuženi mogao pobjeci, sakriti se, otići u nepoznato mjesto ili u inostranstvo, sud mu može obrazloženim rješenjem zabraniti da bez odobrenja napusti mjesto boravišta.

(2) Uz mjeru iz stava 1. ovog člana osumnjicenom, odnosno optuženom može biti zabranjeno posjećivanje određenih mjesta ili sastajanje sa određenim licima ili naloženo da se povremeno javlja određenom državnom organu ili privremeno oduzeti putna isprava ili vozačka dozvola, kao i zabranjeno preduzimanje određenih poslovnih aktivnosti.

(3) Mjerama iz st. 1. i 2. ovog člana ne može se ograničiti pravo osumnjicenog, odnosno optuženog da kontaktira sa svojim braniocem.

(4) Osumnjiceni, odnosno optuženi ce se u rješenju o izricanju mjera iz st. 1. i 2. ovog clana upozoriti da se protiv njega može odrediti pritvor ako prekrši izrecene zabrane.

(5) U toku istrage mjere iz st. 1. i 2. ovog clana određuje i ukida sudija za prethodni postupak, poslije podizanja optužnice - sudija za prethodno saslušanje, a nakon dostavljanja predmeta sudiji, odnosno vijeću u svrhu zakazivanja glavnog pretresa - taj sudija, odnosno predsjednik vijeća.

(6) Mjere iz st. 1. i 2. ovog clana mogu trajati dok za to postoji potreba, a najduže do pravosnažnosti presude. Sudija za prethodni postupak, odnosno sudija za prethodno saslušanje ili sudija, odnosno predsjednik vijeća dužan je da svaka dva mjeseca ispita da li je primjenjena mjera još potrebna.

(7) Protiv rješenja kojim se određuju, produžavaju ili ukidaju mjere iz st. 1. i 2. ovog clana stranke mogu izjaviti žalbu, a tužilac i protiv rješenja kojim je njegov prijedlog za primjenu mjere odbijen. O žalbi odlucuje vijeće iz clana 24. stav 5. ovog zakona u roku od tri dana od dana prijema žalbe. @alba ne zadržava izvršenje rješenja.

5. Jemstvo

Clan 184.

Uslovi za određivanje jemstva

Osumnjiceni, odnosno optuženi kojem se pritvor ima odrediti ili mu je već određen samo zbog bojazni da ce pobjeci može se ostaviti na slobodi, odnosno može se pustiti na slobodu ako on licno ili ko drugi za njega pruži jemstvo da do kraja krivicnog postupka nece pobjeci, a sam osumnjiceni, odnosno optuženi obeća da se nece kriti i da bez odobrenja nece napustiti svoje boravište.

Clan 185.

Sadržaj jemstva

(1) Jemstvo uvijek glasi na novcani iznos koji se određuje s obzirom na težinu krivicnog djela, licne i porodice prilike osumnjicenog, odnosno optuženog i imovno stanje lica koje daje jemstvo.

(2) Jemstvo se sastoji u polaganju gotovog novca, papira od vrijednosti, dragocjenosti ili drugih pokretnih stvari veće vrijednosti koje se lako mogu unovciti i cuvati ili u stavljanju hipoteke za iznos jemstva na nepokretna dobra lica koje daje jemstvo ili u licnoj obavezi jednog ili više gradana da ce u slucaju bjekstva optuženog platiti utvrđeni iznos jemstva.

(3) Lice koje daje jemstvo mora dostaviti dokaze o svom imovnom stanju, porijeklu imovine, vlasništvu i posjedu nad imovinom koja se daje kao jemstvo.

(4) Ako optuženi pobjegne, rješenjem ce se odrediti da je vrijednost data kao jemstvo, prihod buxeta Republike Srpske.

Clan 186.

Prestanak jemstva

(1) Osumnjiceni, odnosno optuženi ce se i pored datog jemstva staviti u pritvor ako na uredan poziv ne dode, a izostanak ne opravda, ako se sprema za bjekstvo ili ako se protiv njega, pošto je ostavljen na slobodi, pojavi koji drugi zakonski osnov za pritvor.

(2) U slucaju iz stava 1. ovog clana, jemstvo se ukida. Položeni novcani iznos, dragocjenosti, papiri od vrijednosti ili druge pokretne stvari vraćaju se, a hipoteka se skida. Na isti način ce se postupiti i kad se krivicni postupak pravnosnažno dovrši rješanjem o obustavi postupka ili presudom.

(3) Ako je presudom izrecena kazna zatvora, jemstvo se ukida tek kad osuđeni pocne izdržavati kaznu.

Clan 187.

Rješenje o jemstvu

U toku istrage rješenje o jemstvu i o njegovom ukidanju donosi sudija za prethodni postupak, poslije podizanja optužnice - sudija za prethodno saslušanje, a nakon dostavljanja predmeta sudiji, odnosno vijecu u svrhu zakazivanja glavnog pretresa, taj sudija, odnosno predsjednik vijeca. Rješenje kojim se određuje jemstvo i rješenje kojim se jemstvo ukida donosi se po saslušanju tužioca.

6. Pritvor

Clan 188.

Određivanje pritvora

(1) Pritvor se može odrediti samo pod uslovima predvidenim u ovom zakonu i samo ako se ista svrha ne može ostvariti drugom mjerom.

(2) Trajanje pritvora mora biti svedeno na najkraće nužno vrijeme. Dužnost je svih organa koji učestvuju u krivicnom postupku i organa koji im pružaju pravnu pomoc da postupaju s posebnom hitnosti, ako se osumnjiceni, odnosno optuženi nalazi u pritvoru.

(3) U toku cijelog postupka pritvor ce se ukinuti cim prestanu razlozi na osnovu kojih je bio određen i pritvoreno lice odmah pustiti na slobodu.

Clan 189.

Razlozi za pritvor

(1) Ako postoji osnovana sumnja da je određeno lice učinilo krivicno djelo, pritvor se protiv tog lica može odrediti:

a) ako se krije ili ako postoje druge okolnosti koje ukazuju na opasnost od bjekstva,

b) ako postoji osnovana bojazan da ce uništiti, sakriti, izmijeniti ili falsifikovati dokaze ili tragove važne za krivicni postupak ili ako narocite okolnosti ukazuju da ce ometati krivicni postupak uticajem na svjedoke, saucesnike ili prikrivace,

v) ako narocite okolnosti opravdavaju bojazan da ce ponoviti krivicno djelo ili da ce dovršiti pokušano krivicno djelo ili da ce uciniti krivicno djelo kojim prijeti, a za ta krivicna djela može se izreci kazna zatvora pet godina ili teža kazna,

g) ako je u pitanju krivicno djelo za koje se može izreci kazna zatvora 10 godina ili teža kazna, a usljed nacina izvršenja ili posljedica krivicnog djela odredivanje pritvora neophodno je za sigurnost gradana ili imovine. U slucaju kada se radi o krivicnom djelu terorizma, smatra se da postoji pretpostavka koja se može pobijati, da je ugrožena sigurnost gradana i imovine.

(2) U slucaju iz tacke b) stav 1. ovog clana, pritvor ce se ukinuti cim se obezbijede dokazi zbog kojih je pritvor određen.

Clan 190.

Opšte pravo zadržavanja

Lice zateceno na izvršenju krivicnog djela svako može zadržati. Lice koje je zadržano mora se odmah predati sudu, tužiocu ili najbližem policijskom organu, a ako se to ne može uciniti - mora se odmah obavijestiti jedan od tih organa.

Clan 191.

Nadležnost za odredivanje pritvora

(1) Pritvor odreduje rješanjem sud na prijedlog tužioca.

(2) Rješenje o pritvoru sadrži: ime i prezime lica koje se lišava slobode, krivicno djelo za koje se okrivljuje, zakonski osnov za pritvor, obrazloženje, pouku o pravu na žalbu, službeni pecat i potpis sudije koji odreduje pritvor.

(3) Rješenje o pritvoru predaje se licu na koje se odnosi u casu pritvaranja. U spisima se mora naznaciti cas predaje rješenja.

(4) Protiv rješenja o pritvoru pritvoreno lice može se žaliti vijecu (clan 24. stav 5.) u roku od 24 casa od casa prijema rješenja. Ako se pritvoreno lice prvi put ispituje po isteku ovog roka, može izjaviti žalbu prilikom tog ispitivanja. @alba s prepisom zapisnika o ispitivanju, ako je pritvoreno lice ispitano i rješenje o pritvoru dostavljaju se odmah vijecu. @alba ne zadržava izvršenje rješenja.

(5) Ako sudija za prethodni postupak, odnosno sudija za prethodno saslušanje ne prihvati prijedlog tužioca o odredivanju pritvora, zatražice da o tome odluci vijeće (clan 24. stav 5). Protiv rješenja vijeca kojim se odreduje pritvor pritvoreno lice može izjaviti žalbu, koja ne zadržava izvršenje rješenja. U pogledu predaje rješenja i podnošenja žalbe primje njuju se odredbe st. 3. i 4. ovog clana.

(6) U slučajevima iz st. 4. i 5. ovog člana, vijeće koje odlučuje o žalbi dužno je donijeti odluku u roku od 48 časova.

Član 192.

Trajanje pritvora u istrazi

(1) Prije donošenja rješenja o određivanju pritvora sudija za prethodni postupak će preispitati osnovanost zahtjeva za određivanje pritvora. Po rješenju sudije za prethodni postupak, pritvor može trajati najduže mjesec dana od dana lišenja slobode. Poslije tog roka osumnjiceni se može zadržati u pritvoru samo na osnovu rješenja o produženju pritvora.

(2) Pritvor se po odluci vijeća (član 24. stav 5.), na obrazložen prijedlog tužioca, može produžiti najviše za dva mjeseca. Protiv rješenja vijeća dozvoljena je žalba koja ne zadržava izvršenje.

(3) Ako se postupak vodi za krivično djelo za koje se može izreći kazna zatvora 10 godina ili teža kazna i ako postoje naročito važni razlozi, pritvor se može, odlukom Vrhovnog suda Republike Srpske, produžiti, na obrazloženi prijedlog tužioca, za najviše još tri mjeseca. Protiv ovog rješenja dopuštena je žalba koja ne zadržava izvršenje rješenja. O žalbi odlučuje vijeće Vrhovnog suda u drugom sastavu.

(4) Ako se do isteka rokova iz st. 1. do 3. ovog člana ne potvrdi optužnica, osumnjiceni će se pustiti na slobodu.

Član 193.

Ukidanje pritvora

(1) U toku istrage, prije isteka roka trajanja pritvora, sudija za prethodni postupak može ukinuti pritvor po prethodnom saslušanju tužioca. Protiv tog rješenja tužilac može izjaviti žalbu vijeću iz člana 24. stav 5. ovog zakona, koje je dužno donijeti odluku u roku od 48 časova.

(2) Protiv rješenja kojim se odbija prijedlog za ukidanje pritvora žalba nije dopuštena.

Član 194.

Pritvor nakon potvrđivanja optužnice

(1) Pritvor se može odrediti, produžiti ili ukinuti i nakon potvrđivanja optužnice. Kontrola opravdanosti pritvora se vrši po isteku svaka dva mjeseca od dana donošenja posljednjeg rješenja o pritvoru. Žalba protiv ovog rješenja ne zadržava njegovo izvršenje.

(2) Nakon potvrđivanja optužnice, pritvor može trajati najduže jednu godinu. Ako za to vrijeme ne bude izrečena prvostepena presuda, pritvor će se ukinuti i optuženi pustiti na slobodu.

(3) Poslije izricanja prvostepene presude, pritvor može trajati najduže još šest mjeseci. Ako za to vrijeme ne bude izrečena drugostepena presuda kojom se prvostepena presuda preinacuje ili potvrđuje, pritvor će biti ukinut i optuženi pušten na slobodu. Ako u roku od šest mjeseci bude

donesena drugostepena odluka kojom se prvostepena presuda ukida, pritvor može trajati najduže još jednu godinu od donošenja te drugostepene odluke.

(4) Pritvor se uvijek ukida istekom izrecene kazne.

Clan 195.

Određivanje pritvora nakon izricanja presude

(1) Kada izrekne presudu na kaznu zatvora, sud će optuženom odrediti pritvor, odnosno pritvor će se produžiti ako postoje razlozi iz člana 189. stav 1. tac. a), v) i g) ovog zakona, a optuženom koji se nalazi u pritvoru ukinuće pritvor ako za pritvor više ne postoje razlozi zbog kojih je bio određen. U ovom slučaju donosi se posebno rješenje, a žalba protiv rješenja ne zadržava njegovo izvršenje.

(2) Pritvor će se ukinuti ako je optuženi oslobođen od optužbe ili je optužba odbijena ili ako je oglašen krivim, a oslobođen od kazne ili je osuđen samo na novcanu kaznu ili je uslovno osuđen ili je zbog uračunavanja pritvora kaznu već izdržao.

(3) Pritvor koji je određen ili produžen po odredbama stava 1. ovog člana može trajati do pravosnažnosti presude, ali najduže dok ne istekne vrijeme trajanja kazne izrecene u prvostepenoj presudi.

(4) Na zahtjev optuženog, koji se poslije izricanja kazne zatvora nalazi u pritvoru, sudija, odnosno predsjednik vijeća može optuženog rješenjem uputiti u ustanovu za izdržavanje kazne i prije pravosnažnosti presude.

Clan 196.

Lišenje slobode od strane policijskog organa i zadržavanje

(1) Policijski organ može lice lišiti slobode ako postoje osnovi sumnje da je to lice počinilo krivično djelo i ako postoji ma koji razlog predviđen u članu 189. ovog zakona, ali je dužan da takvo lice bez odlaganja, a najkasnije u roku od 24 sata sprovede tužiocu. Prilikom dovodenja, policijski organ će obavijestiti tužioca o razlozima i o vremenu lišenja slobode. Upotreba sile dozvoljena je samo u skladu sa zakonom.

(2) Lice lišeno slobode mora biti poučeno u skladu sa članom 5. ovog zakona.

(3) Ako lice lišeno slobode ne bude sprovedeno tužiocu u roku iz stava 1. ovog člana, pustice se na slobodu.

(4) Tužilac je dužan takvo lice ispitati bez odlaganja, a najkasnije u roku od 24 sata i u tom roku odlučiti da li će lice lišeno slobode pustiti na slobodu ili sudiji za prethodni postupak staviti zahtjev za određivanje pritvora. Sudija za prethodni postupak će odmah, a najkasnije u roku od 24 sata donijeti odluku o određivanju pritvora ili o puštanju na slobodu.

(5) Ako sudija za prethodni postupak ne prihvati prijedlog za određivanje pritvora, postupice u skladu s članom 191. stav 5. ovog zakona.

6. Izvršnje pritvora i postupanje s pritvorenima

Clan 197.

Opšta odredba

Pritvor se izvršava u ustanovama koje su za tu namjenu određene zakonom.

Clan 198.

Prava i slobode pritvorenika i podaci o pritvorenima

(1) Pritvor se izvršava na način da se ne vrijeđa ličnost i dostojanstvo pritvorenika. Ovlašćena lica sudske policije i straže ustanove pri izvršavanju pritvora smiju upotrijebiti prinudna sredstva samo u slučajevima određenim zakonom.

(2) Prava i slobode pritvorenika mogu biti ograničeni samo u mjeri potrebnoj da se ostvari svrha radi koje je određen pritvor, spriječiti bjekstvo pritvorenika, spriječiti izvršenje krivičnog djela i otkloni opasnost po život i zdravlje ljudi.

(3) Uprava ustanove prikuplja, obrađuje i pohranjuje podatke o pritvorenima koji se odnose na identitet pritvorenika i njihovo psihofizičko stanje, trajanje, produženje i ukidanje pritvora, rad i ponašanje pritvorenika, izrečene disciplinske mjere i sl.

(4) Evidenciju o pritvorenima vodi Ministarstvo pravde Republike Srpske.

Clan 199.

Smještaj pritvorenika

Pritvorenici se smještaju u prostorije odgovarajuće veličine koje odgovaraju potrebnim zdravstvenim uslovima. U istu prostoriju ne smiju biti smještena lica različitog pola. U pravilu, pritvorenici se neće smjestiti u istu prostoriju s licima koja izdržavaju kaznu zatvora. Pritvorenik se neće smjestiti zajedno s licima koja bi na njega mogla štetno djelovati ili s licima s kojima bi druženje moglo štetno uticati na vođenje postupka.

Clan 200.

Posebna prava pritvorenika

(1) Pritvorenici imaju pravo na osmocasovni neprekidni odmor u vremenu od 24 casa. Wima će se osigurati kretanje na otvorenom prostoru najmanje dva casa dnevno.

(2) Pritvorenik smije kod sebe imati predmete za ličnu upotrebu, higijenske potrepštine, o svom trošku nabavljati knjige, novine i drugu štampu, te imati druge predmete u količini i veličini koja ne ometa boravak u prostoriji i ne remeti kućni red. Prilikom prijema u pritvor od pritvorenika će se

prilikom licnog pretresa oduzeti predmeti u vezi s krivičnim djelom, a ostali predmeti koje pritvorenik ne smije imati u pritvoru prema njegovoj će se uputi pohraniti i čuvati ili predati licu koje odredi pritvorenik.

Clan 201.

Pravo na komunikaciju pritvorenika sa spoljnim svijetom i braniocem

(1) Po odobrenju sudije za prethodni postupak, odnosno sudije za prethodno saslušanje i pod njegovim nadzorom ili nadzorom lica koje on odredi, pritvorenika imaju pravo posjećivati, u okviru kućnog reda, braćni, odnosno vanbraćni drug i njegovi srodnici, a na njegov zahtjev - ljekar i druga lica. Pojedine posjete se mogu zabraniti ako bi zbog toga mogla nastati šteta za vođenje postupka.

(2) Sudija za prethodni postupak, odnosno sudija za prethodno saslušanje će odobriti konzularnom službeniku strane zemlje posjetu pritvoreniku koji je državljanin te zemlje, u skladu s kućnim redom pritvora.

(3) Pritvorenik se smije dopisivati s licima izvan zatvora sa znanjem i pod nadzorom sudije za prethodni postupak, odnosno sudije za prethodno saslušanje i sudije, odnosno predsjednika vijeća. Pritvoreniku se može zabraniti slanje i primanje pisama i drugih pošiljaka, ali ne i slanje molbe, pritužbe ili žalbe.

(4) Pritvorenik ne može koristiti mobitel, ali ima pravo, u skladu s kućnim redom, a pod nadzorom uprave pritvora, o svom trošku obavljati telefonske razgovore. Uprava pritvora u tu svrhu pritvorenicima obezbjeđuje potreban broj javnih telefonskih priključaka. Sudija za prethodni postupak, sudija za prethodno saslušanje, sudija ili predsjednik vijeća mogu zbog razloga sigurnosti ili postojanja nekog od razloga iz člana 189. stav 1. tač. a) do v) ovog zakona, rješenjem ograničiti ili zabraniti pritvoreniku korišćenje telefona.

(5) Pritvorenik ima pravo slobodne i neometane veze s braniocem.

Clan 202.

Disciplinski prestupi pritvorenika

(1) Za disciplinske prestupe pritvorenika sudija za prethodni postupak, odnosno sudija za prethodno saslušanje, sudija, odnosno predsjednik vijeća može, na prijedlog upravnika ustanove, izreći disciplinsku kaznu ograničenja posjeta i dopisivanja. To se ograničenje ne odnosi na komunikaciju pritvorenika s braniocem ili susrete s konzularnim službenikom.

(2) Disciplinski prestupi koji predstavljaju teže povrede su:

a) fizički napadi na druge pritvorenike, zaposlene ili službena lica, odnosno njihovo vrijeđanje,

b) izradivanje, primanje, unošenje i krijumčarenje predmeta za napad ili bjekstvo,

v) unošenje u ustanovu ili pripremanje u ustanovi opojnih sredstava ili alkohola,

g) povrede propisa o zaštiti na radu i protivpožarnoj zaštiti, kao i o sprečavanju posljedica prirodnih nepogoda,

d) namjerno prouzrokovana veća materijalna šteta,

d) nedolichno ponašanje pred drugim pritvorenicima ili službenim licima.

(3) Protiv rješenja o disciplinskoj kazni dopuštena je žalba vijecu iz člana 24. stav 5. ovog zakona u roku od 24 časa. žalba ne zadržava izvršenje rješenja.

(4) O primjeni prinudnih mjera prema pritvoreniku uprava ustanove će, bez odlaganja, izvjestiti nadležni sud.

Član 203.

Nadzor nad izvršenjem pritvora

(1) Nadzor nad izvršenjem pritvora obavlja predsjednik nadležnog suda.

(2) Predsjednik nadležnog suda ili sudija kojeg on odredi dužan je najmanje jednom u 15 dana obići pritvorenike i ako nađe da je to potrebno, i bez prisutnosti sudskog policajca, obavijestiti se kako se pritvorenicima hrane, kako zadovoljavaju ostale potrebe i kako se s njima postupa. Predsjednik suda, odnosno sudija kojeg on odredi, dužan je preduzeti potrebne mjere da se uklone nepravilnosti uocene pri obilasku ustanove. Predsjednik suda ne može odrediti da sudija za prethodni postupak umjesto njega obavlja nadzor nad izvršavanjem pritvora.

(3) Predsjednik suda, sudija za prethodni postupak ili sudija, odnosno predsjednik vijeca, nezavisno o nadzoru iz stava 2. ovog člana, mogu u svako doba obilaziti pritvorenike, s njima razgovarati i od njih primati pritužbe.

Član 204.

Kucni red u ustanovama za izdržavanje pritvora

Ministar pravde Republike Srpske propisuje kucni red u ustanovama za izdržavanje pritvora kojim će se pobliže urediti izvršavanje pritvora u skladu s odredbama ovog zakona.

Glava XVII

OSTALE ODREDBE

Član 205.

Odobrenje za gonjenje ucinilaca i gonjenje po prijedlogu

(1) Kada je ovim zakonom određeno da je za gonjenje pojedinih krivičnih djela potrebno prethodno odobrenje nadležnog državnog organa, tužilac ne može sprovesti istragu niti podici optužnicu, ako ne podnese dokaz da je odobrenje dato.

(2) Za krivična djela za koja se goni po prijedlogu oštećenog, prijedlog se podnosi nadležnom tužiocu u roku od tri mjeseca od dana kad je oštećeni saznao za krivično djelo i učinio.

Član 206.

Posebni uslovi za krivično gonjenje

(1) U slučaju kada je krivično djelo izvršeno van teritorije Bosne i Hercegovine, tužilac može preduzeti krivično gonjenje ako je to krivično djelo propisano u zakonu Republike Srpske.

(2) U slučaju iz stava 1. ovog člana tužilac će preduzeti krivično gonjenje samo u slučaju ako je izvršeno djelo propisano kao krivično djelo i po zakonu države na čijoj je teritoriji krivično djelo izvršeno. Ni u tom slučaju krivično gonjenje se neće preduzeti ako se po zakonu te države krivično gonjenje preduzima po zahtjevu oštećenog, a takav zahtjev nije podnesen.

(3) Tužilac može preduzeti krivično gonjenje bez obzira na zakon države na čijoj je teritoriji krivično djelo izvršeno, u slučaju da se radi o krivičnom djelu prema pravilima međunarodnog prava.

Član 207.

Obustava postupka u slučaju smrti osumnjicenog, odnosno optuženog

Kada se u toku krivičnog postupka utvrdi da je osumnjiceni, odnosno optuženi umro, postupak će se obustaviti.

Član 208.

Postupak u slučaju neuracunjivosti osumnjicenog, odnosno optuženog

Ako se u toku postupka utvrdi da je osumnjiceni, odnosno optuženi u vrijeme izvršenja krivičnog djela bio neuracunjiv, sud donosi odgovarajuću odluku sa članom 400. ovog zakona. Ako se osumnjiceni, odnosno optuženi nalazi u pritvoru ili u psihijatrijskoj ustanovi, neće se pustiti na slobodu već će sud donijeti rješenje o njegovom privremenom zadržavanju u trajanju do 30 dana od dana donošenja rješenja.

Član 209.

Duševno oboljenje osumnjicenog, odnosno optuženog u toku postupka

Kad se u toku krivičnog postupka utvrdi da je osumnjiceni, odnosno optuženi poslije izvršenog krivičnog djela obolio od nekog trajnog duševnog oboljenja, rješenjem će se prekinuti krivični postupak (član 399. ovog zakona).

Clan 210.

Kažnjavanje za odugovlačenje postupka

(1) Sud može u toku postupka kazniti novčanom kaznom do 5 000 KM tužioca, branioca, punomoćnika ili zakonskog zastupnika i oštećenog, ako su njihovi postupci očigledno upravljani na odugovlačenje krivičnog postupka.

(2) O kažnjavanju tužioca obavijestice se Visoko sudsko i tužilačko vijeće Republike Srpske, a o kažnjavanju advokata - nadležna advokatska komora.

Clan 211.

Primjena pravila međunarodnog prava

(1) U pogledu isključenja krivičnog gonjenja za lica koja uživaju pravo imuniteta u Bosni i Hercegovini, važe pravila međunarodnog prava.

(2) U slučaju sumnje da li se radi o tim licima, sud će se za objašnjenje obratiti Ministarstvu pravde Republike Srpske.

Clan 212.

Privremeno oduzimanje vozačke dozvole

(1) Ako se postupak vodi zbog krivičnog djela ugrožavanja javnog saobraćaja, sud može osumnjicenom, odnosno optuženom oduzeti vozačku dozvolu za vrijeme dok postupak traje.

(2) U hitnim slučajevima tužilac može odrediti mjeru iz stava 1. ovog člana o čemu odmah obavještava sudiju za prethodni postupak koji može u roku od 72 časa donijeti rješenje o privremenom oduzimanju vozačke dozvole. U slučaju da sudija za prethodni postupak ne donese rješenje o privremenom oduzimanju vozačke dozvole, tužilac će vozačku dozvolu vratiti osumnjicenom.

(3) Vozačka dozvola će se vratiti osumnjicenom, odnosno optuženom i prije završetka krivičnog postupka ako se može opravdano zaključiti da su prestali razlozi za njeno oduzimanje.

(4) Protiv rješenja donesenog u smislu st. 1. i 2. ovog člana dopuštena je žalba, koja ne zadržava izvršenje rješenja.

(5) Vrijeme za koje je vozačka dozvola oduzeta optuženom koji je na slobodi uračunava se u izrečenu mjeru bezbjednosti zabrane upravljanja motornim vozilom.

DIO DRUGI

TOK POSTUPKA

Glava XVIII

ISTRAGA

Clan 213.

Obaveza prijavljivanja krivicnog djela

(1) Službena i odgovorna lica u svim organima vlasti u Republici Srpskoj, javnim preduzecima i ustanovama dužni su da prijave krivicna djela o kojima su obaviješteni ili za koja saznaju na koji drugi nacin. U takvim okolnostima, službeno i odgovorno lice ce preduzeti mjere da bi se sacuvali tragovi krivicnog djela, predmeti na kojima je ili pomocu kojih je ucinjeno krivicno djelo i drugi dokazi o njima i obavijestice o tome, bez odlaganja, ovlašćeno službeno lice ili tužilaštvo.

(2) Zdravstveni radnici, nastavnici, vaspitaci, roditelji, staratelji, usvojitelji i druga lica koja su ovlašćena ili dužna da pružaju zaštitu i pomoc maloljetnim licima, da vrše nadzor, odgajanje i vaspitavanje maloljetnika, a koji saznaju ili ocjene da postoji sumnja da je maloljetno lice žrtva seksualnog, fizickog ili nekog drugog zlostavljanja, dužni su o toj sumnji odmah obavijestiti ovlašćeno službeno lice ili tužioca.

Clan 214.

Prijavljivanje krivicnog djela od strane gradana

(1) Gradanin ima pravo prijaviti izvršenje krivicnog djela.

(2) Svako je dužan prijaviti izvršenje krivicnog djela kada neprijavljivanje krivicnog djela predstavlja krivicno djelo.

Clan 215.

Podnošenje prijave

(1) Prijava se podnosi tužiocu, pismeno ili usmeno.

(2) Ako se prijava podnosi usmeno, lice koje podnosi prijavu upozorice se na posljedice lažnog prijavljivanja. O usmenoj prijavi sastavice se zapisnik, a ako je prijava saopštena telefonom, sacinice se službena zabilješka.

(3) Ako je prijava podnesena sudu ili ovlašćenom službenom licu, oni ce prijavu primiti i odmah i dostaviti tužiocu.

Clan 216.

Naredba o sprovođenju istrage

(1) Tužilac naređuje sprovođenje istrage ako postoje osnovi sumnje da je izvršeno krivično djelo.

(2) O sprovođenju istrage donosi se naredba, koja sadrži: podatke o učiniocu krivičnog djela ukoliko su poznati, opis djela iz kojeg proizilaze zakonska obilježja krivičnog djela, zakonski naziv krivičnog djela, okolnosti koje potvrđuju osnove sumnje za sprovođenje istrage i postojeće dokaze. U naredbi tužilac će navesti koje okolnosti treba istražiti i koje istražne radnje treba preduzeti.

(3) Tužilac neće narediti sprovođenje istrage ako je iz prijave i pratećih spisa očigledno da prijavljeno djelo nije krivično djelo, ako ne postoje osnovi sumnje da je prijavljeno lica učinilo krivično djelo, ako je nastupila zastarjelost ili je djelo obuhvaćeno amnestijom ili pomilovanjem ili ako postoje druge okolnosti koje isključuju krivično gonjenje.

(4) O nesprovođenju istrage, kao i o razlozima za to, tužilac će obavijestiti oštećenog i podnosioca prijave u roku od tri dana. Oštećeni i podnositelj prijave imaju pravo podnijeti pritužbu u roku od osam dana uredu tužioca.

Član 217.

Sprovođenje istrage

(1) U toku sprovođenja istrage tužilac može preduzeti sve istražne radnje, uključujući ispitivanja nje osumnjicenog i saslušanje oštećenog i svjedoka, vršenje uvidaja i rekonstrukcije događaja, preduzimanje posebnih mjera koje obezbjeđuju sigurnost svjedoka i informacija i naređivanje potrebnih vještacenja.

(2) O preduzetim istražnim radnjama sastavlja se zapisnik u skladu sa ovim zakonikom.

Član 218.

Nadzor tužioca nad radom ovlašćenih službenih lica

(1) Ako postoje osnovi sumnje da je izvršeno krivično djelo za koje je zakonom propisana kazna zatvora preko pet godina, ovlašćeno službeno lice je dužno odmah obavijestiti tužioca i pod njegovim nadzorom preduzeti potrebne mjere da se pronade izvršilac krivičnog djela, da se spriječi skrivanje ili bjekstvo osumnjicenog ili sauesnika, da se otkriju i sauvaju tragovi krivičnog djela i predmeti koji mogu poslužiti kao dokazi i da se prikupe sve informacije koje mogu biti korisne u krivičnom postupku.

(2) Ako postoje osnovi sumnje da je izvršeno krivično djelo iz stava 1. ovog člana, ovlašćeno službeno lice dužno je u slučaju opasnosti od odlaganja preduzeti neophodne radnje radi izvršenja zadataka iz stava 1. ovog člana. Prilikom preduzimanja ovih radnji, ovlašćeno službeno lice dužno je postupiti po ovom zakonu. O svemu što je preduzeto, ovlašćeno službeno lice dužno je odmah obavijestiti tužioca i dostaviti prikupljene predmete koji mogu poslužiti kao dokaz.

(3) Ako postoje osnovi sumnje da je izvršeno krivično djelo za koje je zakonom propisana kazna zatvora do pet godina, ovlašćeno službeno lice je dužno obavijestiti tužioca o svim raspoloživim informacijama i istražnim radnjama koje je preduzelo najkasnije tri dana od dana saznanja o postojanju nje osnova sumnje da je krivično djelo učinjeno.

(4) U slučajevima iz st. 1. do 3. ovog člana tužilac će donijeti naredbu o sprovođenju istrage ako to ocijeni potrebnim.

Član 219.

Uzimanje izjava i prikupljanje dokaza

(1) Radi izvršenja zadataka iz člana 216. ovog zakona, ovlašteno službeno lice može: prikupljati potrebne izjave od lica; izvršiti potreban pregled prevoznih sredstava, putnika i prtljaga; ograničiti kretanje na određenom prostoru za vrijeme potrebno da se obavi određena radnja; preduzeti potrebne mjere u vezi sa utvrđivanjem identiteta lica i predmeta; raspisati potragu za licem i stvarima za kojima se traga; u prisustvu odgovornog lica pretražiti određene objekte i prostorije državnih organa, javnih preduzeća i ustanova; obaviti uvid u određenu njihovu dokumentaciju, kao i preduzeti druge potrebne mjere i radnje. O činjenicama i okolnostima koje su utvrđene pri preduzimanju pojedinih radnji, kao i o predmetima koji su pronađeni ili oduzeti, sastavice se zapisnik ili službena zabilješka.

(2) Pri prikupljanju izjava od lica, ovlašteno službeno lice može izdati pismeni poziv licu da dođe u službene prostorije, pod uslovom da se u pozivu naznače razlozi pozivanja. Lice ne mora dati nikakvu izjavu ili odgovarati na pitanja koja mu ovlašteno službeno lice postavlja, osim davanja ličnih podataka, o čemu će ga ovlašteno službeno lice poučiti.

(3) Prilikom prikupljanja izjava od lica, ovlašteno službeno lice će postupiti u skladu sa članom 142. ovog zakona, odnosno u skladu sa članom 150. ovog zakona. U tom slučaju se zapisnici o prikupljenim obavještenjima mogu upotrijebiti kao dokazi u krivičnom postupku.

(4) Lice prema kome je primjenjena neka od radnji ili mjera iz ovog člana ima pravo da podnese pritužbu tužiocu u roku od tri dana. Tužilac će provjeriti osnovanost pritužbe i ako utvrdi da su se u preduzetim radnjama ili mjerama stekla obilježja krivičnog djela ili povreda radne obaveze, postupice prema pritužbi u skladu sa zakonom.

(5) Na osnovu prikupljenih izjava i dokaza koji su otkriveni, ovlašteno službeno lice sastavlja izvještaj. Uz izvještaj se dostavljaju i predmeti, skice, fotografije, pribavljeni izvještaji, spisi o preduzetim mjerama i radnjama, službene zabeleške, izjave i drugi materijali koji mogu biti korisni za uspješno vođenje postupka, uključujući sve činjenice i dokaze koji idu u korist osumnjicenom. Ako ovlašteno službeno lice poslije podnošenja izvještaja sazna za nove činjenice, dokaze ili tragove krivičnog djela, dužno je prikupljati potrebna obavještenja i izvještaj o tome, kao dopunu prethodnog izvještaja, odmah predati tužiocu.

(6) Tužilac može prikupljati izjave i od lica koja se nalaze u pritvoru ako je to potrebno radi otkrivanja drugih krivičnih djela istog lica, njegovih saradnika ili krivičnih djela drugih učinilaca.

Član 220.

Zadržavanje na mjestu izvršenja krivičnog djela

(1) Ovlašteno službeno lice ima pravo da lica zatečena na mjestu izvršenja krivičnog djela zadrži radi prikupljanja obavještenja ako ta lica mogu dati obavještenja važna za krivični postupak i o

tome je dužno obavijestiti tužioca. Zadržava nje tih lica na mjestu izvršenja krivičnog djela ne može trajati duže od šest casova.

(2) Ovlašćeno službeno lice može fotografisati i uzimati otiske prstiju lica za koje postoje osnovi sumnje da je izvršilo krivično djelo. Kada to doprinosi efikasnosti postupka, ovlašćeno službeno lice može javno objaviti fotografiju tog lica, ali samo po odobrenju tužioca.

(3) Ako je potrebno da se utvrdi od koga poticu otisci prstiju na pojedinim predmetima, ovlašćeno službeno lice može uzimati otiske prstiju od lica za koja postoji vjerovatnoća da su mogla doći u dodir s tim predmetima.

(4) Lice prema kome je preduzeta neka od radnji iz ovog člana ima pravo da podnese pritužbu tužiocu.

Član 221.

Uvidaj i vještace nje

Ovlašćeno službeno lice može, izuzetno, nakon obavještanja tužioca, izvršiti uvidaj i odrediti potrebna vještacenja, osim obdukcije i ekshumacije leša. Ako je tužilac prisutan na licu mjesta u toku vršenja uvidaja od strane ovlašćenih službenih lica, može tražiti da ovlašćeno službeno lice izvrši određene radnje koje on smatra neophodnim. Sve radnje preduzete tokom uvidaja moraju se dokumentovati i detaljno obrazložiti kako u zapisniku, tako i u posebnom službenom izvještaju.

Član 222.

Obdukcija i ekshumacija

Ukoliko postoji sumnja ili je očigledno da je smrt prouzrokovana krivičnim djelom ili je u vezi sa izvršenjem krivičnog djela, tužilac će narediti izvođenje obdukcije. Ako je leš već zakopan, odrediće se ekshumacija u cilju njegovog pregleda i obdukcije, o čemu će tužilac zatražiti naredbu od suda.

Član 223.

Sudsko obezbjeđenje dokaza

(1) Kada je u interesu pravde da se svjedok sasluša kako bi se njegov iskaz koristio na glavnom pretresu zato što postoji mogućnost da neće biti dostupan sudu za vrijeme suđenja, sudija za prethodni postupak može, na prijedlog stranaka ili branioca, narediti da se izjava tog svjedoka uzme na posebnom saslušanju. Saslušanje će se sprovesti u skladu sa članom 269. ovog zakona.

(2) Prije upotrebe izjave svjedoka iz stava 1. ovog člana, stranka, odnosno branilac koji traže da se izjava uzme u obzir kao dokaz na glavnom pretresu, mora dokazati da je, i pored svih uložениh napora da se osigura prisustvo svjedoka na glavnom pretresu, svjedok ostao nedostupan. Ova izjava se ne može koristiti ako je svjedok prisutan na glavnom pretresu.

(3) Ukoliko stranke ili branilac smatraju da će doći do nestanka određenog dokaza, odnosno do nemogućnosti izvođenja takvog dokaza na glavnom pretresu, predložice sudiji za prethodni postupak preduzimanje neophodne radnje u cilju obezbjeđenja dokaza. Ako sudija za prethodni postupak prihvati prijedlog o preduzimanju radnje dokazivanja, obavijestice o tome stranke i branioca.

(4) Ako sudija za prethodni postupak odbije prijedlog iz st. 1. i 3. ovog člana, donijet će rješenje protiv kojeg se može izjaviti žalba vijeću iz člana 24. stav 5. ovog zakona.

Član 224.

Obustava istrage

(1) Tužilac će naredbom obustaviti istragu ukoliko se ustanovi da:

a) djelo koje je učinio osumnjičeni nije krivično djelo,

b) nema dovoljno dokaza da je osumnjičeni učinio krivično djelo,

v) je djelo obuhvaćeno amnestijom, pomilovanjem ili zastarom ili postoje druge smetnje koje isključuju krivično gonjenje,

g) ako je osumnjičeni umro.

(2) O obustavi istrage tužilac će obavijestiti oštećenog koji ima prava predviđena u članu 216. stav 4. ovog zakona.

(3) Tužilac, u slučajevima iz stava 1. tačka b) ovog člana može ponovo otvoriti istragu ako se dobiju dodatne informacije koje pružaju dovoljno razloga za vjerovanje da je osumnjičeni počinio krivično djelo.

Član 225.

Okončanje istrage

(1) Tužilac okončava istragu kad nađe da je stanje stvari dovoljno razjašnjeno da se može podići optužnica. Okončanje istrage će se zabilježiti u spisu.

(2) Prije okončanja istrage tužilac će saslušati osumnjičenog, ukoliko ranije nije bio saslušan.

(3) Ako se istraga ne završi u roku od šest mjeseci od donošenja naredbe o sprovođenju istrage, potrebne mjere da bi se istraga okončala, preduzeće kolegij tužilaštva.

Glava XIX

POSEBNE ISTRA@NE RADWE

Clan 226.

Vrste posebnih istražnih radnji i uslovi za njihovu primjenu

(1) Protiv lica za koje postoje osnovi sumnje da je samo ili zajedno s drugim licima učestvovalo ili učestvuje u izvršenju krivičnog djela iz člana 227. ovog zakona mogu se odrediti posebne istražne radnje, ako se na drugi način ne mogu pribaviti dokazi ili bi njihovo pribavljanje bilo povezano s nesrazmjernim teškocama.

(2) Istražne radnje iz stava 1. ovog člana su:

- a) nadzor i tehničko snimanje telekomunikacija,
- b) pristup kompjuterskim sistemima i kompjutersko sravnjenje podataka,
- v) nadzor i tehničko snimanje prostorija,
- g) tajno praćenje i tehničko snimanje lica i predmeta,
- d) prikriveni istražitelj,
- d) simulovani otkup predmeta i simulovano davanje potkupnine,
- e) nadzirani prevoz i isporuka predmeta.

(3) Istražne radnje iz stava 2. ovog člana mogu se odrediti i prema licu za koje postoje osnovi sumnje da učiniocu, odnosno od učinioca krivičnog djela iz člana 227. ovog zakona prenosi informacije u vezi s krivičnim djelom, odnosno da učinilac koristi njegovo sredstvo telekomunikacije.

(4) Na razgovore lica iz stava 1. ovog člana i njegovog branioca shodno se primjenjuju odredbe o komunikaciji osumnjicenog i branioca.

(5) Pri izvršavanju mjera iz tac. d) i d) stav 2. ovog člana policijski organi ili druga lica ne smiju preduzimati aktivnosti koje predstavljaju podstrekavanje na izvršenje krivičnog djela. Ako su preuzete takve aktivnosti, to je okolnost koja isključuje krivično gonjenje podstrekavanog lica za krivično djelo učinjeno u vezi s ovim radnjama.

Clan 227.

Krivična djela za koja se mogu odrediti posebne istražne radnje

Radnje iz člana 226. stav 2. ovog zakona mogu se odrediti za krivična djela:

- a) protiv Republike Srpske,
- b) protiv covječnosti i međunarodnog prava,

v) terorizma,

g) za koja se prema Krivичnom zakonu može izreci kazna zatvora najmanje tri godine ili teža kazna.

Clan 228.

Nadležnost za odredivanje i trajanje istražnih radnji

(1) Istražne radnje iz člana 226. stav 2. ovog zakona određuje naredbom sudija za prethodni postupak, na obrazloženi prijedlog tužioca, koji sadrži: podatke o licu protiv koga se radnja preduzima, osnove sumnje iz st. 1. ili 3. ovog zakona, razloge za njeno preduzimanje i ostale bitne okolnosti koje zahtijevaju preduzimanje radnji, navođenje radnje koja se zahtijeva i način njenog izvođenja, obim i trajanje radnje. Naredba sadrži iste podatke kao i prijedlog tužioca, kao i utvrđivanje trajanja naredene radnje.

(2) Izuzetno, ako se pismena naredba ne može dobiti na vrijeme i ako postoji opasnost od odlaganja, može se započeti sa izvršavanjem istražne radnje iz člana 226. ovog zakona i na osnovu usmene naredbe sudije za prethodni postupak. Pismeni nalog sudije za prethodni postupak mora biti pribavljen u roku od 24 časa od izdavanja usmene naredbe.

(3) Istražne radnje iz tac. a), b), v), g) i e) stava 2. člana 226. ovog zakona mogu trajati najduže do mjesec dana, a iz posebno važnih razloga mogu se, na obrazloženi prijedlog tužioca, produžiti za još mjesec dana, s tim da mjere iz tac. a), b) i v) mogu trajati ukupno najduže šest mjeseci, a mjere iz tac. g) i e) ukupno najduže tri mjeseca. Zahtjev za radnju iz člana 226. stav 2. tačka d) ovog zakona se može odnositi samo na jednokratni akt, a zahtjev za svaku narednu radnju protiv istog lica mora sadržavati razloge koji opravdavaju njenu upotrebu.

(4) Naredba sudije za prethodni postupak kao i prijedlog tužioca iz stava 1. ovog člana čuvaju se u posebnom omotu. Tužilac i sudija za prethodni postupak će sastavljanjem ili prepisom zapisnika bez navođenja ličnih podataka prikrivenog istražitelja i informatora ili na drugi odgovarajući način spriječiti da neovlašćena lica, osumnjičeni i njegov branilac otkriju identitet prikrivenog istražitelja i informatora.

(5) Sudija za prethodni postupak mora pismenim nalogom, bez odlaganja, obustaviti izvršenje preduzetih radnji ako su prestali razlozi zbog kojih su radnje bile određene.

(6) Naredbu iz stava 1. ovog člana izvršava policijski organ. Preduzeca koja vrše prenos informacija dužna su tužiocu i policijskim organima omogućiti sprovođenje radnji iz člana 226. stav 2. tačka a) ovog zakona.

Clan 229.

Materijal dobijen preduzimanjem radnji i obavještanje o preduzetim radnjama

(1) Po prestanku primjene radnji iz člana 226. ovog zakona policijski organi moraju sve informacije, podatke i predmete dobijene preduzetim radnjama, kao i izvještaj o tome predati tužiocu. Tužilac je dužan dostaviti sudiji za prethodni postupak pismeni izvještaj o preduzetim

radnjama. Na osnovu podnesenog izvještaja sudija za prethodni postupak provjerava da li je postupljeno po njegovoj naredbi.

(2) Ako tužilac odustane od krivičnog gonjenja, odnosno ako informacije i podaci pribavljeni primjenom naredenih radnji nisu potrebni za krivični postupak, uništice se pod nadzorom sudije za prethodni postupak, koji će o tome sastaviti posebni zapisnik. O preduzimanju radnji, razlozima za njihovo preduzimanje, informaciji da dobijeni materijal nije bio osnov za krivično gonjenje i da je uništen, pismeno se obavještava lice protiv koga je neka od radnji iz člana 226. stav 2. ovog zakona bila preduzeta.

(3) Sudija za prethodni postupak će, bez odlaganja, a nakon preduzimanja radnji iz člana 226. ovog zakona, obavijestiti lice protiv kojeg je radnja bila preduzeta. Lice protiv kojeg je radnja bila preduzeta može od suda zatražiti ispitivanje zakonitosti naredbe i nacina na koji je sprovedena radnja.

(4) Podaci i informacije dobijeni preduzimanjem radnji iz člana 226. stav 2. ovog zakona čuvaju se dok se čuva sudski spis.

Član 230.

Slučajni nalazi

Ne mogu se koristiti kao dokaz informacije i podaci dobijeni preduzimanjem radnji iz člana 226. ovog zakona ako se ne odnose na krivično djelo navedeno u članu 227. ovog zakona.

Član 231.

Postupanje bez sudskog naloga ili izvan njenog okvira

Ako su radnje iz člana 227. ovog zakona preduzete bez naloga sudije za prethodni postupak ili u suprotnosti s njom, sud na pribavljenim podacima ili dokazima ne može zasnovati svoju odluku.

Član 232.

Korišćenje dokaza pribavljenih posebnim radnjama

Tehničke snimke, isprave i predmeti pribavljeni pod uslovima i na način propisan ovim zakonom mogu se koristiti kao dokazi u krivičnom postupku. Prikriveni istražitelji i informatori iz člana 226. stav 2. tačka d) ovog zakona, kao i lica koja su provela istražne radnje iz člana 226. stav 2. tačka d) ovog zakona - mogu se saslušati kao svjedoci o toku sprovođenja radnji.

Glava XX

POSTUPAK OPTU@EWA

Član 233.

Podizanje optužnice

(1) Kad u toku istrage tužilac nade da postoji dovoljno dokaza iz kojih proizilazi osnovana sumnja da je osumnjiceni učinio krivično djelo, pripremi i uputi optužnicu sudiji za prethodno saslušanje.

(2) Nakon podizanja optužnice osumnjiceni, odnosno optuženi i branilac imaju pravo uvida u sve spise i dokaze.

(3) Nakon podizanja optužnice stranke ili branilac mogu predlagati sudiji za prethodno saslušanje preduzimanje radnji u skladu s članom 223. ovog zakona.

Član 234.

Sadržaj optužnice

(1) Optužnica sadrži:

a) naziv suda,

b) ime i prezime osumnjicenog, s licnim podacima,

v) opis djela iz kog proizlaze zakonska obilježja krivičnog djela, vrijeme i mjesto izvršenja krivičnog djela, predmet na kome je i sredstvo kojim je izvršeno krivično djelo, kao i ostale okolnosti potrebne da se krivično djelo što preciznije odredi,

g) zakonski naziv krivičnog djela, s navođenjem odredbe krivičnog zakona,

d) prijedlog o dokazima koje treba izvesti, uz naznačenje imena svjedoka, i vještaka, spisa koje treba pročitati i predmeta koji služe kao dokaz,

d) rezultat istrage,

e) materijal koji potkrepljuje navode optužnice.

(2) Jednom optužnicom može se obuhvatiti više krivičnih djela ili više osumnjiceni.

(3) Ako se osumnjiceni nalazi na slobodi, u optužnici se može predložiti da se odredi pritvor, a ako se nalazi u pritvoru može se predložiti da se pritvor produži ili da se pusti na slobodu.

Član 235.

Odlučivanje o optužnici

(1) Sudija za prethodno saslušanje može potvrditi ili odbiti sve ili pojedine tačke optužnice u roku od osam dana od dana prijema optužnice. Ukoliko odbije sve ili pojedine tačke optužnice, sudija za

prethodno saslušanje donosi rješenje koje se dostavlja tužiocu. Protiv ovog rješenja žalba nije dozvoljena.

(2) Prilikom potvrđivanja optužnice, sudija za prethodno saslušanje proučava svaku tačku optužnice i materijale koje mu je dostavio tužilac, kako bi utvrdio postojanje osnovane sumnje.

(3) Pošto se potvrde pojedine ili sve tačke optužnice, osumnjiceni dobija status optuženog. Sudija za prethodno saslušanje dostavlja optužnicu optuženom i njegovom braniocu.

(4) Sudija za prethodno saslušanje dostavlja optužnicu optuženom koji je na slobodi bez odlaganja, a ako se nalazi u pritvoru u roku od 24 časa po potvrđivanju optužnice. Sudija za prethodno saslušanje obavijestuje optuženog da će u roku od 15 dana od dana dostavljanja optužnice biti pozvan da se izjasni da li priznaje ili porice krivnju za svaku tačku optužnice, da li namjerava podnijeti prethodne prigovore, te da navede prijedloge dokaza koje treba izvesti na glavnom pretresu.

(5) Nakon odbijanja svih ili pojedinih tačaka u optužnici, tužilac može podnijeti novu ili izmijenjenu optužnicu, koja može biti zasnovana na novim dokazima. Nova, odnosno izmijenjena optužnica podnosi se na potvrđivanje.

Clan 236.

Izjašnjenje o krivnji

(1) Izjavu o krivnji optuženi daje sudiji za prethodno saslušanje u prisustvu tužioca i branioca. Izjava o krivnji se unosi u zapisnik. Ukoliko se optuženi ne izjasni o krivnji, sudija za prethodno saslušanje će po službenoj dužnosti unijeti u zapisnik da optuženi porice krivnju.

(2) Ako se optuženi izjasni da je kriv, sudija za prethodno saslušanje će uputiti predmet sudiji, odnosno vijeću radi zakazivanja ročišta na kome će se utvrditi postojanje uslova iz člana 238. ovog zakona.

(3) Ukoliko se optuženi proglasi krivim nakon završetka glavnog pretresa ili promijeni svoju prvobitnu izjavu o poricanju krivnje i naknadno prizna krivnju, njegova izjava o poricanju krivnje neće biti uzeta u obzir kod odmjerenja sankcije.

(4) Nakon unošenja izjave o poricanju krivnje u zapisnik, sudija za prethodno saslušanje će proslijediti predmet sudiji, odnosno vijeću kojem je predmet dodijeljen u svrhu zakazivanja glavnog pretresa i to najkasnije u roku od 60 dana od dana izjašnjavanja o krivnji. Ovaj rok se izuzetno može produžiti za još 30 dana.

Clan 237.

Razmatranje izjave o priznanju krivnje

(1) Prilikom razmatranja izjave o priznanju krivnje, sud provjerava:

a) da li je do izjave o priznanju krivnje došlo dobrovoljno, svjesno i sa razumijevanjem, kao i nakon upoznavanja o mogućim posljedicama, uključujući i posljedice vezane za imovinskopravni zahtjev i troškove krivičnog postupka,

b) da postoji dovoljno dokaza o krivnji optuženog.

(2) Ako sud prihvati izjavu o priznanju krivnje, izjava optuženog će se unijeti u zapisnik. Istovremeno određuje se datum održavanja pretresa za izricanje krivičnopravne sankcije i to u roku od najkasnije tri dana.

(3) Ako sud odbaci izjavu o priznanju krivnje, o tome će obavijestiti stranke i branioca i to konstatovati u zapisniku. Izjava o priznanju krivnje ne može se koristiti kao dokaz u krivičnom postupku.

Član 238.

Pregovaranje o krivnji

(1) Osumnjiceni, odnosno optuženi i njegov branilac mogu prije glavnog pretresa pregovarati sa tužiocem o uslovima priznavanja krivnje za djelo za koje se osumnjiceni, odnosno optuženi tereti.

(2) Prilikom pregovora sa osumnjicenicima, odnosno optuženim i njegovim braniocem o priznanju krivnje u skladu sa stavom 1. ovog člana, tužilac može predložiti izricanje kazne ispod zakonom određenog minimuma kazne zatvora za to krivično djelo, odnosno blažu sankciju za osumnjicenog, odnosno optuženog.

(3) Sporazum o priznanju krivnje sacinjava se u pismenom obliku i sudija za prethodno saslušanje, odnosno vijeće može ga usvojiti ili odbaciti.

(4) Prilikom razmatranja sporazuma o priznanju krivnje, sud provjerava:

a) da se do sporazuma o priznanju krivnje došlo dobrovoljno, svjesno i sa razumijevanjem, kao i nakon upoznavanja o mogućim posljedicama, uključujući i posljedice vezane za imovinskopravni zahtjev i troškove krivičnog postupka,

b) da postoji dovoljno dokaza o krivnji osumnjicenog, odnosno optuženog,

v) da osumnjiceni, odnosno optuženi razumije da se sporazumom o priznanju krivnje odriče prava na sudenje i da ne može uložiti žalbu na krivičnopravnu sankciju koja će mu se izreći.

Član 239.

Odluke suda o priznavanju krivnje

(1) Ako sud prihvati sporazum o priznanju krivnje, izjava osumnjicenog odnosno optuženog će se unijeti u zapisnik. Istovremeno će se odrediti datum održavanja pretresa za izricanje krivičnopravne sankcije predviđene sporazumom iz stava 3. ovog člana i to u roku od najkasnije tri dana.

(2) Ako sud odbaci sporazum o priznanju krivnje, o tome će obavijesiti stranke i branioca i to konstatovati u zapisnik. Priznanje dato pred sudijom za prethodno saslušanje, sudijom za prethodni postupak, odnosno vijećem ne može se koristiti kao dokaz u krivičnom postupku.

(3) O rezultatima pregovaranja o krivnji, sud će obavijestiti oštećenog.

Član 240.

Povlačenje optužnice

(1) Tužilac može povući optužnicu, bez prethodnog odobrenja, do njenog potvrđivanja, a nakon toga, pa do početka glavnog pretresa - samo uz odobrenje sudije za prethodno saslušanje koji je potvrdio optužnicu.

(2) U slučaju iz stava 1. ovog člana postupak se obustavlja rješenjem o čemu se odmah obavještavaju osumnjičeni, odnosno optuženi i branilac, kao i oštećeni.

Član 241.

Razlozi za prigovor i odluka o prigovoru

(1) Prethodnim prigovorima se:

a) osporava nadležnost,

b) ukazuje na formalne nedostatke u optužnici,

v) osporava zakonitost dokaza ili dobijenog priznanja,

g) zahtijeva spajanje ili razdvajanje postupka,

d) osporava odluku o odbijanju zahtjeva za postavljanje branioca na osnovu člana 47. stav 1. ovog zakona.

(2) Prethodni prigovori podnose se sudu pismeno u roku od 15 dana od dana uručivanja optužnice, a o njima će se odlučiti do dostavljanja predmeta sudiji, odnosno vijeću u svrhu zakazivanja glavnog pretresa.

(3) O prethodnim prigovorima odlučuje sudija za prethodno saslušanje koji ne može učestvovati u sudenju. Protiv rješenja kojim se odlučuje o prethodnim prigovorima žalba nije dozvoljena.

DIO TREĆI

Glava XXI

GLAVNI PRETRES

1. Javnost glavnog pretresa

Clan 242.

Opšta javnost

- (1) Glavni pretres je javan.
- (2) Glavnom pretresu mogu prisustvovati samo punoljetna lica.
- (3) Lica koja su prisutna na glavnom pretresu ne smiju nositi oružje ili opasno oruđe, osim cuvara optuženog i lica kojima to dozvoli sudija, odnosno predsjednik vijeća.

Clan 243.

Isključenje javnosti

- (1) Od otvaranja zasjedanja pa do završetka glavnog pretresa sudija, odnosno vijeće može u svako doba, po službenoj dužnosti ili po prijedlogu stranaka i branioca, ali uvijek po njihovom saslušanju, isključiti javnost za cio glavni pretres ili jedan njegov dio, ako je to u interesu državne bezbjednosti ili ako je to potrebno radi cuvanja državne, vojne, službene ili važne poslovne tajne, cuvanja javnog reda, zaštite morala u demokratskom društvu, licnog i intimnog života optuženog ili oštećenog ili zaštite interesa maloljetnika ili svjedoka.
- (2) Odluku o isključenju javnosti donosi sudija, odnosno vijeće rješenjem koje mora biti obrazloženo i javno objavljeno.
- (3) Rješenje o isključenju javnosti može se pobijati samo u žalbi na presudu.

Clan 244.

Na koga se ne odnosi isključenje javnosti

- (1) Isključenje javnosti ne odnosi se na stranke, branioca, oštećenog, zakonskog zastupnika i punomocnika.
- (2) Sudija, odnosno vijeće može dopustiti da glavnom pretresu na kome je javnost isključena budu prisutna službena lica, naučni i javni radnici, a na zahtjev optuženog može to dopustiti i njegovom bratom, odnosno vanbratom drugu i bliskim srodnicima.
- (3) Sudija, odnosno vijeće će upozoriti lica koja su prisutna glavnom pretresu na kome je javnost isključena da su dužna da kao tajnu cuvaju sve ono što su na pretresu saznala i ukazace im da odavanje tajne predstavlja krivično djelo.

2. Rukovođenje glavnim pretresom

Clan 245.

Obavezno prisustvo na glavnom pretresu

- (1) Sudija, odnosno članovi vijeća i zapisničar moraju biti neprekidno na glavnom pretresu.
- (2) Ako je u izgledu da će glavni pretres trajati duže, predsjednik vijeća može zatražiti od predsjednika suda da odredi jednog ili dvojicu sudija da prisustuju glavnom pretresu, kako bi zamijenili članove vijeća u slučaju njihove spriječivosti.

Clan 246.

Obaveze sudije, odnosno predsjednika vijeća

- (1) Sudija, odnosno predsjednik vijeća rukovodi glavnim pretresom.
- (2) Dužnost sudije, odnosno predsjednika vijeća je da se stara za svestrano pretresanje predmeta, utvrđivanje istine i otklanjanje svega što odugovlači postupak, a ne doprinosi razjašnjenju stvari.
- (3) Ukoliko ovim zakonom nije drugačije propisano o predlozima stranaka i branioca, odlučuje sudija odnosno predsjednik vijeća.
- (4) Odluke sudije, odnosno predsjednika vijeća se uvijek objavljuju s kratkim obrazloženjem razmatranih činjenica i unose u zapisnik o glavnom pretresu.

Clan 247.

Redoslijed radnji glavnog pretresa

Glavni pretres teče redom koji je određen u ovom zakonu, ali sudija, odnosno predsjednik vijeća može odrediti da se odstupi od redovnog toka raspravljanja zbog posebnih okolnosti, a naročito zbog broja optuženih, broja krivičnih djela i obima dokaznog materijala. U zapisnik o glavnom pretresu unijet će se razlozi za što se glavni pretres ne održava prema zakonom utvrđenom redoslijedu.

Clan 248.

Dužnost sudije, odnosno predsjednika vijeća

- (1) Dužnost sudije, odnosno predsjednika vijeća je da se stara o održavanju reda u sudnici i dostojanstvu suda. Sudija, odnosno predsjednik vijeća može odmah poslije otvaranja zasjedanja upozoriti lica koja su prisutna na glavnom pretresu da se pristojno ponašaju i da ne ometaju rad suda. Sudija, odnosno predsjednik vijeća može odrediti pretresanje lica koja prisustvuju na glavnom pretresu.

(2) Sudija, odnosno predsjednik vijeća može narediti da se sa zasjedanja udalje sva lica koja kao slušaoci prisustvuju glavnom pretresu, ako su se mjere za održavanje reda predviđene u ovom zakonu pokazale neefikasnim za osiguranje nesmetanog održavanja glavnog pretresa.

(3) U sudnici je zabranjeno filmsko ili televizijsko snimanje. Izuzetno, predsjednik suda može dozvoliti takvo snimanje na glavnom pretresu. Ako je snimanje odobreno, sudija, odnosno predsjednik vijeća može na glavnom pretresu, iz opravdanih razloga, odlučiti da se pojedini dijelovi glavnog pretresa ne snimaju.

Član 249.

Kažnjavanje zbog narušavanja reda i procesne discipline

(1) Sudija, odnosno predsjednik vijeća može udaljiti lice iz sudnice da bi zaštitilo pravo na pravedno i javno suđenje ili da bi održalo dostojanstveno i nesmetano suđenje.

(2) Sudija, odnosno predsjednik vijeća može narediti da se optuženi udalji iz sudnice za određeni vremenski period ukoliko optuženi i nakon upozorenja nastavi s nedolicevim ponašanjem zbog kojeg je opravdano njegovo udaljenje iz sudnice. U tom vremenskom periodu sudija, odnosno predsjednik vijeća može nastaviti postupak, ukoliko optuženi ima branioca.

(3) Ako tužilac, branilac, oštećeni, zakonski zastupnik, punomoćnik oštećenog, svjedok, vještak, tumač ili drugo lice koje prisustvuje glavnom pretresu ometa red ili se ne pokorava naređenjima sudije, odnosno predsjednika vijeća za održavanje reda - sudija, odnosno predsjednik vijeća će ga upozoriti. Ako upozorenje bude bezuspješno, sudija, odnosno predsjednik vijeća može narediti da se lice udalji iz sudnice i kazni novčanom kaznom do 10.000 KM. Ako tužilac ili branilac budu udaljeni iz sudnice, sudija, odnosno predsjednik vijeća će obavijestiti Visoko sudsko i tužilačko vijeće Republike Srpske ili advokatsku komoru čiji je branilac član - radi preduzimanja daljih mjera.

(4) Braniocu ili punomoćniku oštećenog koji, nakon što je kažnjen, produži da narušava red, sudija, odnosno predsjednik vijeća može uskratiti da lje zastupanje na glavnom pretresu i kazniti novčanom kaznom do 30.000 KM. Rješenje o tome, s obrazloženjem, unosi se u zapisnik o glavnom pretresu. Protiv ovog rješenja dozvoljena je posebna žalba. Glavni pretres će se prekinuti ili odložiti, dok optuženi ne uzme drugog branioca i ne pripremi za odbranu.

Član 250.

Davanje lažnog iskaza od strane svjedoka ili vještaka

Ako postoji osnovana sumnja da je svjedok ili vještak na glavnom pretresu dao lažni iskaz, sudija, odnosno predsjednik vijeća može narediti da se sacini poseban prepis zapisnika o iskazu svjedoka ili vještaka koji će se dostaviti tužiocu.

3. Pretpostavke za održavanje glavnog pretresa

Član 251.

Otvaranje zasjedanja

Sudija, odnosno predsjednik vijeća otvara zasjedanje i objavljuje predmet glavnog pretresa. Zatim će sudija, odnosno predsjednik vijeća utvrditi da li su došla sva pozvana lica, a ako nisu, provjerice da li su im pozivi uručeni i da li su svoj izostanak opravdala.

Clan 252.

Nedolazak tužioca, odnosno lica koje ga zamjenjuje na glavni pretres

(1) Ako tužilac ili lice koje ga zamjenjuje koje je uredno pozvano ne dode na glavni pretres, glavni pretres će se odložiti. Sudija, odnosno predsjednik vijeća pozvace tužioca, odnosno lice koje ga zamjenjuje da iznese razloge svog nedolaska. Na osnovu izjave, sudija će utvrditi da li on treba biti kažnjen. Ako se tužilac, odnosno lice koje ga zamjenjuje kašnjava, obavezno se o tome obavještava Visoko sudsko i tužilačko vijeće Republike Srpske.

(2) Sudija, odnosno predsjednik vijeća može izreći novčanu kaznu do 5.000 KM tužiocu, odnosno licu koje ga zamjenjuje koje se na uredno dostavljen poziv suda nije odazvalo i nije opravdalo svoj izostanak.

Clan 253.

Nedolazak optuženog na glavni pretres

(1) Ako je optuženi uredno pozvan, a ne dode niti svoj izostanak opravda, sudija, odnosno predsjednik vijeća će odložiti glavni pretres i narediti da se optuženi na iduci glavni pretres prinudno dovede. Ako do privođenja optuženi opravda izostanak, sudija, odnosno predsjednik vijeća će opozvati naredbu o prinudnom dovodenju.

(2) Ako optuženi koji je uredno pozvan očigledno izbjegava da dode na glavni pretres i ako prinudno dovodenje nije uspelo, sudija, odnosno predsjednik vijeća može optuženom odrediti pritvor.

(3) Protiv rješenja o određivanju pritvora, dozvoljena je žalba koja ne odlaže njegovo izvršenje.

(4) Ako ne bude ranije ukinut, pritvor traje do objavljivanja presude, a najduže 30 dana.

Clan 254.

Zabrana sude nja u odsustvu

Optuženom se ne može suditi u odsustvu.

Clan 255.

Nedolazak branioca na glavni pretres

(1) Ako branilac koji je uredno pozvan ne dode na glavni pretres, glavni pretres ce se odložiti. Sudija, odnosno predsjednik vijeca pozvace branioca da objasni razloge svog nedolaska. Na osnovu izjave branioca, sudija, odnosno predsjednik vijeca ce utvrditi da li branilac treba biti kažnjen. Kada se branilac u ovakvim slucajevima ka žnjava, obavještava se advokatska komora ciji je on clan.

(2) Sudija, odnosno predsjednik vijeca može izreci novcanu kaznu do 5.000 KM braniocu koji se nije odazvao na uredan poziv suda i nije opravdao svoj izostanak.

(3) Ako je optuženom određen novi branilac, glavni pretres ce biti odložen. Sudija, odnosno predsjednik vijeca ce dati novom braniocu dovoljno vremena za pripremu odbrane, a taj period ne može biti kraci od 15 dana ako se radi o krivicnom djelu za koje je propisana kazna zatvora u trajanju od deset godina ili teža kazna, osim ako se optuženi ne odrekne ovog prava a sudija, odnosno predsjednik vijeca se uvjeri da krace vrijeme za pripremu odbrane neće uticati na pravo optuženog na pravedno sudenje.

Clan 256.

Nedolazak svjedoka ili vještaka na glavni pretres

(1) Ako je svjedok ili vještak uredno pozvan, a ne dode niti svoj izostanak opravda, sudija, odnosno predsjednik vijeca može može narediti prinudno dovođenje svjedoka ili vještaka.

(2) Svjedoka ili vještaka koji je uredno pozvan, a izostanak nije opravdao, sudija, odnosno predsjednik vijeca može kazniti novcanom kaznom do 5.000 KM.

(3) U slucaju iz stava 1. ovog clana, sudija, odnosno predsjednik vijeca ce odluciti da li glavni pretres treba odložiti.

4. Odlaganje i prekidanje glavnog pretresa

Clan 257.

Razlozi za odlaganje glavnog pretresa

(1) Na zahtjev stranaka ili branioca, glavni pretres može odložiti rješanjem sudija, odnosno predsjednik vijeca ako treba pribaviti nove dokaze ili ako je optuženi nakon izvršenog krivicnog djela nesposoban da prisustvuje glavnom pretresu ili ako postoje druge smetnje da se glavni pretres uspješno provede.

(2) Rješenje kojim se odlaže glavni pretres unijecese se u zapisnik i, po mogućnosti, odredice se dan i cas nastavka glavnog pretresa. Sudija, odnosno predsjednik vijeca ce takode narediti obezbjeđenje dokaza koji se mogu izgubiti ili uništiti zbog odlaganja glavnog pretresa.

(3) Protiv rješenja iz stava 2. ovog clana nije dozvoljena žalba.

Clan 258.

Nastavljanje odloženog glavnog pretresa

(1) Ako se glavni pretres koji je bio odložen drži pred istim sudijom ili vijećem, pretres će se nastaviti. Sudija, odnosno predsjednik vijeća će se ukratko iznijeti tok ranijeg glavnog pretresa. Sudija, odnosno predsjednik vijeća može odrediti da glavni pretres počne iznova.

(2) Glavni pretres koji je odložen mora iznova početi ako se izmijenio sastav vijeća, ali po saslušanju stranaka i branioca vijeće može odlučiti da se u ovakvom slučaju svjedoci i vještaci ne saslušavaju ponovo i da se ne vrši novi uvidaj, nego da se pročitaju iskazi svjedoka i vještaka dati na ranijem glavnom pretresu, odnosno da se pročita zapisnik o uvidaju.

(3) Ako je odlaganje trajalo duže od 30 dana ili ako se glavni pretres drži pred drugim sudijom, odnosno predsjednikom vijeća - glavni pretres mora iznova početi i svi dokazi se moraju ponovno izvesti.

Član 259.

Prekid glavnog pretresa

(1) Osim u slučajevima predviđenim ovim zakonom, sudija, odnosno predsjednik vijeća može prekinuti glavni pretres zbog odmora ili zbog isteka radnog vremena ili da bi se neki dokaz pribavio u kratkom vremenu ili zbog pripremanja optužbe ili odbrane.

(2) Prekinuti glavni pretres nastavlja se uvijek pred istim sudijom, odnosno vijećem.

(3) Ako se glavni pretres ne može nastaviti pred istim sudijom, odnosno vijećem ili ako je prekid glavnog pretresa trajao duže od osam dana, postupće se po odredbama člana 258. ovog zakona.

5. Zapisnik o glavnom pretresu

Član 260.

Način vodenja zapisnika

(1) O radu na glavnom pretresu vodi se zapisnik u koji se mora doslovno unijeti cijeli tok glavnog pretresa.

(2) Sudija, odnosno predsjednik vijeća može narediti da se određeni dio zapisnika pročita ili reprodukuje, a pročitaće ga ili reprodukovati uvijek ako to zahtijevaju stranke, branilac ili lice čija se izjava unosi u zapisnik.

Član 261.

Unošenje izreke presude u zapisnik

(1) U zapisnik o glavnom pretresu unosi se potpuna izreka presude, uz naznacenje da li je presuda javno objavljena. Izreka presude unijeta u zapisnik o glavnom pretresu predstavlja izvornik.

(2) Ako je doneseno rješenje o pritvoru, i ono se unosi u zapisnik o glavnom pretresu.

Clan 262.

Cuvanje materijalnih dokaza

(1) U posebnoj prostoriji suda se pohranjuju i cuvaju materijalni dokazi prikupljeni u toku krivicnog postupka. Sudija, odnosno predsjednik vijeca može u bilo koje vrijeme izdati naredbu koja se odnosi na kontrolu i raspolaga nje materijalnim dokazima.

(2) Ministarstvo pravde donijee propise kojima ce odrediti uslove i nacin cuvanja materijalnih dokaza iz stava 1. ovog clana.

6. Pocetak glavnog pretresa

Clan 263.

Ulazak sudije, odnosno vije ca u sudnicu

(1) Prilikom ulaska sudije ili vijeca u sudnicu i prilikom njihovog izlaska iz sudnice, svi prisutni, na poziv ovlašćenog lica, treba da ustanu.

(2) Stranke i drugi ucesnici postupka dužni su da ustanu kad se obracaju sudu, osim ako za to postoje opravdane prepreke.

Clan 264.

Uslovi za održavanje glavnog pretresa

Kada sudija, odnosno predsjednik vijeca utvrdi prisustvo svih pozvanih lica na glavnom pretresu ili kada odluci da se glavni pretres održi bez prisustva određenih pozvanih lica ili je odlucivanje o ovim stvarima odloženo, pozvace optuženog i uzeti od njega licne podatke radi utvrdivanja identiteta.

Clan 265.

Utvrdivanje identiteta optuženog i davanje uputa

(1) Sudija, odnosno predsjednik vijeca uzima od optuženog licne podatke (clan 142.) da bi utvrdio njegov identitet.

(2) Nakon utvrdivanja identiteta optuženog, sudija, odnosno predsjednik vijeca ce upitati stranke i branioca da li imaju primjedbe na sastav vijeca i nadležnost suda.

(3) Nakon utvrdivanja identiteta optuženog, sudija, odnosno predsjednik vije ca ce uputiti svjedoke i vještace u prostoriju van sudnice za njih odredenu, gdje ce cekati dok budu pozvani da svjedoce. Sudija, odnosno predsjednik vijeca ce upozoriti svjedoke da dok cekaju, o svojim iskazima ne

razgovaraju sa drugim svjedocima. Na prijedlog tužioca, optuženog ili branioca, sudija, odnosno predsjednik vijeća će odobriti onim vještacima na koje se prijedlog odnosi da prisustvuju toku pretresa u sudnici.

(4) Ukoliko je prisutan oštećeni, ali još nije podnio imovinskopravni zahtjev, sudija, odnosno predsjednik vijeća će ga poučiti da može podnijeti taj zahtjev do zaključenja glavnog pretresa.

(5) Sudija, odnosno predsjednik vijeća može preduzeti neophodne mjere radi sprečavanja međusobnog komuniciranja svjedoka, vještaka i stranaka.

Clan 266.

Pouke optuženom

Sudija, odnosno predsjednik vijeća će upozoriti optuženog na potrebu pažljivog pracenja toka pretresa i poučice ga da može iznositi činjenice i predlagati dokaze u svoju korist, da može postavljati pitanja sa optuženim, svjedocima i vještacima i da može davati obrazloženja u vezi s njihovim iskazima.

Clan 267.

Citanje optužnice i dokazi optužbe i odbrane

(1) Glavni pretres počinje citanjem optužnice. Optužnicu cita tužilac. Tom prilikom tužilac će ukratko iznijeti dokaze na kojima temelji optužnicu.

(2) Nakon citanja optužnice, sudija, odnosno predsjednik vijeća upitace optuženog da li je razumio njene navode. Ako sudija, odnosno predsjednik vijeća ustanovi da optuženi nije razumio optužnicu, ukratko će je izložiti optuženom na način koji mu je razumljiv.

(3) Optuženi ili njegov branilac mogu nakon toga izložiti odbranu i ukratko iznijeti dokaze koje će ponuditi u svojoj odbrani.

7. Dokazni postupak

Clan 268.

Izvođenje dokaza

(1) Svaka stranka i branilac imaju pravo pozivati svjedoke i izvoditi dokaze.

(2) Osim ako sudija, odnosno vijeće u interesu pravde ne odredi drukčije, dokazi se na glavnom pretresu izvode slijedećim redom:

a) dokazi optužbe,

b) dokazi odbrane,

v) dokazi optužbe kojima se pobijaju navodi odbrane (replika),

g) dokazi odbrane, kao odgovor na pobijanje (duplikat),

d) dokazi čije je izvođenje naredio sudija, odnosno vijeće,

d) sve relevantne informacije koje mogu pomoći sudiji, odnosno vijeću kod odmjerenja odgovarajuće krivičnopravne sankcije ako optuženi bude proglašen krivim po jednoj ili više taca optužnice.

(3) Prilikom izvođenja dokaza dozvoljeno je direktno, unakrsno i dodatno ispitivanje. Direktno ispitivanje obavlja strana koja poziva svjedoka, ali sudija, odnosno vijeće može u svakom trenutku postaviti pitanje svjedoku.

Član 269.

Direktno i unakrsno ispitivanje svjedoka

(1) Dozvoljeno je ispitivanje svjedoka od stranke, odnosno branioca koji je pozvao svjedoka (direktno ispitivanje), zatim ispitivanje tog svjedoka od suprotne stranke, odnosno branioca (unakrsno ispitivanje) i ponovno ispitivanje svjedoka od stranke, odnosno branioca koji ga je pozvao. Svjedoka ispituje stranka koja ga je pozvala, ali sudija, odnosno predsjednik vijeća i članovi vijeća mogu u svakoj fazi ispitivanja postaviti svjedoku odgovarajuće pitanje. Pitanja svjedoku od suprotne stranke ograničavaju se i odnose na pitanja koja su prethodno postavljena tokom ispitivanja svjedoka od stranke koja je pozvala svjedoka i pitanja u korist vlastitih tvrdjenja. Pitanja na ponovnom ispitivanju svjedoka od stranke koja ga je pozvala ograničavaju se na pitanja postavljena tokom ispitivanja svjedoka od suprotne stranke. Nakon što svjedok bude ispitan, sudija, odnosno predsjednik i članovi vijeća mogu mu postavljati pitanja.

(2) Pitanja koja navode na odgovor koji se želi čuti ne mogu se postavljati pri direktnom ispitivanju, osim u slučaju potrebe razjašnjenja izjave svjedoka. U pravilu, pitanja koja navode na odgovor koji se želi čuti - dozvoljena su samo prilikom unakrsnog ispitivanja. Kada stranka pozove suprotne stranke ili kada svjedok pokazuje odbojan stav ili ne želi da saraduje, sudija, odnosno predsjednik vijeća može dozvoliti upotrebu pitanja koja navode na odgovor koji se želi čuti.

(3) Sudija, odnosno predsjednik vijeća će u odgovarajućoj mjeri kontrolisati način i redoslijed ispitivanja svjedoka i izvođenja dokaza, vodeći računa da ispitivanje i izvođenje dokaza bude efikasno za utvrđivanje istine, da se izbjegne nepotrebno gubljenje vremena i zaštite svjedoci od uznemiravanja i zbunjivanja.

(4) Prilikom izvođenja dokaza iz člana 268. stav 2. tačka d) ovog zakona, sud će ispitati svjedoka, a nakon toga dozvolice strankama i braniocu da mu postavljaju pitanja.

Član 270.

Pravo suda da ne dozvoli pitanje ili dokaz

(1) Sudija, odnosno predsjednik vijeća će zabraniti pitanje i odgovor na pitanje koje je već postavljeno - ako je to pitanje po njegovoj ocjeni nedozvoljeno ili nevažno za predmet.

(2) Ako sudija, odnosno predsjednik vijeća zaključi da okolnosti koje stranka ili branilac želi da dokaže, nemaju značaja za predmet ili da je ponuđeni dokaz nepotreban, odbice izvođenje dokaza.

Clan 271.

Posebna pravila o dokazima u slučajevima seksualnih delikata

(1) U postupku se ne mogu koristiti kao dokazi činjenice koje se odnose na ranije seksualno ponašanje oštećene strane i njene seksualne predispozicije.

(2) Izuzetno od stava 1. ovog člana može se u postupku koristiti dokaz da sperma, medicinska dokumentacija o povredama ili drugi materijalni dokazi potiču od drugog lica, a ne od optuženog.

(3) U slučajevima izvršenja krivičnog djela protiv čovječnosti i međunarodnog humanitarnog prava, pristanak žrtve se ne može upotrijebiti u prilog odbrane optuženog.

(4) Prije prihvata nja dokaza u skladu sa ovim članom, obavice se odgovarajuće saslušanje, s koga je isključena javnost.

(5) Zahtjev, prateća dokumentacija, i zapisnik sa saslušanja čuvaju se zapečaćeni u posebnom omotu, osim ako sud ne odredi drukčije.

Clan 272.

Posljedice priznanja optuženog

Ako je priznanje optuženog na glavnom pretresu potpuno i u skladu sa ranije izvedenim dokazima, u dokaznom postupku će se izvesti samo oni dokazi koji se odnose na odluku o krivičnoj sankciji.

Clan 273.

Polaganje zakletve, odnosno davanje izjave

(1) Svi svjedoci polažu zakletvu ili daju izjavu prije svjedočenja koja zamjenjuje zakletvu.

(2) Tekst zakletve, odnosno izjave glasi: "Zaklinjem se časću i savješću - izjavljujem da ću govoriti istinu o svemu što me sud bude pitao i da neću ništa uskratiti, dodati ili promijeniti ništa meni poznato o ovom predmetu."

(3) Nijemi svjedoci koji znaju citati i pisati daju zakletvu, odnosno izjavu potpisivanjem teksta zakletve, odnosno izjave, a gluvi svjedoci će pročitati tekst zakletve, odnosno izjave. Ako gluvi ili nijemi svjedoci ne znaju citati i pisati, zakletva, odnosno izjava se daje preko tumača.

Clan 274.

Zaštita svjedoka od vrijeđanja, prijetnji i napada

- (1) Sudija, odnosno predsjednik vijeća dužan je zaštititi svjedoka od vrijeđanja, prijetnji i napada.
- (2) Sudija, odnosno predsjednik vijeća će upozoriti ili novčano kazniti uesnika u postupku ili bilo koje drugo lice koje vrijeđa, prijeti ili dovodi u opasnost bezbjednost svjedoka pred sudom. U slučaju izricanja novčane kazne, primijenice se odredbe člana 249. ovog zakona.
- (3) U slučaju ozbiljne prijetnje svjedoku, sudija, odnosno predsjednik vijeća će obavijestiti tužioca radi preduzimanja krivičnog gonjenja.
- (4) Na prijedlog stranke ili branioca, sudija, odnosno predsjednik vijeća naredice policijskim organima preduzimanje mjera neophodnih za zaštitu svjedoka.

Član 275.

Kažnjavanje za odbijanje svjedocenja

- (1) Ako svjedok odbije da svjedoci bez opravdanog razloga i nakon upozorenja na posljedice, može biti kažnjen novčanom kaznom do 30.000 KM.
- (2) Protiv rješenja iz stava 1. ovog člana dozvoljena je žalba, koja ne zadržava izvršenje rješenja.

Član 276.

Angažovanje vještaka

- (1) Vještaka mogu angažovati stranke, branilac i sud.
- (2) Troškove vještaka iz stava 1. ovog člana snosi onaj koji ga je angažovao.

Član 277.

Ispitivanje vještaka

- (1) Prije ispitivanja vještaka, sudija, odnosno predsjednik vijeća opomenuće ga na njegovu dužnost da iznese nalaz i mišljenje na najbolji mogući način u skladu s vještinom i pravilima struke i upozorice ga da davanje lažnog iskaza o nalazu i mišljenju predstavlja krivično djelo.
- (2) Vještak će položiti zakletvu odnosno dati izjavu prije svjedocenja.
- (3) Zakletva, odnosno izjava se daje usmeno.
- (4) Tekst zakletve, odnosno izjave glasi: "Zaklinjem se čašču da ću vještacenje izvršiti savjesno i po svom najboljem znańju i da ću taćno i potpuno iznijeti svoj nalaz i mišljenje."

(5) Vještak iznosi svoj nalaz i mišljenje usmeno na glavnom pretresu. U tom slučaju vještak će biti direktno, unakrsno, odnosno dodatno ispitan od strane obje stranke i branioca, odnosno suda.

(6) Pisani nalaz i mišljenje vještaka bice prihvacen kao dokazni materijal samo ukoliko je taj vještak svjedocio na pretresu.

Clan 278.

Otpuštanje svjedoka i vještaka

(1) Saslušani svjedoci i vještaci ostace ispred sudnice ukoliko ih sudija, odnosno predsjednik vijeca potpuno ne otpusti nakon ispitivanja od strane stranaka i branioca.

(2) Na prijedlog stranke ili branioca ili po službenoj dužnosti, sudija, odnosno predsjednik vijeca može narediti da ispitani svjedoci i vještaci napuste sudnicu i da budu naknadno pozvani i ponovo ispitani u prisustvu ili odsustvu ostalih svjedoka i vještaka.

Clan 279.

Saslušanje van sudnice

(1) Ako se u toku suđenja sazna da svjedok ili vještak nije u mogućnosti da dode pred sud, ili da bi njegov dolazak bio povezan s nesrazmjernim teškoćama, sudija, odnosno predsjednik vijeca može narediti da se svjedok, odnosno vještak ispita van sudnice - ukoliko njegovo svjedočenje smatra važnim. Sudija, odnosno predsjednik vijeca, stranke i branilac će prisustvovati ispitivanju, a ispitivanje će se sprovesti u skladu s članom 269. ovog zakona.

(2) Ako sudija, odnosno predsjednik vijeca nađe da je to neophodno, ispitivanje svjedoka se može izvršiti prilikom rekonstrukcije događaja van sudnice. Sudija, odnosno predsjednik vijeca, stranke i branilac će biti prisutni na rekonstrukciji, a ispitivanje će se sprovesti u skladu sa članom 269. ovog zakona.

(3) Stranke, branilac i oštećeni uvijek se obavještavaju o vremenu i mjestu ispitivanja svjedoka ili izvođenju rekonstrukcije, s uputstvom da stranke, branilac i svjedoci moraju prisustvovati ovim radnjama. Saslušanje će se sprovesti kao da se izvodi na glavnom pretresu, u skladu s članom 269. ovog zakona.

(4) Ako sudija, odnosno predsjednik vijeca nađe da je to neophodno, na ispitivanje maloljetnika kao svjedoka shodno će se primijeniti odredbe člana 150. stav 6. i člana 154. ovog zakona.

Clan 280.

Izuzeci od neposrednog sprovođenja dokaza

(1) Iskazi dati u istrazi dozvoljeni su kao dokaz na glavnom pretresu i mogu biti korišćeni prilikom direktnog ili unakrsnog ispitivanja ili pobijanja iznesenih navoda ili u odgovoru na pobijanje ili na

dodatno ispitivanje. U ovom slučaju, licu se može dati mogućnost da objasni ili pobije svoj prethodni iskaz.

(2) Izuzetno od stava 1. ovog člana, zapisnici o iskazima datim u istrazi mogu se po odluci sudije, odnosno vijeća pročitati i koristiti kao dokaz na glavnom pretresu samo u slučaju ako su ispitana lica umrla ili trajno duševno oboljela ili se ne mogu pronaći, ili je njihov dolazak pred sud nemoguć ili je znatno otežan iz važnih razloga.

Član 281.

Zapisnici o dokaznom materijalu

(1) Zapisnici o uvidaju na licu mjesta, o pretresanju stana ili lica, o oduzimanju stvari, knjiga, zapisnika i ostalih dokaza izniče se na glavnom pretresu da bi se utvrdio njihov sadržaj, a po ocjeni sudije, odnosno predsjednika vijeća njihov sadržaj se može ukratko unijeti u zapisnik o glavnom pretresu.

(2) Za provjeru vjerodostojnosti pismena, zapisa ili fotografije, potrebni su originalno pismo, zapis ili fotografija, osim ako nije drukcije propisano ovim zakonom.

(3) Izuzetno od stava 2. ovog člana, može se koristiti kao dokaz i ovjerena kopija originala, kao i kopija koja je potvrđena kao neizmijenjena u odnosu na original.

(4) Dokazni materijal iz stava 1. ovog člana se cita ukoliko se stranke i branilac drukcije ne dogovore.

Član 282.

Izmjena optužnice

Ako tužilac ocijeni da izvedeni dokazi ukazuju da se izmijenilo činjenično stanje izneseno u optužnici, on može na glavnom pretresu izmijeniti optužnicu. Radi pripremanja odbrane, glavni pretres se može odgoditi. U ovom slučaju ne vrši se potvrđivanje optužnice.

Član 283.

Dopuna dokaznog postupka

(1) Nakon izvođenja dokaza sudija, odnosno predsjednik vijeća će upitati stranke i branioca da li imaju drugih dokaznih prijedloga.

(2) Ukoliko stranke i branilac nemaju novih dokaznih prijedloga ili prijedlozi budu odbijeni, sudija, odnosno predsjednik vijeća će objaviti da je dokazni postupak završen.

Član 284.

Završne riječi i zavišetak glavnog pretresa

(1) Nakon završetka dokaznog postupka sudija, odnosno predsjednik vijeća će pozvati tužioca, oštećenog, branioca i optuženog, radi davanja završne riječi. Posljednja riječ uvijek pripada optuženom.

(2) Ako optužnicu zastupa više tužilaca ili optuženi ima više od jednog branioca, svi mogu dati završnu riječ, ali se njihova izlaganja ne mogu ponavljati i mogu biti vremenski ograničena.

(3) Nakon završnih riječi sudija, odnosno predsjednik vijeća objavljuje da je glavni pretres završen, a sud se povlači na vijecanje i glasanje radi donošenja presude.

Glava XXII

PRESUDA

1. Izricanje presude

Član 285.

Izricanje i objavljivanje presude

Presuda se izriče i objavljuje u ime Republike Srpske.

Član 286.

Vežanost presude za optužbu

(1) Presuda se može odnositi samo na lice koje je optuženo i samo na djelo koje je predmet optužbe sadržane u potvrđenoj, odnosno na glavnom pretresu izmije njenoj optužnici.

(2) Sud nije vežan za prijedloge u pogledu pravne ocjene djela.

Član 287.

Dokazi na kojima se zasniva presuda

(1) Sud zasniva presudu samo na činjenicama i dokazima koji su izneseni na glavnom pretresu.

(2) Sud je dužan savjesno ocijeniti svaki dokaz pojedinačno i u vezi s ostalim dokazima i na osnovu takve ocjene izvesti zaključak je li neka činjenica dokazana.

2. Vrste presuda

Član 288.

Meritorne i procesne presude

(1) Presudom se optužba odbija ili se optuženi oslobada od optužbe ili se oglašava krivim.

(2) Ako optužba obuhvata više krivičnih djela, u presudi će se izreći da li se i za koje djelo optužba odbija ili se optuženi oslobada od optužbe ili se oglašava krivim.

Clan 289.

Presuda kojom se optužba odbija

Presudu kojom se optužba odbija sud će izreći:

- a) ako za presudjenje sud nije stvarno nadležan;
- b) ako je postupak vođen bez zahtjeva tužioca,
- v) ako je tužilac od zapocinjavanja pa do završetka glavnog pretresa odustao od optužnice;
- g) ako nije bilo potrebnog odobrenja ili ako je nadležni državni organ odustao od odobrenja;
- d) ako je optuženi za isto djelo već pravosnažno osuđen, oslobođen od optužbe ili je postupak protiv njega rješenjem pravosnažno obustavljen, a ne radi se o rješenju o obustavljanju postupka iz člana 332. ovog zakona;
- d) ako je optuženi aktom amnestije ili pomilovanja oslobođen od gonjenja ili se krivično gonjenje ne može preduzeti zbog zastarjelosti ili ako postoje druge okolnosti koje isključuju krivično gonjenje.

Clan 290.

Presuda kojom se optuženi oslobada od optužbe

Presudu kojom se optuženi oslobada od optužbe sud će izreći:

- a) ako djelo za koje je optužen nije zakonom propisano kao krivično djelo,
- b) ako ima okolnosti koje isključuju krivičnu odgovornost,
- v) ako nije dokazano da je optuženi učinio djelo za koje je optužen.

Clan 291.

Presuda kojom se optuženi oglašava krivim

(1) U presudi u kojoj se optuženi oglašava krivim sud će izreći:

- a) za koje se djelo oglašava krivim, uz navođenje činjenica i okolnosti koje cine obilježja krivicnog djela, kao i onih od kojih zavisi primjena određene odredbe krivicnog zakona;
- b) zakonski naziv krivicnog djela i koje su odredbe krivicnog zakona primijenjene;
- v) kakva se kazna izrice optuženom ili se po odredbama krivicnog zakona oslobada od kazne;
- g) odluku o uslovnoj osudi;
- d) odluku o mjerama bezbjednosti, o oduzimanju imovinske koristi koristi i odluku o vraćanju predmeta (clan 138.) ako predmeti do tada nisu vraćeni vlasniku, odnosno dr žaocu;
- d) odluku o uracunavanju pritvora ili vec izdržane kazne;
- e) odluku o troškovima krivicnog postupka, o imovinskopravnom zahtjevu, kao i o tome da se pravosnažna presuda ima objaviti putem sredstava javnog informisanja.

(2) Ako je optuženom izrecena novcana kazna, u presudi ce se odrediti rok u kojem se novcana kazna ima platiti i nacin zamjene novcane kazne u slucaju da se novcana kazna ne može naplatiti.

3. Objavljivanje presude

Clan 292.

Vrijeme i mjesto objavljivanja presude

- (1) Pošto je presuda izrecena, sud ce je odmah objaviti. Ako sud nije u mogućnosti da istog dana po završetku glavnog pretresa izrekne i objavi presudu, odlozice objavljivanje presude najviše za tri dana i odredice vrijeme i mjesto objavljivanja presude.
- (2) Sud ce u prisutnosti stranaka i branioca, njihovih zakonskih zastupnika i punomocnika javno procitati izreku i saopštiti ukratko razloge presude.
- (3) Objavljivanje ce se izvršiti i kad stranka, branilac, zakonski zastupnik ili punomocnik nije prisutan. Sud može odluciti da optuženom koji je odsutan, presudu usmeno saopšti sudija, odnosno predsjednik vijeca ili da mu se presuda samo dostavi.
- (4) Ako je javnost na glavnom pretresu bila isklucena, izreka presude ce se uvijek procitati u javnom zasjedanju. Vijece ce odluciti hoće li i koliko iskluciti javnost prilikom objavljivanja razloga presude.
- (5) Svi prisutni saslušace citanje izreke presude stojeći.

Clan 293.

Pritvor nakon izricanja presude

Za određivanje, produženje ili ukidanje pritvora poslije objavljivanja presude do njene pravosnažnosti primjenjivace se odredba člana 189. ovog zakona.

Član 294.

Pouka o pravu na žalbu i druga upozorenja

(1) Po objavljivanju presude, sudija, odnosno predsjednik vijeća će poučiti optuženog i oštećenog o pravu na žalbu, kao i o pravu na odgovor na žalbu.

(2) Ako je optuženom izrečena uslovna osuda, upozoriće ga sudija, odnosno predsjednik vijeća na značaj uslovne osude i na uslove kojih se mora pridržavati.

(3) Sudija, odnosno predsjednik vijeća će upozoriti optuženog da do pravosnažnog okončanja postupka obavijesti sud o svakoj promjeni adrese.

4. Pismena izrada i dostavljanje presude

Član 295.

Pismena izrada presude

(1) Presuda koja je objavljena mora se pismeno izraditi u roku od 15 dana po objavljivanju, a u složenim stvarima, izuzetno u roku od 30 dana. Ako presuda nije izrađena u tim rokovima, sudija, odnosno predsjednik vijeća je dužan obavijestiti predsjednika suda zbog čega to nije učinjeno. Predsjednik suda će, po potrebi, preduzeti mjere da se presuda što prije izradi.

(2) Presudu potpisuju sudija, odnosno predsjednik vijeća i zapisničar.

(3) Ovjereni prepis presude dostavice se tužiocu i oštećenom, a optuženom i braniocu saglasno članu 82. ovog zakona. Ako se optuženi nalazi u pritvoru, ovjereni prepis presude mora biti dostavljeni u rokovima predviđenim u stavu 1. ovog člana.

(4) Optuženom i oštećenom dostavice se i pouka o pravu na žalbu.

(5) Ovjereni prepis presude sud će s poukom o pravu na žalbu dostaviti licu čiji je predmet oduzet tom presudom, kao i pravnom licu kome je izrečeno oduzimanje imovinske koristi. Pravosnažna presuda će se dostaviti oštećenom.

Član 296.

Sadržaj presude

(1) Pismeno izrečena presuda mora potpuno odgovarati presudi koja je objavljena. Presuda mora imati uvod, izreku i obrazloženje.

(2) Uvod presude sadrži: naznacenje da se presuda izrice u ime Republike Srpske, naziv suda, ime i prezime sudije odnosno predsjednika i clanova vijeća i zapisnicara, ime i prezime optuženog, krivico djelo za koje je optužen i da li je bio prisutan na glavnom pretresu, dan glavnog pretresa i da li je glavni pretres bio javan, ime i prezime tužioca, branioca, zakonskog zastupnika i punomocnika koji su bili prisutni na glavnom pretresu i dan objavljivanja izrecene presude.

(3) Izreka presude sadrži licne podatke o optuženom i odluku kojom se optuženi oglašava krivim za krivico djelo za koje je optužen ili kojom se oslobada od optužbe za to djelo ili kojom se optužba odbija.

(4) Ako je optuženi oglašen krivim, izreka presude mora obuhvatiti potrebne podatke navedene u clanu 291. ovog zakona, a ako je oslobođen od optužbe ili je optužba odbijena, izreka presude mora obuhvatiti opis djela za koje je optužen i odluku o troškovima krivicnog postupka i imovinskopravnom zahtjevu, ako je bio postavljen.

(5) U slucaju sticaja krivicnih djela sud ce u izreku presude unijeti kazne utvrđene za svako pojedinačno krivico djelo, a zatim jedinstvenu kaznu koja je izrecena za sva djela u sticaju.

(6) U obrazloženju presude sud ce iznijeti razloge za svaku tacku presude.

(7) Sud ce određeno i potpuno iznijeti koje cinjenice i iz kojih razloga uzima kao dokazane ili nedokazane, dajuci narocito ocjenu vjerodostojnosti protivrjecnih dokaza, iz kojih razloga nije uvažio pojedine prijedloge stranaka, iz kojih razloga je odlucio da se ne sasluša neposredno svjedok ili vještak ciji je iskaz procitan, kojim razlozima se rukovodio pri rješavanju pravnih pitanja, a narocito pri utvrđivanju da li postoji krivico djelo i krivico odgovornost optuženog i pri primjenjivanju određenih odredaba krivicnog zakona na optuženog i njegovo djelo.

(8) Ako je optuženom izrecena kazna, u obrazloženju ce se navesti koje je okolnosti sud uzeo u obzir pri odmjeravanju kazne. Sud ce posebno obrazložiti kojim se razlozima rukovodio pri odluci da kaznu treba ublažiti ili optuženog osloboditi od kazne ili izreci uslovnu osudu ili da treba izreci mjeru bezbjednosti ili oduzimanje imovinske koristi.

(9) Ako se optuženi oslobada od optužbe, u obrazloženju ce se narocito navesti iz kojih se razloga navedenih u clanu 290. ovog zakona to cini.

(10) U obrazloženju presude kojom se optužba odbija sud se nece upuštati u ocjenu glavne stvari, nego ce se ograniciti samo na razloge za odbijanje optužbe.

Clan 297.

Ispravke u presudi

(1) Pogreške u imenima i brojevima, kao i druge ocigledne pogreške u pisanju i racunanju, nedostatke u obliku i nesaglasnosti pismeno izradene presude s izvornikom ispravice, posebnim rješanjem, sudija odnosno predsjednik vijeća, na zahtjev stranke, branioca ili po službenoj dužnosti.

(2) Ako postoji nesaglasnost između pismeno izradene presude i njenog izvornika u pogledu podataka iz clana 291. stav 1. tac. a) do e) i tacka g) ovog zakona, rješanje o ispravci dostavice se

licima iz člana 295. ovog zakona. U tom slučaju rok za žalbu protiv presude teče od dana dostavljanja tog rješenja protiv koga posebna žalba nije dozvoljena.

Glava XXIII

Redovni pravni lijekovi

1. Žalba na presudu prvostepenog suda

Član 298.

Pravo na žalbu i rok

- (1) Protiv presude donesene u prvom stepenu može se izjaviti žalba u roku od 15 dana od dana dostavljanja prepisa presude.
- (2) U složenim stvarima na zahtjev stranaka i branilaca, sud može produžiti rok za žalbu najduže za 15 dana.
- (3) Do odluke suda o zahtjevu iz stava 2. ovog člana ne teče rok za žalbu.
- (4) Blagovremeno izjavljena žalba odlaže izvršenje presude.

Član 299.

Subjekti žalbe

- (1) Žalbu mogu izjaviti stranke, branilac i oštećeni.
- (2) U korist optuženog žalbu mogu izjaviti zakonski zastupnik, bračni odnosno vanbračni drug, srodnik po krvi u pravoj liniji, usvojenik, brat, sestra i hranilac. Rok za žalbu i u tom slučaju teče od dana kada je optuženom, ili njegovom braniocu dostavljen prepis presude.
- (3) Tužilac može izjaviti žalbu kako na štetu tako u korist optuženog.
- (4) Oštećeni može pobijati presudu samo zbog odluke suda o troškovima krivičnog postupka i odluke o imovinskoppravnom zahtjevu.
- (5) Žalbu može izjaviti i lice čiji je predmet oduzet ili od kojeg je oduzeta imovinska korist pribavljena krivičnim djelom.
- (6) Branilac i lica iz stava 2. ovog člana mogu izjaviti žalbu i bez narocitog ovlaštenja optuženog, ali ne i protiv njegove volje - osim ako je optuženom izrečena kazna dugotrajnog zatvora.

Član 300.

Odricanje i odustanak od žalbe

(1) Optuženi se može odreci prava na žalbu samo nakon što mu je presuda dostavljena. Optuženi se i prije toga može odreci prava na žalbu ako se tužilac odrekao prava na žalbu, osim ako bi optuženi po presudi imao da izdržava kaznu zatvora. Do donošenja odluke drugostepenog suda, optuženi može odustati od ve c izjavljene žalbe.

(2) Tužilac se može odreci prava na žalbu od trenutka objavljivanja presude pa do isteka roka za izjavu žalbe, a može do donošenja odluke drugostepenog suda odustati od vec izjavljene žalbe.

(3) Odricanje i odustajanje od žalbe ne može se opozvati.

Clan 301.

Sadržaj žalbe i otklanjanje nedostataka u žalbi

(1) @alba treba da sadrži:

a) oznacenje presude protiv koje se izjavljuje (naziv suda, broj i datum presude),

b) osnov za pobijanje presude (clan 302.),

v) obrazloženje,

g) prijedlog da se pobijana presuda potpuno ili djelimicno ukine ili preinaci,

d) potpis lica koje izjavljuje žalbu.

(2) Ako je žalbu izjavio optuženi ili drugo lice iz clana 299. stav 2. ovog zakona, a optuženi nema branioca ili ako je žalbu izjavio oštećeni koji nema punomocnika, a žalba nije sastavljena u skladu sa odredbama stava 1. ovog clana, prvostepeni sud ce pozvati žalioca da u određenom roku dopuni žalbu pismenim podneskom ili usmeno na zapisniku kod suda. Ako žalilac ne postupi po ovom pozivu, sud ce odbaciti žalbu ako ne sadrži podatke iz tac. b), v) i d) stava 1. ovog clana, a ako žalba ne sadrži podatak iz tacke a) stava 1. ovog clana, odbacice se ako se ne može utvrditi na koju se presudu odnosi. Ako je žalba izjavljena u korist optuženog, sud ce je dostaviti drugostepenom sudu ako se može utvrditi na koju se presudu odnosi, a ako se to ne može utvrditi, sud ce žalbu odbaciti.

(3) Ako je žalbu izjavio oštećeni koji ima punomocnika ili tužilac, žalba ne sadrži podatke iz tac. b), v) i d) stava 1. ovog clana ili ako žalba ne sadrži podatak iz tacke a) stav 1. ovog clana, a ne može se utvrditi na koju se presudu odnosi - sud ce žalbu odbaciti. Ako je žalba izjavljena u korist optuženog, dostavice se drugostepenom sudu, ako se može utvrditi na koju se presudu odnosi, a ako se to ne može utvrditi - sud ce žalbu odbaciti.

(4) U žalbi se mogu iznositi nove cinjenice i novi dokazi, koji i pored dužne pažnje i opreza nisu mogli biti izneseni na glavnom pretresu. @alilac je dužan da na vede razloge zašto ih ranije nije iznio. Pozivajuci se na nove cinjenice, žalilac je dužan da navede dokaze kojima bi se te cinjenice imale dokazati, a pozivajuci se na nove dokaze - dužan je da navede cinjenice koje pomocu tih dokaza želi dokazati.

Clan 302.

@albeni osnovi

Presuda se može pobijati ako je žalba izjavljena:

- a) zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka,
- b) zbog povrede Krivičnog zakona,
- v) zbog pogrešno ili nepotpuno uvrđenog činjeničnog stanja,
- g) zbog odluke o krivičnim sankcijama, oduzimanju imovinske koristi, troškovima krivičnog postupka, imovinskopravnom zahtjevu, kao i zbog odluke o objavljivanju presude putem sredstava javnog informisanja.

Clan 303.

Bitne povrede odredaba krivičnog postupka

(1) Bitna povreda odredaba krivičnog postupka postoji:

- a) ako je sud bio nepropisno sastavljen ili ako je u izricanju presude učestvovao sudija koji nije učestvovao na glavnom pretresu ili koji je pravosnažnom odlukom izuzet od suđenja;
- b) ako je na glavnom pretresu učestvovao sudija koji se morao izuzeti (clan 37. tac. a) do g));
- v) ako je glavni pretres održan bez lica čije je prisustvo na glavnom pretresu po zakonu obavezno, ili ako je optuženom, braniocu ili privatnom tužiocu ili oštećenom, protivno njegovom zahtjevu, uskraceno da na glavnom pretresu upotrebljava svoj jezik i da na svom jeziku prati tok glavnog pretresa (clan 8.);
- g) ako je povrijeđeno pravo na odbranu;
- d) ako je protivno zakonu bila isključena javnost na glavnom pretresu;
- d) ako je sud povrijedio propise krivičnog postupka o postojanju odobrenja nadležnog organa;
- e) ako je sud donio presudu, a nije bio stvarno nadležan ili ako je nepravilno odbio optužbu zbog stvarne nenadležnosti;
- ž) ako sud svojom presudom nije potpuno riješio predmet optužbe;
- z) ako se presuda zasniva na dokazu na kome se po odredbama ovog zakona ne može zasnivati presuda:

i) ako je optužba prekoracena (clan 286. stav 1.);

j) ako je izreka presude nerazumljiva, protivriješna sama sebi ili razlozima presude, ili ako presuda uopšte ne sadrži razloge ili u njoj nisu navedeni razlozi o odlucnim cinjenicama.

(2) Bitna povreda odredaba krivicnog postupka postoji i ako sud za vrijeme pripremanja glavnog pretresa ili u toku glavnog pretresa ili prilikom donošenja presude nije primijenio ili je nepravilno primijenio koju odredbu ovog zakona, a to je bilo ili je moglo biti od uticaja na zakonito i pravilno donošenje presude.

Clan 304.

Povrede Krivicnog zakona

Povreda Krivicnog zakona postoji ako je krivicni zakon povrijeđen u pitanju:

a) da li je djelo za koje se optuženi goni krivicno djelo;

b) postoje li okolnosti koje iskljucuju krivicnu odgovornost;

v) postoje li okolnosti koje iskljucuju krivicno gonjenje, a naročito da li je nastupila zastarjelost krivicnog gonjenja ili je gonjenje iskljuceno usljed amnestije ili pomilovanja ili je stvar već pravosnažno presudena;

g) da li je u pogledu krivicnog djela koje je predmet optužbe primijenjen zakon koji se ne može primijeniti;

d) da li je odlukom o kazni, uslovnoj osudi ili sudskoj opomeni, odnosno odlukom o mjeri bezbjednosti ili o oduzimanju imovinske koristi prekoraceno ovlašćenje koje sud ima po zakonu;

d) da li su pravilno primijenjene odredbe o uracunavanju pritvora i izdržane kazne.

Clan 305.

Pogrešno ili nepotpuno utvrđeno cinjenicno stanje

(1) Presuda se može pobijati zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog cinjenicnog stanja kada je sud neku odlucnu cinjenicu pogrešno utvrdio ili je nije utvrdio.

(2) Nepotpuno utvrđeno cinjenicno stanje postoji i kada na to ukazuju nove cinjenice ili novi dokazi.

Clan 306.

Odluke o krivicnoj sankciji, troškovima postupka, imovinskopravnom zahtjevu i objavljivanju odluke

(1) Presuda, odnosno rješenje o sudskoj opomeni može se pobijati zbog odluke o kazni, uslovnoj osudi i sudskoj opomeni kada tom odlukom nije prekoraceno zakonsko ovlašćenje (član 304. tačka d)), ali sud nije pravilno odmjerio kaznu s obzirom na okolnosti koje uticu da kazna bude veća ili manja i zbog toga što je sud primijenio ili nije primijenio odredbe o ublažavanju kazne, o oslobađanju od kazne, o uslovnoj osudi ili o sudskoj opomeni, iako su za to postojali zakonski uslovi.

(2) Odluka o mjeri bezbjednosti ili o oduzimanju imovinske koristi može se pobijati ako ne postoji povreda zakona iz člana 304. tačka d) ovog zakona, ali je sud nepravilno donio ovu odluku ili nije izrekao mjeru bezbjednosti, odnosno oduzimanje imovinske koristi, iako su za to postojali zakonski uslovi. Iz istih razloga može se pobijati odluka o troškovima krivičnog postupka.

(3) Odluka o imovinsko-pravnim zahtjevima, kao i odluka o objavljivanju presude putem sredstava javnog informisanja može se pobijati kad je sud o ovim pitanjima donio odluku protivno zakonskim odredbama.

Član 307.

Podnošenje žalbe

(1) Žalba se podnosi sudu koji je izrekao prvostepenu presudu u dovoljnom broju primjeraka za sud, kao i za protivnu stranku i branioca radi davanja odgovora.

(2) Neblagovremenu (član 317.) i nedozvoljenu (član 318.) žalbu odbacuje rješenjem sudija, odnosno predsjednik vijeća.

Član 308.

Odgovor na žalbu

Primjerak žalbe dostavlja se protivnoj strani i braniocu (čl. 82. i 83.), koji mogu u roku od osam dana od dana prijema podnijeti sudu odgovor na žalbu. Žalba i odgovor na žalbu, sa svim spisima, dostavlja se drugostepenom sudu.

Član 309.

Sudija izvjestilac

(1) Kad spis po žalbi stigne drugostepenom sudu, predsjednik žalbenog vijeća određuje sudiju izvjestioca.

(2) Sudija izvjestilac može, po potrebi, od prvostepenog suda pribaviti izvještaj o povredama odredaba krivičnog postupka, a može i provjeriti navode žalbe u pogledu novih dokaza i novih činjenica ili pribaviti potrebne izvještaje ili spise.

(3) Kada sudija izvjestilac primi spis, predsjednik vijeća će zakazati sjednicu vijeća.

Član 310.

Sjednica vijeća

- (1) O sjednici vijeća obavijestice se tužilac, optuženi i njegov branilac.
- (2) Ako se optuženi nalazi u pritvoru ili na izdržavanju kazne, obezbijedice se njegovo prisustvo.
- (3) Sjednica vijeća počinje izlaganjem podnosioca žalbe, a nakon toga druga stranka izlaže odgovor na žalbu. Vijeće može od stranaka i branioca koji prisustvuju sjednici zatražiti potrebna objašnjenja u vezi sa žalbom i odgovorom na žalbu. Stranke i branilac mogu predložiti da se proučavaju pojedini spisi i mogu, po dozvoli predsjednika vijeća, dati potrebna objašnjenja za svoje stavove iz žalbe, odnosno odgovora na žalbu, ne ponavljajući ono što je sadržano u objašnjenjima.
- (4) Nedolazak stranaka i branioca koji su uredno obaviješteni, ne sprečava održavanje sjednice vijeća.
- (5) Na sjednici vijeća kojoj prisustvuju stranke javnost se može isključiti samo pod uslovima određenim ovim zakonom (cl. 243. i 244.).
- (6) Zapisnik o sjednici vijeća priključuje se spisima.
- (7) Rješenja iz cl. 317. i 318. ovog zakona mogu se donijeti i bez obavještanja stranaka i branioca o sjednici vijeća.

Clan 311.

Odlučivanje u sjednici vijeća ili na pretresu

Drugostepeni sud donosi odluku u sjednici vijeća ili na osnovu održanog pretresa.

Clan 312.

Granice ispitivanja presude

Drugostepeni sud ispituje presudu u onom dijelu u kojem se pobija žalbom.

Clan 313.

Zabrana reformatio in peius

Ako je izjavljena žalba samo u korist optuženog, presuda se ne smije izmijeniti na njegovu štetu.

Clan 314.

Prošireno dejstvo žalbe

@alba zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjenicnog stanja ili zbog povrede krivičnog zakona izjavljena u korist optuženog sadrži u sebi i žalbu zbog odluke o krivičnoj sankciji i oduzimanju imovinske koristi (član 306.).

Član 315.

Beneficium cohaecionis

Ako drugostepeni sud povodom ma cije žalbe utvrdi da su razlozi zbog kojih je donio odluku u korist optuženog od koristi i za kojeg od saoptuženih koji nije izjavio žalbu ili je nije izjavio u tom pravcu, postupice po službenoj dužnosti kao da takva žalba postoji.

Član 316.

Odluke drugostepenog suda po žalbi

(1) Drugostepeni sud može u sjednici vijeca odbaciti žalbu kao neblagovremenu ili kao nedozvoljenu ili odbiti žalbu kao neosnovanu i potvrditi prvostepenu presudu ili preinaciti prvostepenu presudu ili donijeti odluku da ukine prvostepenu presudu i održi pretres.

(2) O svim žalbama protiv iste presude drugostepeni sud odlučuje jednom odlukom.

Član 317.

Odbacivanje žalbe kao neblagovremene

@alba će se odbaciti rješenjem kao neblagovremena ako se utvrdi da je podnesena poslije zakonskog roka za njeno podnošenje.

Član 318.

Odbacivanje žalbe kao nedopuštene

@alba će se odbaciti rješenjem kao nedopuštena ako se utvrdi da je žalbu izjavilo lice koje nije ovlašćeno za podnošenje žalbe ili lice koje se odreklo prava na žalbu ili ako se utvrdi odustanak od žalbe ili da je poslije odustanka ponovo izjavljena žalba ili ako žalba po zakonu nije dozvoljena.

Član 319.

Odbijanje žalbe

Drugostepeni sud će presudom odbiti žalbu kao neosnovanu i potvrditi prvostepenu presudu kad utvrdi da ne postoje razlozi zbog kojih se presuda pobija žalbom.

Član 320.

Preinacanje prvostepene presude

(1) Drugostepeni sud će, uvažavajući žalbu, presudom preinaciti prvostepenu presudu ako smatra da su odlučne činjenice u prvostepenoj presudi pravilno utvrđene i da se s obzirom na utvrđeno činjenično stanje, po pravilnoj primjeni zakona, ima donijeti drukčija presuda, a prema stanju stvari i u slučaju povrede iz člana 303. stav 1. tac. d) i i) ovog zakona.

(2) Ako drugostepeni sud nađe da postoje zakonski uslovi za izricanje sudske opomene, preinacice rješenjem prvostepenu presudu i izrecice sudsku opomenu.

(3) Ako su se zbog preinacenja prvostepene presude stekli uslovi da se odredi, odnosno ukine pritvor na osnovu člana 188. st. 1. i 3. ovog zakona, drugostepeni sud će o tome donijeti posebno rješenje protiv koga nije dopuštena žalba.

Član 321.

Ukidanje prvostepene presude i održavanje pretresa

(1) Drugostepeni sud će, uvažavajući žalbu, rješenjem ukinuti prvostepenu presudu i odrediti održavanje pretresa ako utvrdi da:

a) postoji bitna povreda odredaba krivičnog postupka, osim slučajeva iz člana 320. stav 1. ovog zakona,

b) je potrebno izvesti nove dokaze ili ponoviti već u prvostepenom postupku izvedene dokaze usljed kojih je činjenično stanje pogrešno i nepotpuno utvrđeno.

(2) Drugostepeni sud može i djelimično ukinuti prvostepenu presudu, ako se pojedini dijelovi presude mogu izdvojiti bez štete za pravilno presuđenje i u odnosu na taj dio održati pretres.

(3) Ako se optuženi nalazi u pritvoru, drugostepeni sud će ispitati da li još postoje razlozi za pritvor i donijeti rješenje o produženju ili ukidanju pritvora. Protiv ovog rješenja nije dozvoljena žalba.

(4) Ako se optuženi nalazi u pritvoru, drugostepeni sud je dužan donijeti odluku najkasnije u roku od tri mjeseca od dana kada je primio spise.

Član 322.

Obrazloženje odluke kojom se ukida prvostepena odluka

U obrazloženju rješenja kojim se ukida prvostepena presuda, navešće se samo kratki razlozi za ukidanje.

Član 323.

Pretres pred drugostepenim sudom

(1) Odredbe koje se odnose na glavni pretres u prvostepenom postupku shodno se primjenjuju i na pretres pred drugostepenim sudom.

(2) Ako vijeće drugostepenog suda ustanovi da je potrebno ponovo izvesti već izvedene dokaze u prvostepenom postupku, iskazi saslušanih svjedoka i vještaka i pismeni nalaz i mišljenje bice prihvaceni kao dokazni materijal samo ukoliko su ti svjedoci i vještaci prilikom svjedocenja na glavnom pretresu bili unakrsno ispitani od suprotne stranke ili branioca ili nisu bili unakrsno ispitani od suprotne stranke ili branioca, iako im je to bilo omogućeno, te ukoliko se radi o dokazima iz člana 268. stav 2. tačka d) ovog zakona. U tom slučaju njihovi iskazi na pretresu se mogu citati.

(3) Odredbe stava 2. ovog člana se ne odnose na lica koja mogu odbiti svjedocenje (član 147. ovog zakona).

2. @alba na presudu drugostepenog suda

Član 324.

Opšta odredba

(1) Protiv presude drugostepenog suda dozvoljena je žalba sudu koji odlučuje u trećem stepenu samo u slučaju ako je drugostepeni sud donio novu osuđujuću presudu ili ako je drugostepeni sud preinacio presudu prvostepenog suda kojom je optuženi oslobođen od optužbe i izrekao presudu kojom se optuženi oglašava krivim.

(2) O žalbi protiv drugostepene presude rješava sud trećeg stepena, shodno odredbama koje važe za postupak u drugom stepenu.

(3) Odredbe člana 315. ovog zakona primijenice se i na saoptuženog koji nije imao pravo da izjavi žalbu protiv drugostepene presude.

3. @alba na rješenje

Član 325.

Dopuštenost žalbe na rješenje

(1) Protiv rješenja suda donesenog u prvom stepenu, stranke, branilac i lica čija su prava povrijeđena mogu izjaviti žalbu uvijek kada u ovom zakonu nije izricito određeno da žalba nije dozvoljena.

(2) Protiv rješenja donesenog u toku istrage nije dopuštena žalba, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

(3) Rješenja koja se donose radi pripremanja glavnog pretresa i presude mogu se pobijati samo u žalbi na presudu.

(4) Protiv rješenja Vrhovnog suda žalba nije dopuštena.

Clan 326.

Opšti rok za izjavljivanje žalbe

(1) Žalba se podnosi sudu koji je donio rješenje.

(2) Ako ovim zakonom nije drukcije određeno, žalba na rješenje podnosi se u roku od tri dana od dana dostavljanja rješenja.

Clan 327.

Suspenzivno dejstvo žalbe

Ako u ovom zakonu nije drukcije određeno, podnošenjem žalbe na rješenje odlaže se izvršenje rješenja protiv koga je izjavljena žalba.

Clan 328.

Odlucivanje o žalbi na rješenje

(1) O žalbi protiv rješenja prvostepenog suda odlucuje drugostepeni sud u sjednici vijeća, ako ovim zakonom nije drukcije određeno. O žalbi protiv rješenja donesenog u prvom stepenu pred Vrhovnim sudom odlucuje vijeće u drugom sastavu.

(2) O žalbi protiv rješenja sudije za prethodni postupak, odnosno sudije za prethodno saslušanje odlucuje vijeće istog suda (clan 24. stav 5.), ako ovim zakonom nije drukcije određeno.

(3) Odlucujuci o žalbi, sud može rješenjem odbaciti žalbu kao neblagovremenu ili kao nedozvoljenu, odbiti žalbu kao neosnovanu ili uvažiti žalbu i rješenje preinaciti ili ukinuti i, po potrebi, predmet uputiti na ponovno odlucivanje.

Clan 329.

Shodna primjena odredbi o žalbi na prvostepenu presudu

Na postupak po žalbi na rješenje shodno će se primjenjivati odredbe cl. 299, 301, 307. stav 2, 309. stav 1, 313. i 315. ovog zakona.

Clan 330.

Shodna primjena odredbi ovog zakona i na druga rješenja

Ako ovim zakonom nije drukcije određeno, odredbe cl. 325. i 329. ovog zakona primjenice se shodno i na sva ostala rješenja koja se donose po ovom zakonu.

Glava XXIV

VANREDNI PRAVNI LIJEK

Ponav ljanje krivicnog postupka

Clan 331.

Opšta odredba

Krivicni postupak koji je dovršen pravnosnažnom presudom ili pravnosnažnim rješenjem može se na zahtjev ovlašćenog lica ponoviti samo u slucajevima i pod uslovima predvidenim u ovom zakonu.

Clan 332.

Nastav ljanje krivicnog postupka i ponavljanje postupka završenog pravnosnažnim rješenjem

(1) Ako je krivicni postupak rješenjem pravnosnažno obustavljen ili je presudom optužba pravnosnažno odbijena zato što nije bilo potrebnog odobrenja, postupak ce se na zahtjev tužioca nastaviti cim prestanu razlozi zbog kojih su donesene navedene odluke.

(2) Ako je van slucajeva navedenih u stavu 1. ovog clana krivicni postupak pravnosnažno obustavljen prije pocetka glavnog pretresa, na zahtjev tužioca može se dozvoliti ponavljanje krivicnog postupka ako se podnesu novi dokazi na osnovu kojih se sud može uvjeriti da su se stekli uslovi za ponovno pokretanje krivicnog postupka.

(3) Krivicni postupak pravnosnažno obustavljen do pocetka glavnog pretresa može se ponoviti kad je tužilac odustao od gonjenja, ako se dokaže da je do odustanka došlo usljed krivicnog djela zloupotrebe službenog položaja tužioca. U pogledu dokazivanja krivicnog djela tužioca, primjenjivace se odredbe clana 333. stav 2. ovog zakona.

Clan 333.

Ponav ljanje postupka u korist osuđenog

(1) Krivicni postupak završen pravnosnažnom presudom može se ponoviti u korist osuđenog:

a) ako se dokaže da je presuda zasnovana na lažnoj ispravi ili na lažnom iskazu svjedoka, vještaka ili tumaca;

b) ako se dokaže da je do presude došlo usljed krivicnog djela sudije, tužioca ili lica koje je vršilo istražne radnje;

v) ako se iznesu nove cinjenice ili se podnesu novi dokazi koji i pored dužne pažnje i opreza nisu mogli biti izneseni na glavnom pretresu, a koji su sami za sebe ili u vezi sa ranijim dokazima

podobni da prouzrokuju oslobađenje lica koje je bilo osuđeno ili njegovu osudu po blažem krivičnom zakonu;

g) ako je nekom licu za isto krivično djelo više puta suđeno ili ako je više lica osuđeno za krivično djelo koje je moglo učiniti samo jedno lice ili neko od njih;

d) ako se u slučaju osude za produženo krivično djelo ili za drugo krivično djelo koje po zakonu obuhvata više istovrsnih ili više raznovrsnih radnji iznesu nove činjenice ili podnesu novi dokazi koji ukazuju da osuđeni nije učinio radnju koja je obuhvaćena djelom iz osude, a postoja nje ovih činjenica bi bilo od bitnog uticaja na odmjera nje kazne;

d) ako Ustavni sud Bosne i Hercegovine, Dom za ljudska prava ili Evropski sud za ljudska prava ili Ustavni sud Republike Srpske utvrdi da su u toku postupka kršena ljudska prava i osnovne slobode i ako je presuda zasnovana na tom kršenju;

e) ako je odlukom Ustavnog suda Republike Srpske ili Ustavnog suda Bosne i Hercegovine prestao važiti zakon ili drugi propis na osnovu kojeg je bila donesena pravnosna žna osuđujuća presuda.

(2) U slučajevima iz stava 1. tac. a) i b) ovog člana mora se pravnosna žnom presudom dokazati da su navedena lica oglašena krivim za odnosna krivična djela. Ako se postupak protiv ovih lica ne može sprovesti zbog toga što su umrla ili što postoje okolnosti koje isključuju krivično gonjenje, činjenice iz stava 1. tac. a) i b) ovog člana mogu se utvrditi i drugim dokazima.

Član 334.

Ponav ljanje postupka na štetu osuđenog

(1) Krivični postupak može se ponoviti na štetu okrivljenog ako je presuda kojom se optužba odbija donesena zbog odustanka tužioca od optužbe, a doka že se da je do ovog odustanka došlo usljed krivičnog djela protiv službene ili druge dužnosti tužioca.

(2) U slučaju iz stava 1. ovog člana primje njuje se odredba člana 333. stav 2. ovog zakona.

Član 335.

Lica ovlašćena za podnošenje zahtjeva

(1) Zahtjev za ponavljanje krivičnog postupka mogu podnijeti stranke i branilac, a poslije smrti osuđenog zahtjev u njegovu korist mogu podnijeti tužilac i lica navedena u članu 299. stav 2. ovog zakona.

(2) Zahtjev za ponavljanje krivičnog postupka u korist osuđenog može se podnijeti i pošto je osuđeni izdržao kaznu i bez obzira na zastarjelost, amnestiju ili pomilovanje.

(3) Ako sud sazna da postoji razlog za ponavljanje krivičnog postupka, obavijestice o tome osuđenog, odnosno lica koje je ovlašćeno da u korist osuđenog podnese zahtjev.

Član 336.

Postupanje po zahtjevu

(1) O zahtjevu za ponavljanje krivičnog postupka odlučuje vijeće (član 24. stav 5.) suda koji je u ranijem postupku sudio u prvom stepenu.

(2) U zahtjevu se mora navesti po kom se zakonskom osnovu traži ponavljanje i kojim se dokazima potkrepljuju činjenice na kojima se zahtjev zasniva. Ako zahtjev ne sadrži ove podatke, sud će pozvati podnosioca da u određenom roku zahtjev dopuni.

(3) Prilikom rješavanja o zahtjevu u vijeću neće učestvovati sudija koji je učestvovao u donošenju presude u ranijem postupku.

Član 337.

Odlučivanje o zahtjevu

(1) Sud će rješenjem zahtjev odbaciti ako na osnovu samog zahtjeva i spisa ranijeg postupka utvrdi da je zahtjev podnijelo neovlašćeno lice ili da nema zakonskih uslova za ponavljanje postupka, ili da su činjenice i dokazi na kojima se zahtjev zasniva već bili izneseni u ranijem zahtjevu za ponavljanje postupka koji je odbijen pravosudnim rješenjem suda, ili da činjenice i dokazi očigledno nisu podobni da se na osnovu njih dozvoli ponavljanje ili da podnosilac zahtjeva nije postupio po članu 336. stav 2. ovog zakona.

(2) Ako sud ne odbaci zahtjev, dostavice se prepis zahtjeva protivnoj strani koja ima pravo da u roku od osam dana odgovori na zahtjev. Kada sud stigne odgovor na zahtjev ili kada protekne rok za davanje odgovora, predsjednik vijeća odredice da se izvide činjenice i pribave dokazi na koje se poziva u zahtjevu i u odgovoru na zahtjev.

(3) Poslije sprovedenih izvidaja sud će rješenjem odmah odlučiti o zahtjevu za ponavljanje postupka.

Član 338.

Dozvola za ponavljanje postupka

(1) Kada tužilac vrati spise, sud će, ako ne odredi da se izvidaj dopuni, na osnovu rezultata izvidaja zahtjev uvažiti i dozvoliti ponavljanje krivičnog postupka ili će zahtjev odbiti, ako novi dokazi nisu podobni da dovedu do ponavljanja krivičnog postupka.

(2) Ako sud nađe da razlozi zbog kojih je dozvolio ponavljanje postupka u korist optuženog postoje i za kojeg od saoptuženih koji nije podnio zahtjev za ponavljanje postupka, postupice po službenoj dužnosti kao da takav zahtjev postoji.

(3) U rješenju kojim se dozvoljava ponavljanje krivičnog postupka sud će odlučiti da se odmah odredi novi glavni pretres ili da se krivični predmet vrati u stanje istrage.

(4) Ako je zahtjev za ponavljanje krivičnog postupka podnesen u korist osuđenog, a sud smatra, s obzirom na podnesene dokaze, da osuđeni može u ponovljenom postupku biti osuđen na takvu kaznu da bi se uracunava njem vec izdržane kazne imao pustiti na slobodu ili da može biti oslobođen od optužbe ili da optužba može biti odbijena - odredice da se izvršenje presude odloži, odnosno prekine.

(5) Kad rješenje kojim se dopušta ponavljanje krivičnog postupka postane pravnosnažno, prekinuce se izvršenje kazne, ali sud može, na prijedlog tužioca, odrediti pritvor ako postoje uslovi iz clana 189. ovog zakona.

Clan 339.

Pravila ponovljenog postupka

(1) Na novi postupak, koji se vodi na osnovu rješenja kojim je dozvoljeno ponavljanje krivičnog postupka, va že iste odredbe kao i za raniji postupak. U novom postupku sud nije vezan za rješenja donesena u ranijem postupku.

(2) Ako se novi postupak obustavi do pocetka glavnog pretresa - sud ce rješenjem o obustavljanju postupka ukinuti i raniju presudu.

(3) Kad sud u novom postupku donese presudu, izreci ce da se ranija presuda djelimicno ili u cjelini stavlja van snage ili da se ostavlja na snazi. U kaznu koju odredi novom presudom sud ce optuženom uracunati izdržanu kaznu, a ako je ponavljanje određeno samo za neko od djela za koje je optuženi bio osuđen - sud ce izreci novu jedinstvenu kaznu.

(4) Sud je u novom postupku vezan zabranom propisanom u clanu 313. ovog zakona.

DIO CETVRTI

POSEBNI POSTUPCI

Glava XXV

POSTUPAK ZA IZDAVAWE KAZNENOG NALOGA

Clan 340.

Opšta odredba

(1) Za krivično djelo za koje je propisana kazna zatvora do pet godina ili novcana kazna kao glavna kazna, a za koje je prikupio dovoljno dokaza koji pružaju osnov za tvrdnju da je osumnjiceni ucinio krivično djelo, tužilac može u optužnici zatražiti od suda da izda kazneni nalog - u kojem ce optuženom izreci određenu krivičnu sankciju ili mjeru bez sprovođenja glavnog pretresa.

(2) Tužilac može da zatraži izricanje jedne ili više od sljedecih krivičnih sankcija ili mjera: novcanu kaznu, sudsku opomenu, uslovnu osudu i oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom ili oduzimanje predmeta.

(3) Izricanje novcane kazne može se zatražiti u visini koja ne može biti veća od 50.000 KM.

Clan 341.

Neprihvatana je zahtjeva za izdavanje kaznenog naloga

(1) Sudija će odbaciti zahtjev za izdavanje kaznenog naloga ako ustanovi da postoji osnov za spajanje postupka iz člana 30. ovog zakona, ako se radi o krivičnom djelu za koje se takav zahtjev ne može postaviti ili ako je tužilac zatražio izricanje krivične sankcije ili mjere koja po zakonu nije dozvoljena.

(2) O žalbi tužioca protiv rješenja o odbacaju odlučuje vijeće iz člana 24. stav 5. ovog zakona u roku od 48 časova.

(3) Ako sudija smatra da podaci u optužnici ne pružaju dovoljno osnova za izdavanje kaznenog naloga ili da se prema tim podacima može očekivati izricanje neke druge krivične sankcije ili mjere, a ne one koju je zatražio tužilac, postupice sa optužnicom kao da je podnesena na potvrđivanje i prosljediti je u daljnji postupak, u skladu s ovim zakonom.

Clan 342.

Prihvatanje zahtjeva za izdavanje kaznenog naloga

(1) Ako se složi za zahtjevom za izdavanje kaznenog naloga, sudija će potvrditi optužnicu i zakazati saslušanje optuženog.

Prilikom saslušanja sudija će:

- a) utvrditi da li je ispoštovano pravo optuženog da ga zastupa branilac,
- b) utvrditi da li je optuženi razumio optužnicu i zahtjev tužioca za izricanje krivične sankcije ili mjere,
- v) upoznati optuženog sa dokazima koje je prikupio tužilac i pozvati ga na davanje izjave o predocnim dokazima,
- g) pozvati optuženog da se izjasni o krivnji,
- d) pozvati optuženog da se izjasni o predloženoj krivičnoj sankciji ili mjeri.

Clan 343.

Izjava o krivnji i izdavanje kaznenog naloga

(1) Ako optuženi izjavi da nije kriv ili stavi prigovor na optužnicu, sudija će zakazati glavni pretres u roku od 30 dana i prosljediti optužnicu na daljnji postupak, u skladu sa ovim zakonom.

(2) Ako optuženi izjavi da je kriv i da prihvata krivičnu sankciju ili mjeru predloženu u optužnici, sudija će prvo utvrditi krivnju i onda presudom izdati kazneni nalog u skladu s optužnicom.

Član 344.

Sadržaj presude kojom se izdaje kazneni nalog i pravo na žalbu

(1) Presuda kojom se izdaje kazneni nalog sadrži podatke iz člana 291. ovog zakona.

(2) U obrazloženje presude ukratko se navode razlozi koji opravdavaju izricanje presude kojom se iz stava 1. ovog člana izdaje kazneni nalog.

(3) Protiv presude iz stava 1. ovog člana dozvoljena je žalba u roku od osam dana od dana dostavljanja presude.

Član 345.

Dostavljanje presude

(1) Presuda kojom se izdaje kazneni nalog se dostavlja optuženom, njegovom braniocu i tužiocu.

(2) Plaćanje novčane kazne prije isteka roka za ulaganje žalbe ne smatra se odricanjem od prava na žalbu.

Glava XXVI

POSTUPAK PREMA MALOQETNICIMA

1. Opšte odredbe

Član 346.

Primjena drugih odredbi ovog zakona u postupku prema maloljetnicima

(1) Odredbe ove glave primjenjuju se u postupku prema licima koja su učinila krivično djelo kao maloljetnici, a u vrijeme pokretanja postupka, odnosno suđenja nisu navršila 21 godinu života. Ostale odredbe ovog zakona primjenjuju se ukoliko nisu u suprotnosti s odredbama ove glave.

(2) Odredbe čl. 348. do 350, čl. 353. do 356, čl. 361, 363, 365. i 372. ovog zakona primjenjuju se u postupku prema mladom punoletnom licu ako se do početka glavnog pretresa ustanovi da dolazi u obzir da se tom licu izrekne vaspitna mjera u skladu sa odredbama Krivičnog zakona, a do tog vremena ono nije navršilo 21 godinu života.

Član 347.

Primjena odredbi prema djeci

Kad se u toku postupka utvrdi da maloljetnik u vrijeme izvršenja krivicnog djela nije navršio 14 godina, krivicni postupak ce se obustaviti i o tome ce se obavijestiti organ starateljstva.

Clan 348.

Obazrivo postupanje

(1) Pri preduzimanju radnji kojima je prisutan maloljetnik, a narocito pri njegovom ispitivanju, organi koji ucestvuju u postupku dužni su postupati obazrivo, vodeći racuna o duševnoj razvijenosti, osjetljivosti i licnim svojstvima maloljetnika, kako vođenje krivicnog postupka ne bi štetno uticalo na razvoj maloljetnika.

(3) Organi koji ucestvuju u postupku sprecavace pogodnim mjerama svako nedisciplinovano ponašanje maloljetnika.

Clan 349.

Obavezna odbrana

(1) Maloljetnik mora imati branioca od pocetka pripremnog postupka.

(2) Ukoliko maloljetnik ne poznaje jezik na kome se vodi krivicni postupak, sud ce mu odrediti prevodioca.

(3) Ako u slucajevima iz stava 1. ovog clana sam maloljetnik, njegov zakonski zastupnik ili srodnik ne uzme branioca, njega ce postaviti po službenoj dužnosti sudija za maloljetnike.

Clan 350.

Isključenje oslobođenja od dužnosti svjedočenja

Od dužnosti svjedocenja o okolnostima koje se odnose na duševnu razvijenost maloljetnika, upoznava nje njegove licnosti i prilika u kojima živi (clan 361. ovog zakona) oslobođeni su samo roditelj, staralac, usvojilac, socijalni radnik, vjerski ispovjednik i branilac.

Clan 351.

Spajanje i razdvajanje postupka

(1) Kad je maloljetnik ucestvovao u izvršenju krivicnog djela zajedno s punoljetnim licem, postupak prema njemu ce se razdvojiti i sprovesti po odredbama ove glave.

(2) Postupak prema maloljetniku može se spojiti s postupkom protiv punoljetnog lica i provesti po opštim odredbama ovog zakona samo ako je spajanje postupka neophodno za svestrano razjašnjenje stvari. Rješenje o tome donosi sudija za maloljetnike, na obrazloženi prijedlog tužioca. Protiv ovog rješenja nije dozvoljena žalba.

(3) Kad se provodi jedinstven postupak za maloljetnika i punoljetne ucioce, u pogledu maloljetnika ce se uvijek primijeniti odredbe cl. 348. do 350, cl. 353. do 356. i cl. 361, 363, 365. i 371. ovog zakona, kad se na glavnom pretresu razja šnjavaju pita nja koja se odnose na maloljetnika, kao i cl. 372. i 378. ovog zakona, a ostale odredbe ove glave - ukoliko njihova primjena nije u suprotnosti s vodenjem spojenog postupka.

Clan 352.

Sprovođenje jedinstvenog postupka

Kad je lice ucinilo neko krivicno djelo kao maloljetno, a neko kao punoljetno, sprovede se jedinstven postupak po clanu 30. ovog zakona, pred vijećem koje sudi punoljetnim licima.

Clan 353.

Uloga organa starateljstva

(1) U postupku prema maloljetnicima, pored ovlašćenja koja su izricito predviđena u odredbama ove glave, organ starateljstva ima pravo da se upozna s tokom postupka, da u toku postupka stavlja prijedloge i da ukazuje na cinjenice i dokaze koji su od va žnosti za donošenje pravilne odluke.

(2) O svakom pokretanju postupka prema maloljetniku tužilac ce obavijestiti nadle žni organ starateljstva.

Clan 354.

Pozivanje i dostavljanje pismena

(1) Maloljetnik se poziva preko roditelja, odnosno zakonskog zastupnika.

(2) Dostavljanje odluka i drugih pismena maloljetniku vrši se shodno odredbama clana 82. ovog zakona, s tim da se maloljetniku nece dostavljati pismena isticanjem na oglasnoj ploči suda, niti ce se primijeniti odredba clana 78. stav 2. ovog zakona.

Clan 355.

Objavlivanje toka krivicnog postupka

(1) Ne smije se objaviti tok krivicnog postupka prema maloljetniku, ni odluka donesena u tom postupku, niti se može vršiti video i audio snimanje toka postupka.

(2) Pravnosnažna odluka suda može se objaviti, ali bez navođenja licnih podataka maloljetnika iz kojih se može utvrditi njegov identitet.

Clan 356.

Dužnost hitnog postupanja

Organi koji učestvuju u postupku prema maloljetniku, kao i drugi organi i ustanove od kojih se traže obavještenja, izvještaji ili mišljenja, dužni su najhitnije postupati - kako bi se postupak što prije završio.

Clan 357.

Sastav suda

(1) U prvom stepenu sudi sudija za maloljetnike, koji vodi i pripremni postupak i obavlja i druge poslove u postupku prema maloljetnicima, u skladu s ovim zakonom.

(2) Vijeće za maloljetnike u sastavu od trojice sudija odlučuje po žalbama protiv odluke sudije za maloljetnike, u slučajevima predviđenim ovim zakonom.

2. Pokretanje postupka

Clan 358.

Primjena nacela oportuniteta

(1) Za krivična djela za koja je propisana kazna zatvora do tri godine ili novčana kazna, tužilac može odlučiti da ne zahtijeva pokretanje krivičnog postupka iako postoje dokazi da je maloljetnik učinio krivično djelo, ako smatra da ne bi bilo cjelishodno da se vodi postupak prema maloljetniku s obzirom na prirodu krivičnog djela i okolnosti pod kojima je učinjeno, raniji život maloljetnika i njegova lična svojstva. Radi utvrđivanja ovih okolnosti, tužilac može zatražiti obavještenja od roditelja, odnosno staroca maloljetnika, drugih lica i ustanova, a kad je to potrebno, može ova lica i maloljetnika pozvati radi neposrednog obavješćavanja. Tužilac može zatražiti mišljenje od organa starateljstva o cjelishodnosti pokretanja postupka prema maloljetniku.

(2) Ako za donošenje odluke iz stava 1. ovog člana treba da se ispituju lična svojstva maloljetnika, tužilac može, u sporazumu s organom starateljstva, uputiti maloljetnika u prihvatilište ili u ustanovu za ispitivanje ili vaspitanje, ali najduže na 30 dana.

(3) Kad je izvršenje kazne ili vaspitne mjere u toku, tužilac može odlučiti da ne zahtijeva pokretanje krivičnog postupka za drugo krivično djelo maloljetnika, ako s obzirom na težinu tog krivičnog djela, kao i na kaznu, odnosno vaspitnu mjeru koja se izvršava, ne bi imalo svrhe vođenje postupka i izricanje krivične sankcije za to djelo.

(4) Kad tužilac u slučajevima iz st. 1. i 3. ovog člana nade da nije cjelishodno da se pokrene postupak prema maloljetniku, obavijestice o tome, uz navođenje razloga, organ starateljstva i oštećenog.

Clan 359.

Vaspitne preporuke

Prije donošenja odluke hoće li podnijeti zahtjev za pokretanje krivičnog postupka protiv maloljetnika za krivično djelo iz člana 358. stav 1. ovog zakona, tužilac je dužan razmotriti mogućnost i opravdanost izricanja vaspitnih preporuka u skladu sa Krivičnim zakonom.

3. Pripremni postupak

Član 360.

Vaspitne preporuke i zahtjev za pokretanje postupka

(1) Tužilac podnosi zahtjev za pokretanje pripremnog postupka sudiji za maloljetnike. Prije donošenja odluke o tome hoće li se složiti s ovim zahtjevom koji se odnosi na krivična djela iz člana 359. ovog zakona, sudija za maloljetnike je dužan razmotriti mogućnosti i opravdanost izricanja vaspitne preporuke u skladu s odredbama Krivičnog zakona. Ako odluči da izrekne vaspitnu preporuku, sudija za maloljetnike će odlučiti da se postupak protiv maloljetnika ne pokrene. Protiv rješenja sudije za maloljetnike nije dopuštena žalba.

(2) Osim slučajeva iz stava 1. ovog člana, ako se sudija za maloljetnike ne složi sa zahtjevom za pokretanje pripremnog postupka, zatražice da o tome odluči vijeće za maloljetnike.

(3) Sudija za maloljetnike može povjeriti policijskim organima da izvrše naredbu o pretresanju stana ili o privremenom oduzimanju predmeta, na način predviđen ovim zakonom.

Član 361.

Pribavljanje podataka o licnosti maloljetnika

(1) U pripremnom postupku prema maloljetniku, pored činjenica koje se odnose na krivično djelo, posebno će se utvrditi godine života maloljetnika, okolnosti potrebne za ocjenu njegove duševne razvijenosti, ispitaće se sredina u kojoj i prilike pod kojima maloljetnik živi i druge okolnosti koje se tiču njegove licnosti.

(2) Radi utvrđivanja okolnosti iz stava 1. ovog člana, sudija za maloljetnike će pribaviti izvještaj i saslušati lica koja mogu dati potrebne podatke.

(3) Podatke o licnosti maloljetnika pribavlja sudija za maloljetnike. Sudija za maloljetnike može zatražiti da te podatke prikupi određeno stručno lice (socijalni radnik, defektolog, psiholog i dr.), a može njihovo pribavljanje povjeriti organu starateljstva.

(4) Kad je za utvrđivanje zdravstvenog stanja maloljetnika, njegove duševne razvijenosti, psihičkih svojstava ili sklonosti potrebno da maloljetnika pregledaju vještaci, za ovaj pregled odredice se ljekari, psiholozi ili pedagozi. Ovakva ispitivanja maloljetnika mogu se obaviti u zdravstvenoj ili drugoj ustanovi.

Član 362.

Lica koja prisustvuju radnjama u pripremnom postupku

(1) Sudija za maloljetnike sam određuje način izvođenja pojedinih radnji, držeći se odredaba ovog zakona u onoj mjeri koja obezbjeđuje prava maloljetnika na odbranu, prava oštećenog i prikupljanje dokaza potrebnih za odlučivanje.

(2) Radnjama u pripremnom postupku mogu biti prisutni tužilac i branilac. Ispitivanje maloljetnog lica, kad je to potrebno, obavlja se uz pomoć pedagoga ili drugog stručnog lica. Sudija za maloljetnike može odobriti da radnjama u pripremnom postupku bude prisutan predstavnik organa starateljstva i roditelj, odnosno staralac maloljetnika. Kad su navedena lica prisutna tim radnjama, mogu stavljati prijedloge i upućivati pitanja licu koje se ispituje, odnosno saslušava.

Clan 363.

Smještaj maloljetnika

(1) Sudija za maloljetnike može narediti da se maloljetnik u toku pripremnog postupka smjesti u prihvatilište, vaspitnu ili sličnu ustanovu, da se stavi pod nadzor organa starateljstva ili da se preda drugoj porodici, ako je to potrebno radi izdvajanja maloljetnika iz sredine u kojoj je živio ili radi pružanja pomoći, zaštite ili smještaja maloljetnika.

(2) Troškovi smještaja maloljetnika isplaćuju se unaprijed iz bužetskih sredstava i ulaze u troškove krivičnog postupka.

Clan 364.

Određivanje pritvora

(1) Izuzetno, sudija za maloljetnike može maloljetniku odrediti pritvor kad za to postoje razlozi iz člana 189. stav 1. tač. a) do v) ovog zakona.

(2) Na osnovu rješenja o pritvoru koje je donio sudija za maloljetnike, pritvor može trajati najduže mjesec dana. Vijeće za maloljetnike dužno je obaviti kontrolu neophodnosti pritvora svakih 10 dana.

(3) Vijeće za maloljetnike može u slučaju postojanja zakonskih razloga produžiti pritvor za još dva mjeseca. Protiv rješenja vijeća dopuštena je žalba koja ne zadržava izvršenje rješenja.

(4) Nakon završetka pripremnog postupka, pritvor može da traje najduže još šest mjeseci.

Clan 365.

Postupak prema maloljetniku u pritvoru

(1) Maloljetnik izdržava pritvor odvojeno od punoljetnih lica.

(2) Sudija za maloljetnike ima prema pritvorenim maloljetnicima ista ovlaštenja koja po ovom zakonu pripadaju sudiji za prethodni postupak, odnosno sudiji za prethodno saslušanje u pogledu pritvorenika.

Clan 366.

Obrazlo ženi prijedlog

(1) Nakon što ispita sve okolnosti koje se odnose na izvršenje krivicnog djela i na licnost maloljetnika, sudija za maloljetnike dostavlja spise tužiocu koji je dužan u roku od osam dana zahtijevati da se pripremni postupak dopuni ili podnijeti sudiji za maloljetnike obrazloženi prijedlog za izricanje vaspitne mjere ili kazne maloljetnickog zatvora.

(2) Ako tužilac ne podnese zahtjev da se pripremni postupak dopuni niti stavi obrazloženi prijedlog sudiji za maloljetnike za izricanje vaspitne mjere ili kazne maloljetnickog zatvora ni u roku od dva mjeseca od dostave spisa, smatra se da je odustao od krivicnog gonjenja.

(3) Prijedlog tužioca sadrži: ime i prezime maloljetnika, njegove godine života, opis djela, dokaze iz kojih proizlazi da je maloljetnik ucinio krivicno djelo, obrazloženje koje treba da sadrži ocjenu duševne razvijenosti maloljetnika i prijedlog da se maloljetnik kazni, odnosno da se prema njemu izrekne vaspitna mjera.

Clan 367.

Obustava postupka

(1) Ako u toku pripremnog postupka tužilac nade da nema osnova za vodenje postupka prema maloljetniku ili da postoje razlozi iz clana 358. stav 3. ovog zakona, stavice prijedlog sudiji za maloljetnike da obustavi postupak. O prijedlogu za obustavljanje postupka tužilac ce obavijestiti i organ starateljstva.

(2) Ako se sudija za maloljetnike ne složi s prijedlogom tužioca, zatražice da o tome odluci vijece za maloljetnike.

Clan 368.

Kontrola postupka

Sudija za maloljetnike obavještava predsjednika suda svakih 15 dana koji predmeti maloljetnika nisu okončani i o razlozima zbog kojih je po pojedinim predmetima postupak još u toku. Predsjednik suda ce preduzeti, po potrebi, mjere da se postupak okonca.

4. Prvostepni postupak

Clan 369.

Zakazivanje ročišta ili glavnog pretresa

- (1) Kad primi prijedlog tužioca, sudija za maloljetnike zakazuje ročište ili glavni pretres.
- (2) Kazna maloljetničkog zatvora i zavodske mjere izricu se samo po održanom glavnom pretresu.
- (3) Sudija za maloljetnike saopštice maloljetniku vaspitnu mjeru koja mu je izrečena.

Član 370.

Odlučivanje na glavnom pretresu

- (1) Kad se odlučuje na glavnom pretresu, shodno će se primjenjivati odredbe ovog zakona o pripremama za glavni pretres, o rukovođenju glavnim pretresom, o odlaganju i prekidu glavnog pretresa, o zapisniku i o toku glavnog pretresa, ali sudija za maloljetnike može odstupiti od ovih pravila ako smatra da njihova primjena u konkretnom slučaju ne bi bila cjelishodna.
- (2) Pored lica čije je prisustvo obavezno na glavnom pretresu, na glavni pretres pozvace se i roditelji maloljetnika, odnosno staratelj i organ starateljstva. Nedolazak roditelja, staratelja ili predstavnika organa starateljstva ne sprečava sud da održi glavni pretres.
- (3) Osim maloljetnika, glavnom pretresu mora biti prisutan tužilac, kad je stavio prijedlog u smislu člana 366. ovog zakona i branilac.
- (4) Odredbe ovog zakona o izmjeni i proširenju optužbe primjenjivace se i u postupku prema maloljetniku, s tim što je sudija za maloljetnike ovlašten da i bez prijedloga tužioca donese odluku na osnovu činjeničnog stanja koje je izmijenjeno na glavnom pretresu.

Član 371.

Isključenje javnosti

- (1) Kad se sudi maloljetniku, uvijek će se isključiti javnost.
- (2) Sudija za maloljetnike može dopustiti da glavnom pretresu budu prisutna lica koja se bave zaštitom i vaspitanjem maloljetnika ili suzbijanjem maloljetničke delikvencije, kao i naučni radnici.
- (3) U toku glavnog pretresa sudija za maloljetnike može narediti da se, osim tužioca, branioca i predstavnika organa starateljstva, iz zasjedanja udalje sva ili pojedina lica.
- (4) Za vrijeme izvođenja pojedinih dokaza ili govora stranaka sudija za maloljetnike može narediti da se maloljetnik udalji iz zasjedanja.

Član 372.

Privremeni smještaj maloljetnika

U toku postupka, sudija za maloljetnike može donijeti odluku o privremenom smeštaju maloljetnika (član 363.), a može i ukinuti odluku koja je o tome ranije donesena.

Član 373.

Zakazivanje glavnog pretresa ili održavanje ročišta i donošenje odluke

(1) Sudija za maloljetnike dužan je zakazati glavni pretres ili održati ročište za izricanje vaspitne mjere u roku od osam dana od dana prijema prijedloga tužioca ili od dana kad je na ročištu odlučeno da se održi glavni pretres. Za svako produženje ovog roka sudija za maloljetnike mora imati odobrenje predsjednika suda.

(2) Odlaganje ili prekidanje glavnog pretresa vrši se samo izuzetno. O svakom odlaganju ili prekidanju glavnog pretresa sudija za maloljetnike obavijestice predsjednika suda i iznijeće razloge za odlaganje, odnosno prekidanje.

(3) Sudija za maloljetnike dužan je da pismeno izradi presudu, odnosno rješenje u roku od osam dana, a u posebno složenim slučajevima u roku od 15 dana od dana objavljivanja presude, odnosno rješenja.

Član 374.

Odluke sudije za maloljetnike

(1) Sudija za maloljetnike nije vezan za prijedlog tužioca pri odlučivanju hoće li prema maloljetniku izreci kaznu ili će primijeniti vaspitnu mjeru, ali ako je tužilac odustao od prijedloga, sudija za maloljetnike ne može maloljetniku izreci kaznu nego samo vaspitnu mjeru.

(2) Sudija za maloljetnike će rješenjem obustaviti postupak u slučajevima kad sud na osnovu člana 289. tac. g) do d) ovog zakona, donosi presudu kojom se optužba odbija ili kojom se optuženi oslobađa od optužbe (član 290.), kao i kad sudija nađe da nije cjelishodno izreci maloljetniku ni kaznu niti vaspitnu mjeru.

(3) Sudija za maloljetnike donosi rješenje i kad izrice vaspitnu mjeru maloljetniku. U izreci ovog rješenja navodi se samo koja se mjera izrice, ali se maloljetnik ne oglašava krivim za krivično djelo koje mu se stavlja na teret. U obrazloženju rješenja navešće se opis djela i okolnosti koje opravdavaju primjenu izrecene vaspitne mjere.

(4) Presuda kojom se maloljetniku izrice kazna maloljetnickog zatvora donosi se u obliku propisanom u članu 291. ovog zakona.

Član 375.

Troškovi postupka i imovinskopravni zahtjev

(1) Sudija za maloljetnike može maloljetnika obavezati na plaćanje troškova krivičnog postupka i na ispunjenje imovinskopravnog zahtjeva samo ako je maloljetniku izrekao kaznu maloljetnickog zatvora.

(2) Ako je prema maloljetniku primijenjena vaspitna mjera, troškovi postupka padaju na teret buxetskih sredstava, a oštećeni se radi ostvarivanja imovinskopravnog zahtjeva upućuje na pamični postupak.

5. Pravni lijekovi

Clan 376.

@alba protiv presude i rješenja

(1) Protiv presude kojom je maloljetniku izrecena kazna maloljetnickog zatvora, protiv rješenja kojim je maloljetniku izrecena vaspitna mjera i protiv rješenja o obustavljanju postupka (clan 374. stav 2.) mogu izjaviti žalbu sva lica koja imaju pravo na žalbu protiv presude (clan 299.) i to u roku od osam dana od dana prijema presude, odnosno rješenja.

(2) Branilac, tužilac, bracni odnosno, vanbracni drug, srodnik po krvi u pravoj liniji, usvojilac, staralac, brat, sestra i hranilac mogu izjaviti žalbu u korist maloljetnika i protiv njegove volje.

(3) @alba protiv rješenja kojim se izricе vaspitna mjera koja se izdržava u ustanovi zadržava izvršenje rješenja ako sudija za maloljetnike, u saglasnosti s roditeljima maloljetnika, i po saslušanju maloljetnika, ne odluci drukcije.

(4) Na sjednicu vijeća za maloljetnike (clan 310.) uvijek ce se pozvati maloljetnik i njegov branilac. Nedolazak maloljetnika i njegovog branioca koji su uredno obaviješteni o sjednici - ne sprecava drugostepeni sud da održi sjednicu.

Clan 377.

Odluke vijeća za maloljetnike i zabrana reformatio in peius

(1) Vijeće za maloljetnike može preinaciti prvostepenu odluku i izreci težu mjeru maloljetniku - samo ako je to predloženo u žalbi tužioca.

(2) Ako prvostepenom odlukom nije izrecena kazna maloljetnickog zatvora ili zavodska mjera, vijeće za maloljetnike može tu kaznu, odnosno mjeru izreci samo ako održi pretres. Maloljetnicki zatvor u dužem trajanju ili teža zavodska mjera od one izrecene prvostepenom odlukom, može se izreci i u sjednici drugostepenog vijeca.

Clan 378.

Ponavljanje krivicnog postupka

Odredbe o ponavljanju krivicnog postupka završenog pravnosnažnom presudom shodno se primjenjuju i na ponavljanje postupka završenog pravnosnažnim rješenjem o primjeni vaspitne mjere ili o obustavi postupka prema maloljetniku.

6. Nadzor suda nad sprovođenjem mjera

Clan 379.

Izvještaj o ponašanju maloljetnika

(1) Uprava ustanove u kojoj se izvršava vaspitna mjera prema maloljetniku dužna je da svaka dva mjeseca dostavi sudu koji je izrekao vaspitnu mjeru izvještaj o ponašanju maloljetnika. Sudija za maloljetnike može i sam obilaziti maloljetnike smještene u ustanovi.

(2) Sudija za maloljetnike može preko organa starateljstva pribaviti oba vještenje o izvršenju ostalih vaspitnih mjera, a može odrediti da to učini i određeno stručno lice (socijalni radnik, defektolog i dr.).

7. Obustava izvršenja i izmjena odluke o vaspitnim mjerama

Clan 380.

Izmjena odluke i obustava izvršenja

(1) Kad su ispunjeni zakonom propisani uslovi za izmjenu odluke o izrečnoj vaspitnoj mjeri, odluku o tome donosi sudija za maloljetnike koji je donio rješenje o vaspitnoj mjeri ako sam nade da je to potrebno ili na prijedlog tužioca, upravnika ustanove ili organa starateljstva kome je povjeren nadzor nad maloljetnikom.

(2) Prije donošenja odluke sudija za maloljetnike će saslušati tužioca, maloljetnika, roditelja ili staratelja maloljetnika ili druga lica, a pribaviće i potrebne izvještaje od ustanove u kojoj maloljetnik izdržava zavodsku mjeru, od organa starateljstva ili drugih organa i ustanova.

(3) Po odredbama st. 1. i 2. ovog clana donosi se i odluka o obustavljanju izvršenja vaspitne mjere.

(4) Odluku o izmjeni vaspitne mjere ili o obustavljanju izvršenja donosi sudija za maloljetnike.

Glava XXVII

POSTUPAK PROTIV PRAVNIH LICA

Clan 381.

Jedinstvenost postupka

(1) Zbog istog krivičnog djela, protiv pravnog lica se, u pravilu, pokrece i vodi krivični postupak zajedno s postupkom protiv ucinioca.

(2) Postupak samo protiv pravnog lica se može pokrenuti, odnosno voditi kada protiv ucinioca krivični postupak nije moguće pokrenuti, odnosno voditi iz zakonom propisanih razloga ili ako je protiv njega krivični postupak već sproveden.

(3) U jedinstvenom postupku se protiv optuženog pravnog lica i optuženog podiže jedna optužnica i izriče jedna presuda.

Clan 382.

Cjelishodnost pokretanja krivcnog postupka

Tužilac može odluciti da protiv pravnog lica ne zahtijeva pokretanje krivcnog postupka kada okolnosti slucaja ukazuju da to ne bi bilo cjelishodno, jer je doprinos pravnog lica izvršenju krivcnog djela bio neznatan ili pravno lice nema imovine ili ima tako malo imovine da ne bi bila dovoljna ni za pokrivenje troškova postupka ili ako je protiv pravnog lica zapocet stecajni postupak ili kada je uinilac krivcnog djela jedini vlasnik pravnog lica protiv kojeg bi se krivcni postupak inace pokrenuo.

Clan 383.

Zastupnik pravnog lica u krivcnom postupku

(1) Svako pravno lice u krivcnom postupku mora imati svoga zastupnika, koji je ovlašćen za preduzimanje svih radnji za koje je po ovom zakonu ovlašćen osumnjiceni, odnosno optuženi i osuđeni.

(2) Pravno lice u krivcnom postupku može imati samo jednog zastupnika.

(3) Sud mora svaki put utvrditi identitet zastupnika pravnog lica i njegovo ovlašćenje za zastupanje.

Clan 384.

Određivanje zastupnika

(1) Zastupnik pravnog lica u krivcnom postupku je onaj ko je ovlašćen zastupati pravno lice po zakonu, aktu nadležnog državnog organa ili po statutu, aktu o osnivanju ili drugom aktu pravnog lica.

(2) Zastupnik može ovlastiti za zastupanje nekoga drugog. Ovlašćenje mora biti dato pismeno ili usmeno na zapisnik kod suda.

(3) Kada je prije pravnosnažnog okončanja krivcnog postupka pravno lice prestalo postojati, zastupnika ce mu odrediti sud.

Clan 385.

Izuzeci zastupnika

(1) Zastupnik pravnog lica u krivcnom postupku ne može biti lice koje je pozvano kao svjedok.

(2) Zastupnik pravnog lica u krivičnom postupku ne može biti lice protiv kojeg teče postupak zbog istog krivičnog djela, osim ako je jedini član pravnog lica.

(3) U slučaju iz st. 1. i 2. ovog člana sud će pozvati pravno lice da nadležni organ tog pravnog lica u određenom roku odredi drugog zastupnika i o tome pismeno obavijesti sud. U suprotnom će zastupnika odrediti sud.

Član 386.

Dostavljanje pismena

Pismena, upućena pravnom licu, dostavljaju se pravnom licu i zastupniku.

Član 387.

Troškovi zastupnika

Troškovi zastupnika pravnog lica u krivičnom postupku su troškovi krivičnog postupka. Troškovi za zastupnika postavljenog na osnovu čl. 383. i 384. ovog zakona unaprijed se isplaćuju iz sredstava organa koji vodi krivični postupak samo ako pravno lice nema sredstava.

Član 388.

Branilac pravnog lica u krivičnom postupku

(1) Pravno lice može, pored zastupnika, imati branioca.

(2) Pravno i fizičko lice, kao i osumnjiceni, odnosno optuženi ne mogu imati istog branioca.

Član 389.

Sadržaj optužnice

Optužnica protiv pravnog lica u krivičnom postupku, pored sadržaja propisanih ovim zakonom, sadrži naziv pod kojim pravno lice, u skladu s propisima, nastupa u pravnom prometu, sjedište pravnog lica, opis krivičnog djela i osnov odgovornosti pravnog lica.

Član 390.

Saslušanje i završna riječ

(1) Na glavnoj raspravi se prvo saslušava optuženi, a potom zastupnik pravnog lica.

(2) Po završenom dokazanom postupku, kao i završnoj riječi tužioca i oštećenog, sudija, odnosno predsjednik vijeća daje riječ braniocu, zatim zastupniku pravnog lica, te braniocu optuženog i na kraju optuženom.

Clan 391.

Presuda pravnom licu

Pored sadržaja propisanog u članu 291. ovog zakona, pisana presuda pravnom licu mora sadržavati:

a) u uvodu presude - naziv pod kojim pravno lice u skladu s propisima nastupa u pravnom prometu i sjedište pravnog lica, kao i ime i prezime zastupnika pravnog lica koji je bio prisutan na glavnom pretresu,

b) u izreci presude - naziv pod kojim pravno lice u skladu s propisima nastupa u pravnom prometu i sjedište pravnog lica, kao i zakonski propis po kojem se osuđuje, po kojem se oslobada optužbe za to djelo ili po kojem se optužba odbija.

Clan 392.

Mjera obezbjeđenja

(1) Za obezbjeđenje izvršenja kazne, oduzimanja imovine ili oduzimanja imovinske koristi, sud može, na prijedlog tužioca, protiv pravnog lica u krivičnom postupku odrediti privremeno obezbjeđenje. U ovom slučaju shodno se primje njuju odredbe člana 112. ovog zakona.

(2) Ako postoji opravdana bojazan da će u okviru optuženog pravnog lica biti ponovljeno djelo i da će za njega biti odgovorno pravno lice ili se s izvršenjem djela prijeti, sud može u istom postupku, osim mjera iz stava 1. ovog člana, pravnom licu zabraniti obavljanje jedne ili više određenih djelatnosti na određeno vrijeme.

(3) Kada je protiv pravnog lica pokrenut krivični postupak, sud može, na prijedlog tužioca ili po službenoj dužnosti, zabraniti statusne promjene pravnog lica koje bi za posljedicu imale brisanje pravnog lica iz sudskog registra. Odluka o ovoj zabrani se upisuje u sudski registar.

Clan 393.

Primjena ostalih odredbi ovog zakona

Ako drukcije nije određeno, u krivičnom postupku protiv pravnog lica shodno se primjenjuju odgovarajuće odredbe ovog zakona, čak i u slučaju ako se postupak vodi samo protiv pravnog lica.

Glava XXCVIII

POSEBNE ODREDBE O IZRICAWU SUDSKE OPOMENE

Clan 394.

Izricanje sudske opomene

(1) Sudska opomena izric se rješenjem.

(2) Ukoliko u ovoj glavi nije što drukcije određeno, odredbe ovog zakona koje se odnose na presudu kojom se okrivljeni oglašava krivim primjenjuju se shodno i na rješenje o sudskoj opomeni.

Clan 395.

Sadržaj rješenja o sudskoj opomeni

(1) Rješenje o sudskoj opomeni objavljuje se odmah po završetku glavnog pretresa. Tom prilikom sudija će upozoriti okrivljenog da mu se za krivično djelo koje je učinio ne izriče kazna, jer se očekuje da će i sudska opomena na njega dovoljno uticati da više ne vrši krivična djela. Ako se rješenje o sudskoj opomeni objavljuje u odsustvu okrivljenog, sud će ovakvo upozorenje unijeti u obrazloženje rješenja. Za odricanje od prava na žalbu i pismenu izradu rješenja shodno se primjenjuju odredbe člana 300. stav 3. i člana 295. stav 1. ovog zakona.

(2) U izreci rješenja o sudskoj opomeni, pored ličnih podataka o optuženom, navest će se samo da se optuženom izriče sudska opomena za djelo koje je predmet optužbe i zakonski naziv krivičnog djela. Izreka rješenja o sudskoj opomeni sadrži podatke iz člana 291. stav 1. tac. d) i e) ovog zakona.

(3) U obrazloženju rješenja sud će iznijeti kojim se razlozima rukovodio pri izricanju sudske opomene.

Clan 396.

Razlozi pobijanja rješenja o sudskoj opomeni

(1) Rješenje o sudskoj opomeni može se pobijati iz razloga navedenih u članu 301. tac. a) do v) ovog zakona, kao i zbog toga što nisu postojale okolnosti koje opravdavaju izricanje sudske opomene.

(2) Ako rješenje o sudskoj opomeni sadrži odluku o mjerama bezbjednosti, o oduzimanju imovinske koristi, o troškovima krivičnog postupka ili o imovinskopravnom zahtjevu, ova odluka se može pobijati iz razloga što sud nije pravilno primjenio mjeru bezbjednosti ili oduzimanje imovinske koristi, odnosno što je odluku o troškovima krivičnog postupka ili imovinskopravnom zahtjevu donio protivno zakonskim odredbama.

Clan 397.

Povrede Krivičnog zakona

Povreda Krivičnog zakona u slučaju izricanja sudske opomene postoji, osim po pitanjima navedenim u članu 304. tac. a) do g) ovog zakona, i kada je odlukom o sudskoj opomeni, mjeri bezbjednosti ili oduzimanju imovinske koristi prekoraceno ovlaštenje koje sud ima po zakonu.

Clan 398.

Odluke drugostepenog suda

(1) Ako je žalbu protiv rješenja o sudskoj opomeni izjavio tužilac na štetu optuženog, drugostepeni sud može donijeti presudu kojom se optuženi oglašava krivim i osuđuje na kaznu ili kojom se izriče uslovna osuda, ako nađe da je prvostepeni sud pravilno utvrdio odlučne činjenice, i da po pravilnoj primjeni zakona dolazi u obzir izricanje kazne ili uslovne osude.

(2) Povodom bilo koje žalbe protiv rješenja o sudskoj opomeni, drugostepeni sud može donijeti presudu kojom se optužba odbija ili se optuženi oslobađa od optužbe, ako nađe da je prvostepeni sud pravilno utvrdio odlučne činjenice i da po pravilnoj primjeni zakona dolazi u obzir izricanje jedne od ovih odluka.

(3) Kada postoje uslovi iz člana 319. ovog zakona, drugostepeni sud će donijeti rješenje kojim se odbija žalba kao neosnovana i potvrđuje rješenje prvostepenog suda o sudskoj opomeni.

G lava XXIX

POSTUPAK ZA PRIMJENU MJERA BEZBJEDNO-STI, ZA ODUZIMANJE IMOVINSKE KORISTI PRIBAVljENE KRIVICNIM DJELOM I ZA OPOZIVANJE USLOVNE OSUDE

Član 399.

Prekid postupka u slučaju nastupanja duševne bolesti

(1) Ako je kod optuženog nakon izvršenja krivičnog djela nastupila takva duševna bolest da nije sposoban učestvovati u postupku, sud će rješenjem, nakon psihijatrijskog vještacenja, prekinuti postupak i optuženog uputiti organu nadležnom za pitanja socijalnog staranja.

(2) Kada se zdravstveno stanje optuženog poboljša u mjeri da može da učestvuje u postupku, krivični postupak će se nastaviti.

(3) Ako tokom prekida postupka nastupi zastara krivičnog gonjenja, sud će postupiti u skladu s članom 289. tačka d) ovog zakona.

Član 400.

Postupak u slučaju neuracunljivosti

(1) Ako je osumnjičeni učinio djelo u stanju neuracunljivosti, tužilac će u optužnici postaviti prijedlog da sud utvrdi da je osumnjičeni učinio krivično djelo u stanju neuracunljivosti, kao i da se predmet uputi organu nadležnom za pitanja socijalnog staranja, radi pokretanja odgovarajućeg postupka.

(2) Ako u toku glavnog pretresa izvedeni dokazi ukazuju da je optuženi učinio djelo u stanju uracunljivosti ili smanjene uracunljivosti ili bitno smanjene uracunljivosti, tužilac će odustati od podnesenog prijedloga. U slučaju ako se radi o smanjenoj uracunljivosti ili bitno smanjenoj uracunljivosti, tužilac će predložiti izricanje mjere bezbjednosti obaveznog psihijatrijskog liječenja, koja se izriče uz neku drugu krivičnu sankciju.

(3) U slučaju iz stava 1. ovog člana, osumnjiceni, odnosno optuženi koji se nalazi u pritvoru ili psihijatrijskoj ustanovi, neće se pustiti na slobodu, već će sud na prijedlog tužioca donijeti rješenje o privremenom zadržavanju do najviše 30 dana od donošenja tog rješenja. Protiv ovoga rješenja žalba nije dopuštena.

(4) Poslije podnošenja prijedloga iz stava 1. ovog člana, osumnjiceni, odnosno optuženi mora imati branioca.

Član 401.

Postupak u slučaju obaveznog liječenja od zavisnosti

(1) O primjeni mjere bezbjednosti obaveznog liječenja od zavisnosti sud odlučuje počto pribavi nalaz i mišljenje vještaka. U svom nalazu i mišljenju vještak treba da se izjasni i o mogućnostima za liječenje optuženog.

(2) Ako je pri izricanju uslovne osude uciniocu određeno liječenje na slobodi, a on se nije podvrgao liječenju ili ga je samovoljno napustio, sud može, po službenoj dužnosti ili na prijedlog ustanove u kojoj se ucinilac liječio ili je trebao da se liječi, a po saslušanju tužioca i ucinioca, odrediti opozivanje uslovne osude prinudno izvršenje mjere bezbjednosti obaveznog liječenja od zavisnosti. Prije donošenja odluke sud će, po potrebi, pribaviti i mišljenje ljekara.

Član 402.

Oduzimanje predmeta

(1) Predmeti koji se po Krivičnom zakonu moraju oduzeti, oduzeće se i kada se krivični postupak ne završi presudom kojom se optuženi proglašava krivim, ako to zahtijevaju interesi opšte bezbjednosti ili razlozi morala, o čemu se donosi posebno rješenje.

(2) Rješenje iz stava 1. ovog člana donosi sud u trenutku kad je postupak završen, odnosno kad je obustavljen.

(3) Rješenje o oduzimanju predmeta iz stava 1. ovog člana donosi sud i kada je u presudi kojom je optuženi proglašen krivim propušteno da se donese takva odluka.

(4) Ovjereni prepis odluke o oduzimanju predmeta dostavice se vlasniku predmeta, ako je vlasnik poznat.

(5) Protiv odluke iz st. 2. i 3. ovog člana vlasnik predmeta ima pravo na žalbu zbog nepostojanja zakonskog osnova za oduzimanje predmeta.

Član 403.

Oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom

(1) Imovinska korist pribavljena krivičnim djelom utvrđuje se u krivičnom postupku po službenoj dužnosti.

(2) Tužilac je dužan prikupljati dokaze i izvidati okolnosti koje su od važnosti za utvrđivanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom.

(3) Ako je oštećeni podnio imovinskopravni zahtjev u pogledu povracaja predmeta pribavljenih krivičnim djelom, odnosno u pogledu novčanog iznosa koji odgovara vrijednosti stvari, imovinska korist će se utvrđivati samo u onom dijelu koji nije obuhvaćen imovinskopravnim zahtjevom.

Član 404.

Postupak oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom

(1) Kada dolazi u obzir oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom, lice na koje je imovinska korist prenesena, kao i predstavnik pravnog lica pozvace se na glavni pretres radi saslušanja. U pozivu će se upozoriti da će se postupak provesti bez njihovog prisustva.

(2) Predstavnik pravnog lica saslušace se na glavnom pretresu poslije optuženog. Na isti način postupice se u odnosu na lice na koje je imovinska korist prenesena, ako nije pozvano kao svjedok.

(3) Lice na koje je imovinska korist prenesena, kao i predstavnik pravnog lica ovlašten je da u vezi s utvrđivanjem imovinske koristi predlaže dokaze i da, po ovlaštenju sudije, odnosno predsjednika vijeca, postavlja pitanja optuženom, svjedocima i vještacima.

(4) Isključenje javnosti na glavnom pretresu ne odnosi se na lice na koje je imovinska korist prenesena, kao i na predstavnika pravnog lica.

(5) Ako sud u toku glavnog pretresa utvrdi da dolazi u obzir oduzimanje imovinske koristi, prekinuce glavni pretres i pozvace lice na koje je imovinska korist prenesena, kao i predstavnika pravnog lica.

Član 405.

Utvrđivanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom

Sud će visinu iznosa imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom utvrditi po službenoj ocjeni ako bi njeno utvrđivanje bilo skopcano sa nesrazmjernim teškocama ili sa znatnim odugovlačenjem postupka.

Član 406.

Privremene mjere obezbjeđenja

Kada dolazi u obzir oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom, sud će po službenoj dužnosti po odredbama koje važe za izvršni postupak odrediti privremene mjere obezbjeđenja. U takvom slučaju, shodno se primjenjuju odredbe člana 112. stav 2. ovog zakona.

Clan 407.

Sadržaj odluke kojom se izrice mjera oduzimanja imovinske koristi

(1) Oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom, sud može izreci u presudi kojom se optuženi oglašava krivim i u rješenju o sudskoj opomeni ili u rješenju o primjeni vaspitne mjere, kao i u postupku iz clana 400. ovog zakona.

(2) U izreci presude ili rješenja sud će navesti koji se predmet, odnosno novčani iznos oduzima.

(3) Ovjereni prepis presude, odnosno rješenja dostavlja se i licu na koje je imovinska korist prenesena, kao i predstavniku pravnog lica, ako je sud izrekao oduzimanje imovinske koristi od tog lica.

Clan 408.

Zahtjev za ponavljanje postupka u pogledu mjere oduzimanja imovinske koristi

Lice iz clana 404. ovog zakona može podnijeti zahtjev za ponavljanje krivičnog postupka u pogledu odluke o oduzimanju imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom.

Clan 409.

Shodna primjena odredbi u pogledu žalbe

Odredbe clana 300. st. 2. i 3. i cl. 308. i 323. ovog zakona shodno se primjenjuju na žalbu protiv odluke o oduzimanju imovinske koristi.

Clan 410.

Shodna primjena ostalih odredbi zakona

Ako u odredbama ove glave nije šta drugo predviđeno, u pogledu postupka za primjenu mjera bezbjednosti ili za oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom shodno se primjenjuju ostale odredbe ovog zakona.

Clan 411.

Postupak za opozivanje uslovne osude

(1) Kada je u uslovnoj osudi određeno da će se kazna izvršiti ako osuđeni ne vrati imovinsku korist pribavljenu krivičnim djelom, ne nadoknadi štetu ili ne ispuni druge obaveze, a osuđeni u određenom roku nije ispunio te obaveze, sud će sprovesti postupak za opozivanje uslovne osude na prijedlog tužioca ili po službenoj dužnosti.

(2) Sud je obavezan da zakaže saslušanje radi utvrđivanja činjenica na koje će pozvati tužioca, osuđenog i oštećenog.

(3) Ako sud utvrdi da osuđeni nije ispunio obavezu koja mu je bila određena presudom, donijee presudu kojom će opozvati uslovnu osudu i odrediti da se utvrđena kazna izvrši, ili odrediti novi rok za ispunjenje obaveze, ili ukinuti taj uslov. Ako sud nade da nema osnova za donošenje koje od tih odluka, rješenjem će obustaviti postupak za opozivanje uslovne osude.

Glava XXX

POSTUPAK ZA DONOŠENJE ODLUKE O BRISANJU OSUDE ILI PRESTANKU MJERA BEZBJEDNOSTI I PRAVNIH POSQEDICA OSUDE

Clan 412.

Rješenje o brisanju osude

(1) Kada po zakonu brisanje osude nastupa protekom određenog vremena i pod uslovom da osuđeni u tom vremenu ne učini novo krivično djelo, rješenje o brisanju osude donosi po službenoj dužnosti organ nadležan za vođenje kaznene evidencije.

(2) Prije donošenja rješenja o brisanju osude izvršice se potrebna provjeravanja, a naročito će se prikupiti podaci o tome da li je protiv osuđenog u toku krivični postupak za neko novo krivično djelo učinjeno prije isteka roka predviđenog za brisanje osude.

Clan 413.

Prijedlog osuđenog za brisanje osude

(1) Ako nadležni organ ne donese rješenje o brisanju osude, osuđeni može tražiti da se utvrdi da je brisanje osude nastupilo po zakonu.

(2) Ako nadležni organ ne postupi po zahtjevu osuđenog u roku od 30 dana od dana prijema zahtjeva, osuđeni može tražiti da sud donese rješenje o brisanju osude.

Clan 414.

Sudsko brisanje uslovne osude

Ako uslovna osuda ne bude opozvana ni poslije jedne godine od dana prestanka vremena provjeravanja, sud će donijeti rješenje kojim se utvrđuje brisanje uslovne osude. Ovo rješenje dostavice se osuđenom, tužiocu i organu nadležnom za vođenje kaznene evidencije.

Clan 415.

Postupak brisanja osude na osnovu sudske odluke

- (1) Postupak za brisanje osude na osnovu sudske odluke pokrece se na molbu osudenog.
- (2) Molba se podnosi sudu.
- (3) Sudija koji za to bude određen zakazace i provesti saslušanje tužioca i osudenog.
- (4) Sud može o ponašanju osudenog zatražiti izvještaj od policijskog organa, a može takav izvještaj tražiti i od uprave ustanove u kojoj je osuđeni izdržavao kaznu.
- (5) Protiv odluke suda po molbi za brisanje osude žalbu mogu izjaviti podnosilac žalbe i tužilac.
- (6) Ako sud odbije molbu zato što osuđeni svojim ponašanjem nije zaslužio brisanje osude, osuđeni može molbu ponoviti po isteku jedne godine od dana pravosnažnosti rješenja o odbijanju molbe.

Clan 416.

Uvjerenje na osnovu kaznene evidencije

U uvjerenju koje se građanima daje na osnovu kaznene evidencije, ne smeju se spominjati brisana osuda i brisane pravne posljedice.

Clan 417.

Molba i postupak prestanka mjere bezbjednosti

- (1) Molba za prestanak primjene mjera bezbjednosti propisanih Krivičnim zakonom podnosi se sudu koji je sudio u prvom stepenu.
- (2) Sudija koji za to bude određen će prethodno ispitati je li proteklo potrebno vrijeme po zakonu, a zatim će zakazati i sprovesti saslušanje radi utvrđivanja činjenica na koje se podnosilac molbe poziva. Sudija će pozvati tužioca i podnosioca molbe.
- (3) Sudija iz stava 2. ovog člana može zahtijevati izvještaj o ponašanju osudenog od policijskog organa, odnosno ustanove u kojoj je osuđeni izdržavao kaznu.
- (4) U slučaju odbijanja molbe, nova molba se ne može podnijeti prije isteka roka od jedne godine od dana pravosnažnosti rješenja o odbijanju ranije molbe.

Glava XXXI

POSTUPAK ZA PRU@AWE ME\UNARODNE PRAVNE POMOJI I IZVRŠEW E ME\UNARODNIH UGOVORA U KRIVICNOPRAVNIM STVARIMA

Clan 418.

Opšta odredba

Međunarodna krivičnopravna pomoć vrši se po odredbama ovog zakona, ukoliko zakonom Bosne i Hercegovine ili međunarodnim ugovorom nije što drugo određeno.

Član 419.

Upućivanje molbe za pravnu pomoć

Molba suda, odnosno tužioca za pravnu pomoć u krivičnim predmetima dostavlja se inostranim organima diplomatskim putem tako da sud, odnosno tužilac molbu dostavlja preko Ministarstva pravde Republike Srpske, koje ih dostavlja Ministarstvu pravde Bosne i Hercegovine. Na isti način dostavlja se domaćim sudovima molba inostranog organa za pravnu pomoć od sudova u Republici Srpskoj.

Član 420.

Postupanje po molbi stranog organa

(1) Kada Ministarstvo pravde Republike Srpske primi molbu stranog organa za pravnu pomoć, dužno je molbu dostaviti nadležnom tužiocu.

(2) O dozvoljenosti i načinu izvršenja radnje koja je predmet molbe inostranog organa odlučuje sud, odnosno tužilac po domaćim propisima.

Član 421.

Izvršenje krivične presude inostranog suda

(1) Sud neće postupiti po molbi inostranog organa kojom se traži izvršenje krivične presude inostranog suda.

(2) Izuzetno od odredbe stava 1. ovog člana, sud će izvršiti pravosnažnu presudu u odnosu na sankciju koju je izrekao inostrani sud ako je to predviđeno međunarodnim ugovorom i ako sankciju izrekne i domaći sud prema krivičnom zakonodavstvu Republike Srpske.

(3) Nadležni sud donosi presudu u vijecu iz člana 24. stav 5. ovog zakona.

(4) Mjesna nadležnost suda određuje se prema posljednjem prebivalištu osuđenog lica u Republici Srpskoj, a ako osuđeno lice nije imalo prebivalište u Republici Srpskoj - prema mjestu rođenja. Ako osuđeno lice nije imalo prebivalište, niti je rođeno u Republici Srpskoj, Vrhovni sud će odrediti jedan od stvarno nadležnih sudova u Republici Srpskoj pred kojim će se sprovesti postupak.

(5) Stvarno nadležan sud je sud određen zakonom.

(6) U izreku presude iz stava 3. ovog člana sud će unijeti potpunu izreku i naziv suda iz inostrane presude i izreći će sankciju. U obrazloženju presude iznijeti će razloge kojima se rukovodio prilikom izricanja sankcija.

(7) Protiv presude iz stava 6. ovog člana mogu izjaviti žalbu tužilac i osuđeni ili njegov branilac, shodno odredbama ovog zakona.

(8) Ako strani državljanin osuđen od domaćeg suda ili lice ovlašćeno ugovorom podnese molbu prvostepenom sudu da osuđeni izdržava kaznu u svojoj zemlji, sud će postupiti po međunarodnom ugovoru.

Član 422.

Centralizacija podataka

O krivičnim djelima pravljenja i stavljanja u opticaj falsifikovanog novca, neovlašćene proizvodnje, preradivanja i prodaje opojnih droga i otrova, trgovine bijelim robljem, proizvodnje i rasturanja pornografskih spisa, kao i o drugim krivičnim djelima u pogledu kojih se međunarodnim ugovorima predviđa centralizacija podataka, sud pred kojim se vodi krivični postupak dužan je da, bez odlaganja, dostavi nadležnom ministarstvu Bosne i Hercegovine podatke o krivičnom djelu i učiniocu, a prvostepeni sud - i pravnosnažnu presudu. Kad je u pitanju krivično djelo pranja novca ili se radi o krivičnom djelu u vezi sa pranjem novca, podaci se moraju, bez odlaganja, dostaviti i organu Bosne i Hercegovine nadležnom za sprečavanje pranja novca.

Član 423.

Ustupanje krivičnog gonjenja stranoj državi

(1) Ako je na teritoriji Republike Srpske krivično djelo izvršio stranac koji ima prebivalište u stranoj državi, toj državi se mogu, van uslova predviđenih za izručenje osumnjicenih, odnosno optuženih, ustupiti svi krivični spisi radi krivičnog gonjenja i suđenja, ako se strana država tome ne protivi.

(2) Ustupanje krivičnog gonjenja i suđenje nije dopušteno ako se njime stranac može izložiti nepravednom postupku, nehumanom i ponižavajućem postupku ili kažnjava nju.

(3) Do potvrđivanja optužnice, odluku o ustupanju donosi nadležni tužilac. Nakon podizanja optužnice, a do ustupanja predmeta sudiji, odnosno vijeću u svrhu zakazivanja glavnog pretresa - odluku donosi sudija za prethodno saslušanje, na prijedlog tužioca.

(4) Ustupanje se može dopustiti za krivična djela za koja je predviđena kazna zatvora do 10 godina, kao i za krivična djela ugrožavanja javnog saobraćaja.

(5) Ako je oštećeni državljanin Republike Srpske, odnosno Bosne i Hercegovine, ustupanje nije dopušteno ako se on tome protivi, osim ako je dato obezbjeđenje za ostvarivanje njegovog imovinskopravnog zahtjeva.

Član 424.

Preuzimanje krivičnog gonjenja

(1) Zahtjev strane države da se u Republici Srpskoj preuzme gonjenje državljanina Republike Srpske, odnosno Bosne i Hercegovine ili lica koje ima prebivalište u Republici Srpskoj za krivično djelo izvršeno u inostranstvu, dostavlja se sa spisima nadležnom tužiocu na cijem području to lice ima prebivalište.

(2) Ako je nadležnom organu strane države podnesen imovinskopravni zahtjev, postupice se kao da je taj zahtjev podnesen nadležnom sudu.

(3) O odluci kojom se odbija preuzimanje krivičnog gonjenja, kao i o pravosnažnoj odluci donesenoj u krivičnom postupku, obavijestice se strana država koja je uputila zahtjev.

Glava XXXII

POSTUPAK ZA NAKNADU ŠTETE, REHABILITACIJU I OSTVARIVANJE DRUGIH PRAVA LICA BEZ OSNOVA OSUĐENIH I NEOSNOVANO LIŠENIH SLOBODE

Član 425.

Naknada štete zbog neopravdane osude

(1) Pravo na naknadu štete zbog neopravdane osude ima lice prema kome je bila pravosnažno izrečena krivična sankcija ili koje je oglašeno krivim, a oslobođeno od kazne, a kasnije je povodom vanrednog pravnog lijeka novi postupak pravosnažno obustavljen ili je pravosnažnom presudom oslobođen od optužbe, ili je optužba odbijena, osim u sljedećim slučajevima:

a) ako je do obustave postupka ili donošenja presude kojom se optužba odbija došlo zbog toga što je u novom postupku tužilac odustao od gonjenja, a do odustanka je došlo na osnovu sporazuma sa osumnjicem, odnosno optuženim;

b) ako je u novom postupku presudom optužba odbačena zbog nenadležnosti suda, a ovlašćeni tužilac nije preduzeo gonjenje pred nadležnim sudom.

(2) Osuđeni nema pravo na naknadu štete ako je svojim lažnim priznanjem ili na drugi način namjerno prouzrokovao svoju osudu, osim ako je na to bio prinuđen.

(3) U slučaju osude za krivična djela u sticaju, pravo na naknadu štete može se odnositi i na pojedina krivična djela u pogledu kojih su ispunjeni uslovi za priznanje naknade.

Član 426.

Zastarjelost potraživanja za naknadu štete

(1) Pravo na naknadu štete zastarijeva protekom tri godine od dana pravosnažnosti prvostepene presude kojom je okrivljeni oslobođen od optužbe ili kojom je optužba odbijena, odnosno pravosnažnosti prvostepenog rješavanja kojim je postupak obustavljen, a ako je povodom žalbe rješavao viši sud - od dana prijema odluke višeg suda.

(2) Prije podnošenja sudu tužbe za naknadu štete, oštećeni je dužan da se sa svojim zahtjevom obrati Ministarstvu pravde, radi postizanja sporazuma o postojanju štete i vrsti i visini naknade.

(3) U slučaju iz člana 425. stav 1. tačka b) ovog zakona, o zahtjevu se može rješavati samo ako ovlašćeni tužilac nije preduzeo gonjenje pred nadležnim sudom u roku od tri mjeseca od dana prijema pravosnažne presude.

Član 427.

Podnošenje tužbe nadležnom sudu za naknadu štete

(1) Ako zahtjev za naknadu štete ne bude usvojen ili po njemu Ministarstvo pravde ne donese odluku u roku od tri mjeseca od dana podnošenja zahtjeva, oštećeni može kod nadležnog suda podnijeti tužbu za naknadu štete. Ako je postignut sporazum samo u pogledu dijela zahtjeva, oštećeni može tužbu podnijeti u pogledu ostatka zahtjeva.

(2) Dok traje postupak iz stava 1. ovog člana, ne teče zastarjelost predviđena u članu 426. stav 1. ovog zakona.

(3) Tužba za naknadu štete podnosi se protiv Republike Srpske.

Član 428.

Pravo nasljednika na naknadu štete

(1) Nasljednici nasljeđuju pravo oštećenog lica na naknadu imovinske štete. Ako je oštećeni već stavio zahtjev, nasljednici mogu nastaviti postupak samo u granicama već postavljenog zahtjeva za naknadu štete.

(2) Nasljednici oštećenog lica mogu poslije njegove smrti nastaviti postupak za naknadu štete, odnosno pokrenuti postupak ako je oštećeno lice umrlo prije isteka roka zastarjelosti a zahtjeva se nije odreklo.

Član 429.

Lica kojima pripada pravo na naknadu štete

(1) Pravo na naknadu štete pripada i licu:

a) koje je bilo u pritvoru, a nije došlo do pokretanja krivičnog postupka, ili je postupak obustavljen pravosnažnim rješenjem, ili je pravosnažnom presudom oslobođeno od optužbe ili je optužba odbijena;

b) koje je izdržavalo kaznu lišenja slobode, a povodom ponavljanja krivičnog postupka izrečena mu je kazna lišenja slobode u kracem trajanju od kazne koju je izdržalo ili je izrečena krivična sankcija koja se ne sastoji u lišenju slobode ili je oglašeno krivim, a oslobođeno od kazne;

v) koje je usljed greške ili nezakonitog rada organa neosnovano lišeno slobode, ili je zadržano duže u pritvoru ili ustanovi za izdržavanje kazne ili mjere;

g) koje je u pritvoru provelo duže nego što traje kazna zatvora na koju je osuđeno.

(2) Licu koje je po članu 196. ovog zakona lišeno slobode, bez zakonskog osnova, pripada pravo na naknadu štete ako protiv njega nije određen pritvor, niti mu je vrijeme za koje je lišeno slobode uracunato u izrecenu kaznu za krivično djelo ili za prekršaj.

(3) Naknada štete ne pripada licu koje je svojim nedopuštenim postupcima prouzrokovalo lišenje slobode. U slučajevima iz tačke 1. stava 1. ovog člana isključeno je pravo na naknadu štete iako su postojale okolnosti iz člana 425. stav 1. tac. a) i b) ili ako je postupak obustavljen na osnovu člana 207. ovog zakona.

(4) U postupku za naknadu štete u slučajevima iz st. 1. i 2. ovog člana, shodno će se primjenjivati odredbe ove glave.

Član 430.

Naknada štete licu prouzrokovane sredstvima javnog informisanja

(1) Ako je slučaj na koji se odnosi neopravdana osuda ili neosnovano lišenje slobode nekog lica prikazivan u sredstvu javnog informisanja i time bio povrijeđen ugled tog lica, sud će, na njegov zahtjev, objaviti u novinama ili drugom sredstvu javnog informisanja saopštenje o odluci iz koje proizlazi neopravdanost ranije osude, odnosno neosnovanost lišenja slobode. Ako slučaj nije prikazivan u sredstvu javnog informisanja, ovakvo saopštenje će se, na zahtjev tog lica, dostaviti državnom organu, preduzecu ili drugom pravnom licu u kojem lice radi, a ako je to za njegovu rehabilitaciju potrebno - politickoj stranci ili udruženju građana.

(2) Poslije smrti osuđenog lica pravo na podnošenje ovog zahtjeva pripada njegovom bracom odnosno vanbracom drugu, djeci, roditeljima, braci i sestrama.

(3) Zahtjev iz stava 1. ovog člana može se podnijeti i ako nije stavljen zahtjev za naknadu štete.

(4) Nezavisno od uslova predviđenih u članu 425. ovog zakona, zahtjev iz stava 1. ovog člana može se podnijeti i kad je povodom vanrednog pravnog lijeka izmijenjena pravna kvalifikacija djela, ako je usljed pravne kvalifikacije u ranijoj presudi bio teže povrijeđen ugled osuđenog lica.

(5) Zahtjev iz st. 1. do 3. ovog člana podnosi se u roku od šest mjeseci (član 426. stav 1.) sudu koji je u krivičnom postupku sudio u prvom stepenu. O zahtjevu odlučuje vijeće (član 24. stav 5). Prilikom rješavanja o zahtjevu, shodno se primjenjuju odredbe člana 425. stav 2. i člana 429. stav 3. ovog zakona.

Član 431.

Rehabilitacija

Sud koji je u krivičnom postupku sudio u prvom stepenu donijee po službenoj dužnosti rješenje kojim se poništava upis neopravdane osude u kaznenoj evidenciji. Rješenje se dostavlja organu nadležnom za vodenje kaznene evidencije. O poništenom upisu ne smeju se nikom davati podaci iz kaznene evidencije.

Clan 432.

Zabrana upotrebe podataka

Lice koje na bilo koji način dođe do podataka koji se odnose na neopravdanu osudu ili na neosnovano lišenje slobode, ne može upotrijebiti podatke na način koji bi bio od štete za rehabilitaciju lica protiv koga je voden krivični postupak.

Clan 433.

Pravo na naknadu štete oštećenog po osnovu radnog odnosa

(1) Licu kome je zbog neopravdane osude ili neosnovanog lišenja slobode pretao radni odnos ili svojstvo osiguranika socijalnog osiguranja, priznaje se radni staž, odnosno staž osiguranja kao da je bilo na radu za vrijeme za koje je zbog neopravdane osude ili neosnovanog lišenja slobode staž izgubilo. U staž se uracunava i vrijeme nezaposlenosti do koje je došlo zbog neopravdane osude ili neosnovanog lišenja slobode, a koja nije nastala krivicom tog lica.

(2) Prilikom svakog rješavanja o pravu na koje utice dužina radnog staža, odnosno staža osiguranja, državni organ, preduzeće ili drugo pravno lice uzme u obzir staž priznat odredbom stava 1. ovog člana.

(3) Ako državni organ, preduzeće ili drugo pravno lice iz stava 2. ovog člana ne uzme u obzir staž priznat odredbom stava 1. ovog člana, oštećeno lice može zahtijevati da sud naveden u članu 427. stav 1. ovog zakona utvrdi da je priznava nje ovog vremena nastupilo po zakonu. Tužba se podnosi protiv državnog organa, preduzeća ili drugog pravnog lica koje osporava priznati staž i protiv Republike Srpske (član 427. stav 3).

(4) Na zahtjev državnog organa, preduzeća ili drugog pravnog lica kod kojeg se pravo iz stava 2. ovog člana ostvaruje, isplatiće se iz bužetskih sredstava (član 427. stav 3.) propisani doprinos za vrijeme za koje je odredbom stava 1. ovog člana staž priznat.

(5) Staž osiguranja priznat odredbom stava 1. ovog člana u cjelini se uracunava u penzijski staž.

Glava XXXIII

POSTUPAK ZA IZDAVANJE POTJERNICE I OBJAVE

Clan 434.

Tražnje adrese

Ako se ne zna prebivalište ili boravište osumnjicenog, odnosno optuženog, kada je to po odredbama ovog zakona neophodno, tužilac ili sud zatražiti od policijskog organa da osumnjicenog, odnosno optuženog potraže i da tužioca odnosno sud obavijeste o njegovoj adresi.

Clan 435.

Uslovi za izdavanje potjernice

(1) Izdavanje potjernice može se narediti kad se osumnjiceni, odnosno optuženi protiv kojeg je pokrenut krivični postupak zbog krivičnog djela za koje se po zakonu može izreći kazna zatvora od tri godine ili teža kazna nalazi u bjekstvu, a postoji naredba za njegovo dovođenje ili rješanje o određivanju pritvora.

(2) Izdavanje potjernice naređuje sud.

(3) Izdavanje potjernice naredice se i u slučaju bjekstva osuđenog iz ustanove u kojoj izdržava kaznu, bez obzira na visinu kazne, ili bjekstva iz ustanove u kojoj izdržava zavodsku mjeru vezanu s lišenjem slobode. Naredbu, u tom slučaju, izdaje rukovodilac ustanove.

(4) Naredba suda ili rukovodioca ustanove za izdavanje potjernice dostavlja se policijskim organima, radi izvršenja.

Clan 436.

Izdavanje objave

(1) Ako su potrebni podaci o pojedinim predmetima koji su u vezi s krivičnim djelom, ili ove predmete treba pronaći, a naročito ako je to potrebno radi ustanovljenja istovjetnosti pronađenog nepoznatog leša, naredice se izdavanje objave kojom će se zatražiti da se podaci ili obavještenja dostave organu koji vodi postupak.

(2) Policijski organi mogu objavljivati i fotografiju leša ili nestalog lica ako postoje osnovi sumnje da je do smrti, odnosno nestanka tog lica, došlo usljed krivičnog djela.

Clan 437.

Povlačenje potjernice ili objave

Organ koji je naredio izdavanje potjernice ili objave dužan je da je odmah povuče kad se pronađe traženo lice ili predmet ili kad nastupi zastarjelost krivičnog gonjenja ili izvršenja kazne ili drugi razlozi zbog kojih potjernica ili objava nije više potrebna.

Clan 438.

Ko raspisuje potjericu ili objavu

(1) Potjernicu i objavu raspisuje nadležni policijski organ koga određuje sud u svakom pojedinom slučaju, odnosno ustanova iz koje je pobjeglo lice sa izdržavanja kazne ili zavodske mjere.

(2) Ako je vjerovatno da se lice za kojim je izdata potjernica nalazi u inostranstvu, nadležno ministarstvo Bosne i Hercegovine može raspisati i međunarodnu potjernicu.

Glava XXXIV

PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Clan 439.

Nedovoljan broj sudija

(1) Ako se kod suda koji sudi samo u prvom stepenu zbog nedovoljnog broja sudija ne može obrazovati vijeće predviđeno u članu 24. stav 5. ovog zakona, poslove iz nadležnosti tog vijeća vršice vijeće neposredno višeg suda, ako odredbama st. 2. i 3. ovog člana nije drukcije određeno.

(2) Poslije predaje optužnice, pritvor određuje ili ukida, po saslušanju tužioca, predsjednik vijeća, odnosno sudija, a na glavnom pretresu - vijeće.

(3) Sudija prvostepenog suda donosi odluku o zahtjevu za ponavljanje postupka (clan 336. stav 1.).

Clan 440.

Rješavanje vanrednih pravnih lijekova

U postupcima u kojim je do stupanja na snagu ovog zakona podnesen zahtjev za vanredno preispitivanje pravosnažne presude ili zahtjev za vanredno ublaženje kazne, postupak će se nastaviti i završiti po odredbama Zakona o krivičnom postupku ("Službeni list SFRJ" br.26/86, 74/87, 57/89 i 3/90), kao i prema izmjenama i dopunama ovog zakona objavljenim u "Službenom glasniku Republike Srpske" br. 4/93, 26/93, 14/94, 6/97 i 61/01.

Clan 441.

Racunanje rokova

(1) Ako je na dan stupanja na snagu ovog zakona bio u toku neki rok, taj rok će se racunati po odredbama ovog zakona, osim ako je dotadašnji rok duži.

(2) Odredbe člana 194. st. 2. i 3. ovog zakona o rokovima trajanja pritvora primjenjuju se u predmetima zapocetim nakon stupanja na snagu ovog zakona.

Clan 442.

Rješavanje predmeta primljenih u rad

(1) Postupci u krivičnim predmetima primljenim u rad kod sudova prije stupanja na snagu ovog zakona nastavice se po odredbama ovog zakona, osim ako odredbama ovog člana nije drukcije određeno.

(2) Predmeti istrage iz stava 1. ovog člana dostavice se tužiocu odmah, a ako je u toku izvršenje pojedinih istražnih radnji - u roku od osam dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

(3) Postupci u predmetima iz stava 1. ovog člana u kojima je optužnica stupila na pravnu snagu nastavice se po dosadašnjim propisima, osim ako odredbama ove glave nije drukcije određeno.

(4) Predmete iz nadležnosti Suda Bosne i Hercegovine primljene u rad kod sudova do stupanja na snagu ovog zakona, u kojima je optužnica stupila na pravnu snagu, dovršice ti sudovi po dosadašnjim propisima. Predmete iz nadležnosti Suda Bosne i Hercegovine primljene u rad kod sudova, odnosno tužilaštava u kojima optužnica nije stupila na pravnu snagu, dovršice ti sudovi po odredbama ovog zakona, osim ako Sud Bosne i Hercegovine, po službenoj dužnosti ili na obrazloženi prijedlog stranaka ili branioca, ne odluci da preuzme takav predmet.

(5) Ako je sud Bosne i Hercegovine vođenje postupka iz svoje nadležnosti prenio sudu na čijem je području krivično djelo izvršeno ili pokušano, taj sud će prihvatiti dokaze prikupljene u toku istrage i sudskog obezbjeđenja dokaza u skladu sa ovim zakonom.

(6) Postupke u predmetima iz stava 3. ovog člana u kojima je podnesen optužni prijedlog dovršice sudovi po dosadašnjim propisima, osim ako odredbama ove glave nije drukcije određeno.

(7) Predmete primljene u rad kod viših sudova do stupanja na snagu ovog zakona u kojima će doći do izmjene u pravnoj ocjeni krivičnog djela ili do izmjene stvarne nadležnosti suda, dovršice ti sudovi.

Član 443.

Pravo privatnog tužoca i oštećenog kao tužoca

(1) Krivični postupak za krivična djela za koja se prije stupanja na snagu ovog zakona krivično gonjenje preduzelo po privatnoj tužbi ili po optužnici, odnosno optužnom prijedlogu oštećenog kao tužoca, ce se nastaviti po dosadašnjim propisima, osim ako odredbama ove glave nije drukcije propisano.

(2) Istragu u predmetima iz stava 1. ovog člana sud će rješenjem prekinuti i o tome u roku od osam dana obavijestiti oštećenog kao tužoca. Oštećeni ima pravo u roku od osam dana od kada je primio izvještaj podnijeti prijedlog uredu tužoca radi preuzimanja gonjenja. Ako tužilac ne preuzme gonjenje u roku od 15 dana od dana podnošenja prijedloga, o tome će obavijestiti sud, koji će postupak rješenjem obustaviti.

Član 444.

Mogućnost sudenja u odsustvu

(1) Ako je prije stupanja na snagu ovog zakona doneseno rješenje o sudenju u odsustvu, postupak će se rješenjem prekinuti. Kad prestanu smetnje koje su prouzrokovale prekid postupka, postupak će se nastaviti po ovom zakonu.

(2) Ako je prije stupanja na snagu ovog zakona optuženom sudeno u odsustvu i donesena presuda, postupak će se dovršiti po dosadašnjim propisima, osim ako odredbama ove glave nije drukcije propisano.

Clan 445.

Rješavanje po zahtjevu za zaštitu zakonitosti

(1) U postupcima u kojima je do stupanja na snagu ovog zakona podnesen zahtjev za zaštitu zakonitosti ili je bio u toku rok za podnošenje zahtjeva za zaštitu zakonitosti i u tom roku izjavljen zahtjev za zaštitu zakonitosti, postupak će se nastaviti i dovršiti u skladu sa dosadašnjim propisima.

(2) Glavni republički tužilac može podnijeti zahtjev za zaštitu zakonitosti u istom roku koji prema dosadašnjim propisima važi za osuđenog i njegovog branioca.

(3) Ako se nakon stupanja na snagu ovog zakona povodom žalbe ili vanrednog pravnog lijeka ukine presuda, postupak će se nastaviti i dovršiti u skladu sa odredbama člana 442. st. 3. i 5. ovog zakona.

Clan 446.

Ovlašćenja sudske policije

Do otpočinjanja sa radom sudske policije, ovlašćenja sudske policije, predviđena u ovom zakonu, izvršavace policijski organi.

Clan 447.

Nemogućnost ponavljanja postupka

(1) Pravo na ponavljanje krivičnog postupka pravosnažno dovršenog prije 1. januara 1954. godine bice uređeno posebnim zakonom. Do tada ostaje na snazi član 6. Uvodnog zakona za Zakonik o krivičnom postupku ("Službeni list FNRJ", broj 40/53).

(2) U pogledu naknade štete neopravdano osuđenim i neosnovano lišenim slobode, odredba člana 7. Uvodnog zakona za Zakonik o krivičnom postupku ("Službeni list FNRJ", broj 40/53), primjenjuje se i poslije stupanja na snagu ovog zakona, osim ako se drukcije predvidi zakonom iz stava 1. ovog člana.

Clan 448.

Podzakonski propisi

Podzakonski propisi predviđeni ovim zakonom donijete se najkasnije u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 449.

Prestanak važnja dosadašnjeg zakona

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da se primjenjuje na teritoriji Republike Srpske Zakon o krivičnom postupku - Precšćeni tekst ("Službeni list SFRJ", br. 26/86, 74/87, 57/89 i 3/90). Istog dana prestaju da važe izmjene i dopune ovog zakona, objavljene u "Službenom glasniku Republike Srpske", br. 4/93, 26/93, 14/94, 6/97 i 61/01.

Član 450.

Stupanje na snagu ovog zakona

Ovaj zakon stupa na snagu 1. jula 2003. godine.